

RAPORT Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA ŻYRARDOWA ZA LATA 2016-2024

Żyrardów 2025

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja
43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10
tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98
biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

1. Wstęp.....	6
1.1. Podstawa prawna.....	6
1.2. Okres sprawozdawczy	6
1.3. Źródła danych	6
1.4. Zakres opracowania.....	6
2. Charakterystyka Miasta Żyrardowa	7
2.1. Położenie	7
2.2. Komunikacja	9
2.2.1. Sieć drogowa	9
2.2.2. Sieć rowerowa	11
2.2.3. Sieć kolejowa	12
2.3. Demografia	13
2.4. Energetyka, sieć gazowa, sieć ciepłownicza	15
2.4.1. Sieć energetyczna.....	15
2.4.2. Sieć gazowa.....	16
2.4.3. Sieć ciepłownicza.....	18
2.5. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	18
2.6. Klimat.....	20
2.7. Wody powierzchniowe i podziemne.....	24
2.7.1. Wody powierzchniowe	24
2.7.2. Wody podziemne	26
2.8. Zasoby przyrodnicze	28
2.8.1. Formy ochrony przyrody.....	28
2.8.2. Lasy	33
2.9. Budowa i zasoby geologiczne	35
2.10. Gleby	36
2.10.1. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie miasta Żyrardowa	36
2.10.2. Historyczne zanieczyszczenia środowiska	38
3. Stan środowiska miasta Żyrardowa w latach 2016-2024	39
3.1. Jakość powietrza.....	39
3.2. Monitoring poziomu hałasu	45
3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego.....	49
3.4. Jakość wód powierzchniowych.....	50
3.5. Jakość wód podziemnych	52
3.6. Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski	53

3.7. Gospodarka odpadami	53
3.8. Zagrożenia poważnymi awariami	59
4. Inwestycje zrealizowane na terenie miasta Żyrardowa	61
4.1. Działania zrealizowane w celu poprawy jakości powietrza	61
4.2. Działania zrealizowane w celu ochrony przed nadmiernym hałasem.....	76
4.3. Działania zrealizowane w celu ochrony wód i poprawy jakości wód oraz rozwoju gospodarki wodno-ściekowej	85
4.4. Działania zrealizowane w celu rozwoju gospodarki odpadami.....	89
4.5. Działania zrealizowane w celu ochrony zasobów przyrodniczych.....	91
5. Podsumowanie lat 2016-2024	94
Spis tabel.....	95
Spis rysunków	96

Wykaz skrótów

b.d.	brak danych
ARIMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
BDO	Baza Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWPD	Jednolita Część Wód Podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPPSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PCZK	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGK	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PIP	Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
PODR	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
PZZK	Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RFIL	Rządowy Funduszu Inwestycji Lokalnych
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZZR	Zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza, raporty z wykonania programów, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację polityki ochrony środowiska na terenie miasta Żyrardowa. Jego realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego i efektywnego zarządzania środowiskiem. Celem Raportu jest ocena stopnia realizacji i analiza ujętych w Programie działań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w Programie, określonych dla Miasta Żyrardowa. Raport obejmuje okres od **1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2024 r.**

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą z:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Raportów o stanie miasta Żyrardowa,
- Analiz o stanie gospodarowania odpadami na terenie miasta Żyrardowa,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie.

1.4. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

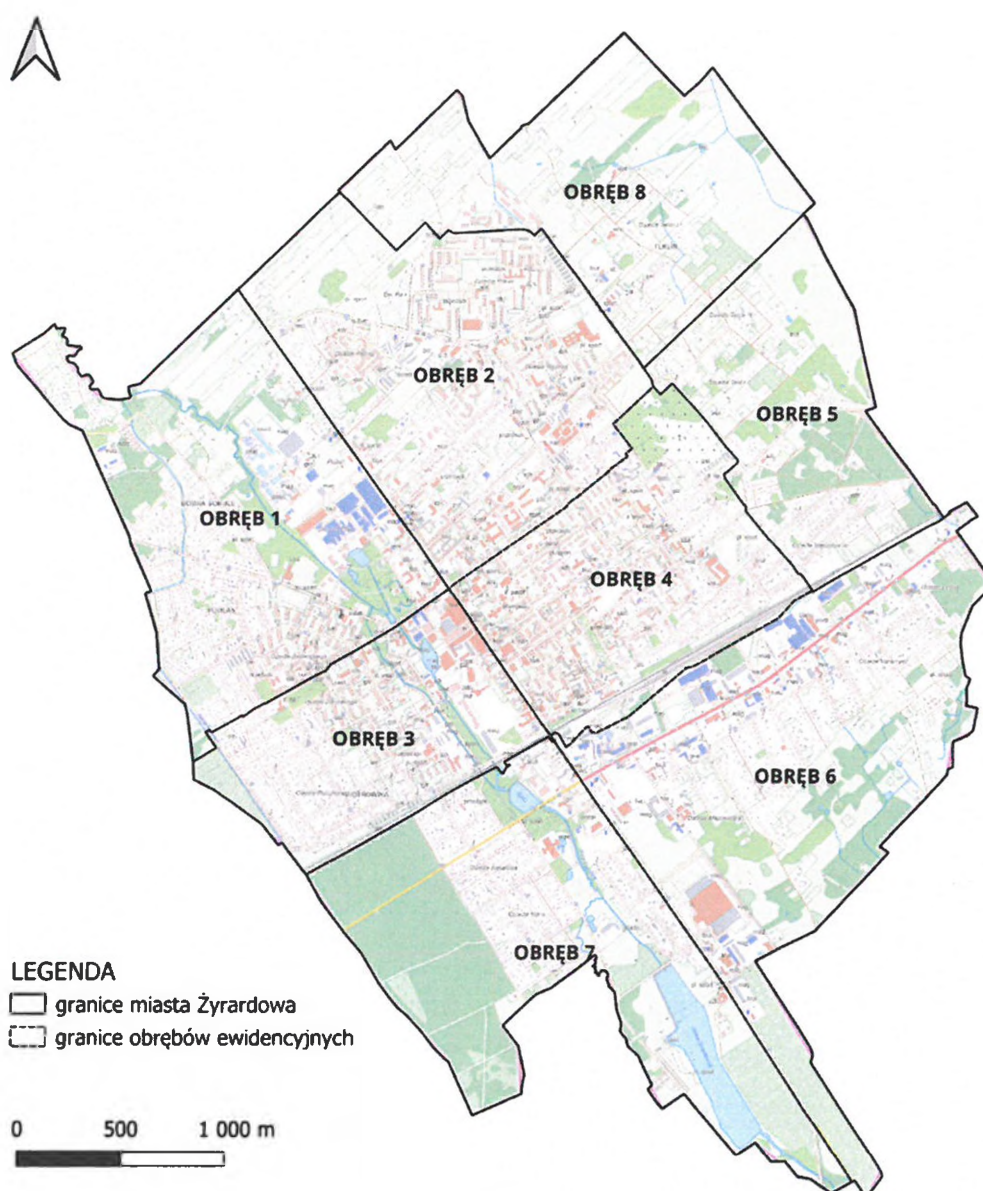
- charakterystyka miasta Żyrardowa,
- ocena stanu środowiska miasta Żyrardowa,
- opis inwestycji zrealizowanych na terenie miasta Żyrardowa,
- podsumowanie.

2. Charakterystyka Miasta Żyrardowa

2.1. Położenie

Miasto Żyrardów leży w centrum Polski, na południowo-zachodnim krańcu województwa mazowieckiego, w odległości 45 km od Warszawy i 90 km od Łodzi. Miasto położone jest w północnej części powiatu żyrardowskiego. Jego powierzchnia wynosi 14,35 km², co stanowi 2,7% powierzchni powiatu. Sąsiaduje:

- od zachodu z Gminą Wiskitki,
- od północnego-wschodu z Gminą Jaktorów,
- od południowego-wschodu z Gminą Radziejowice.

Rysunek 1. Osiedla ewidencyjne miasta Żyrardowa

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Rysunek 2. Miasto Żyrardów na tle powiatu żyrardowskiego

źródło: opracowanie własne

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji wg prof. Solona (2018 r.) miasto Żyrardów umiejscowiony jest w następujących jednostkach:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa
 - Prowincja Niż Środkowoeuropejski
 - Podprowincja Niziny Środkowopolskie
 - Makroregion Nizina Środkowomazowiecka
 - Mezonegion Równina Łowicko-Błońska
 - Mezonegion Wysoczyzna Rawska

Graficzne ulokowanie miasta na tle mezonegionu przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Położenie miasta Żyrardowa na tle mezoregionów
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

2.2. Komunikacja

2.2.1. Sieć drogowa

System komunikacyjny Żyrardowa oparty jest przede wszystkim na transporcie drogowym, który odgrywa kluczową rolę w obsłudze ruchu lokalnego i regionalnego. Na sieć drogową miasta składają się następujące kategorie dróg:

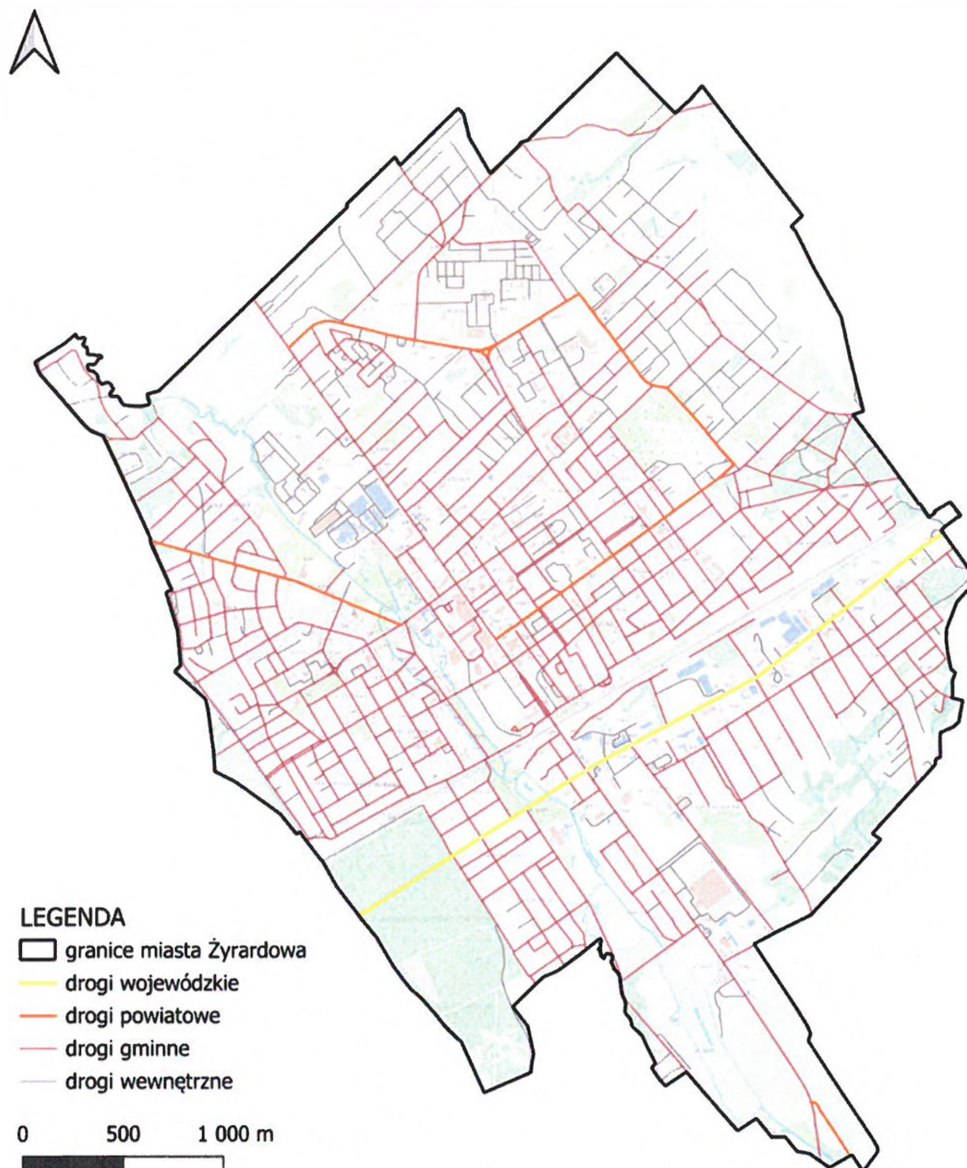
- Droga wojewódzka nr 719 na odcinku Warszawa – Kamion, będąca jednym z głównych ciągów komunikacyjnych regionu,
- Drogi powiatowe, w tym:
 - nr 4729W: Wiskitki – Działki – Żyrardów,
 - nr 4730W: przebiegająca przez teren miasta Żyrardowa,
- Drogi gminne, pełniące istotną funkcję w komunikacji wewnętrznej,
- Drogi wewnętrzne, zlokalizowane głównie na osiedlach mieszkaniowych i terenach prywatnych.

Struktura nawierzchni dróg gminnych została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 1. Rodzaje nawierzchni dróg gminnych na terenie miasta Żyrardowa

Wskaźnik	Rok	2022	2023	2024 ¹
Ogółem [km]		97,4	97,4	b.d.
o nawierzchni twardej [km]		68,3	68,3	b.d.
o nawierzchni twardej ulepszonej [km]		67,7	67,7	b.d.
o nawierzchni gruntowej [km]		29,1	29,1	b.d.

*W okresie 2016–2021 dane nie były gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny
źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie miasta Żyrardowa

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

¹ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 14.10.2025 r.

2.2.2. Sieć rowerowa

Na terenie miasta Żyrardowa rozwija się infrastruktura rowerowa, stanowiąca istotny element zrównoważonego systemu transportowego. Obejmuje ona zarówno dedykowane drogi rowerowe, jak i ścieżki pieszo-rowerowe, zlokalizowane głównie wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych oraz w rejonach rekreacyjnych.

Podstawowe informacje dotyczące dróg rowerowych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 2. Długość dróg dla rowerów na terenie miasta Żyrardowa

Wskaźnik \ Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ²
Drogi dla rowerów ogółem [km]	17,1	19,4	25,0	27,9	33,6	34,3	35,5	36,7	b.d.
Będących pod zarządem gminy [km]	9,8	12,1	17,7	20,6	26,5	27,2	28,4	29,6	b.d.
Będących pod zarządem starostwa [km]	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	b.d.
Będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego [km]	5,2	5,2	5,2	5,2	5,0	5,0	5,0	5,0	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

Od 2016 r. na terenie miasta funkcjonuje systemu Żyrardowskiego Roweru Miejskiego, którego operatorem jest firma Nextbike Polska.

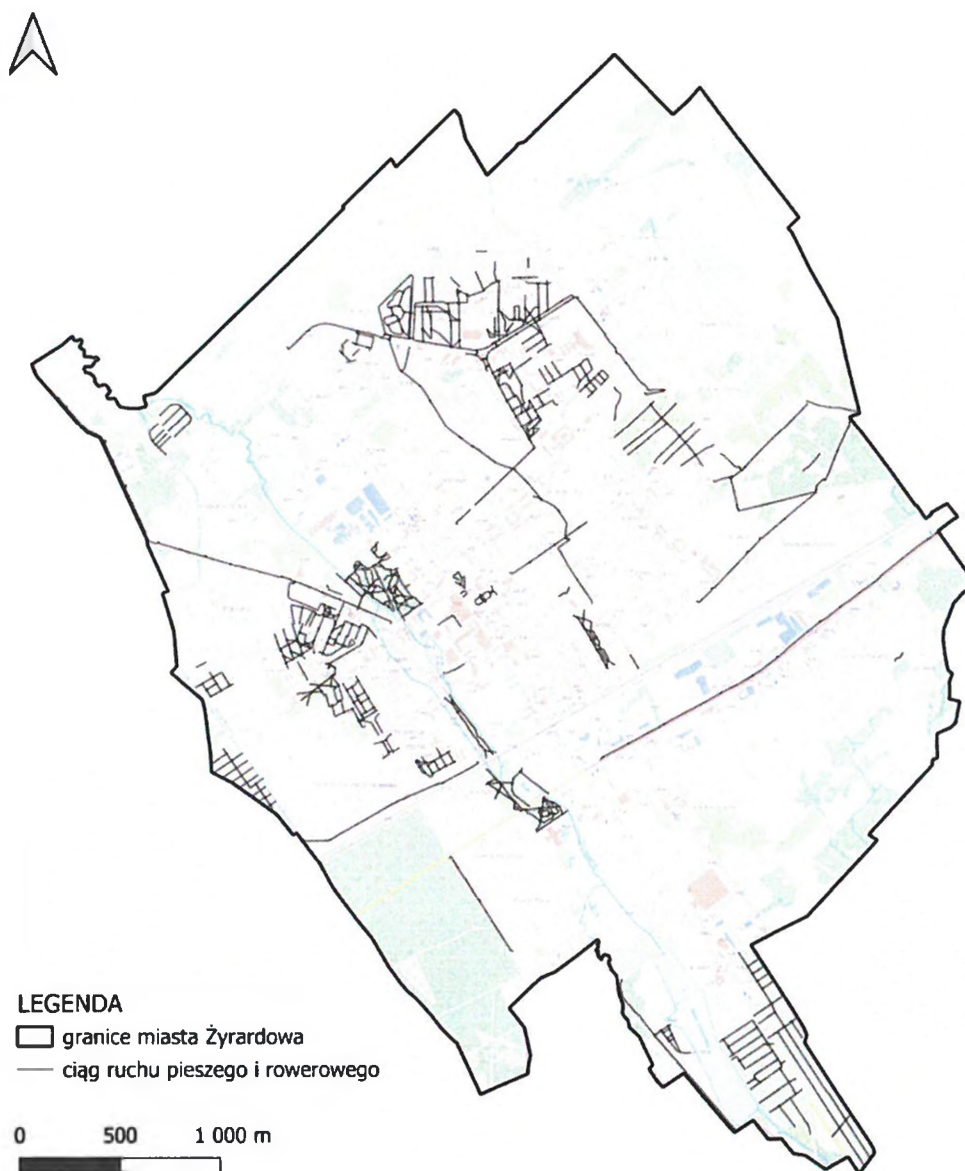
Tabela 3. Żyrardowski system roweru miejskiego

Wskaźnik \ Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba stacji	6	6	7	7	7	7
Liczba rowerów	60	60	70	70	70	70
Rejestracje do systemu	1 672	952	888	1 400	1 249	1 617
Liczba wypożyczeń	19 063	13 746	17 157	30 834	26 329	29 827

*W okresie 2016–2018 dane nie były gromadzone

źródło: Raporty o stanie miasta Żyrardowa

² Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 07.09.2025 r.

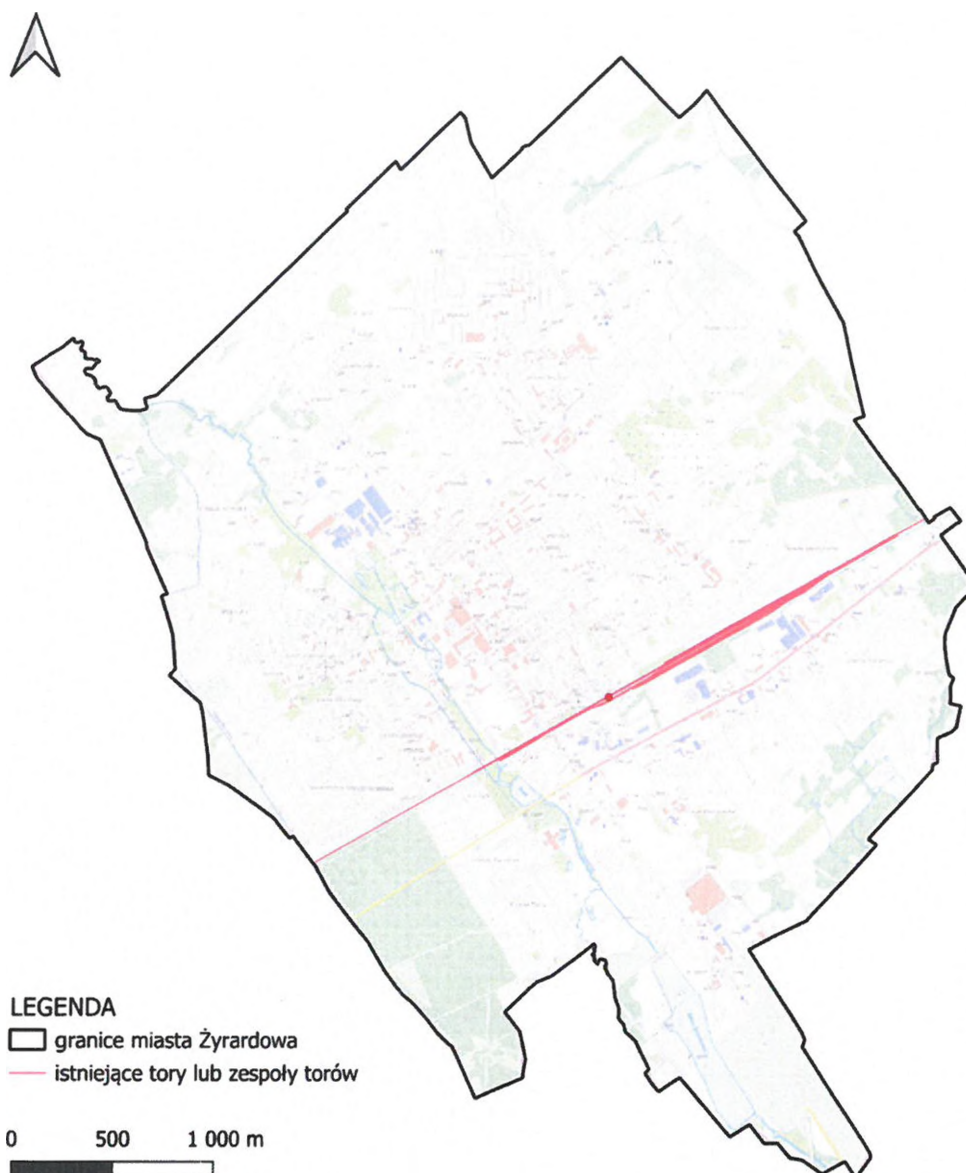

Rysunek 5. Ciąg ruchu pieszo-rowerowego na terenie miasta Żyrardowa

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

2.2.3. Sieć kolejowa

Przez miasto przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Łodzią, a także linia kolejowa nr 1 łącząca Warszawę z Katowicami.

Rysunek 6. Układ linii kolejowych na terenie miasta Żyrardowa
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

2.3. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2024 r. liczba ludności na terenie miasta Żyrardowa wynosiła łącznie 38 401 osób, z czego 17 961 stanowili mężczyźni, a 20 440 kobiety. Szczegółowe informacje na temat demografii oraz wielkości bezrobocia zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

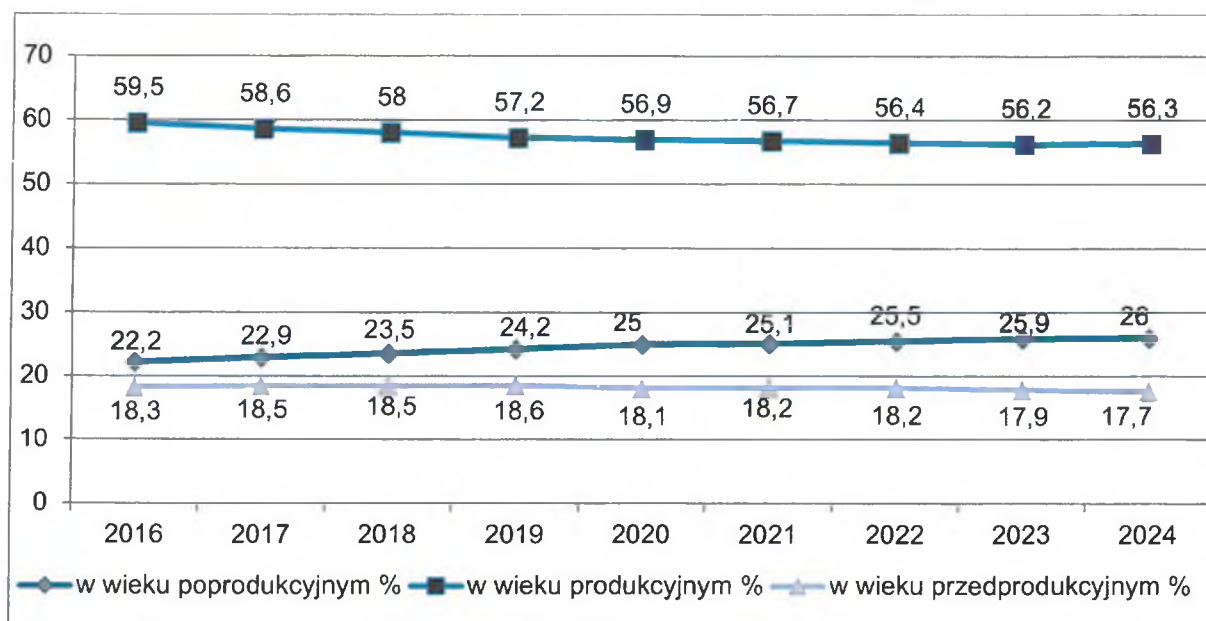
*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Tabela 4. Dane demograficzne

Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ³
Liczba ludności (ogółem)	osoba	40 504	40 243	39 992	39 828	39 481	39 069	38 784	38 594	38 401
Liczba mężczyzn	osoba	18 992	18 884	18 756	18 660	18 537	18 329	18 175	18 100	17 961
Liczba kobiet	osoba	21 512	21 359	21 236	21 168	20 944	20 740	20 609	20 494	20 440
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	-163	-78	-109	-93	-37	-35	-115	-13	b.d.
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-	-4,0	-1,9	-2,7	-2,3	-0,9	-0,9	-2,9	-0,3	b.d.
Saldo migracji zagranicznych	osoba	-16	-23	-7	8	7	7	15	28	b.d.
Saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności	-	-0,40	-0,57	-0,17	0,20	0,18	0,18	0,38	0,72	b.d.
Przyrost naturalny ogółem	osoba	-49	-130	-120	-128	-224	-410	-173	-191	-215
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-1,21	-3,22	-2,99	-3,21	-5,65	-10,44	-4,44	-4,95	-5,59
Ludność na 1 km ²	osoba	2 882,6	2 804,4	2 786,9	2 775,5	2 751,3	2 722,6	2 702,7	2 689,5	2 670,0
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-3,6	-6,4	-6,2	-4,1	-7,0	-10,4	-7,3	-4,9	-5,0
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem										
W wieku przedprodukcyjnym	%	18,3	18,5	18,5	18,6	18,1	18,2	18,2	17,9	17,7
W wieku produkcyjnym	%	59,5	58,6	58,0	57,2	56,9	56,7	56,4	56,2	56,3
W wieku poprodukcyjnym	%	22,2	22,9	23,5	24,2	25,0	25,1	25,5	25,9	26,0
Bezrobotni zarejestrowani wg płci										
Ogółem	osoba	1 878	1 573	1 487	1 346	1 580	1 386	1 216	1 201	1 265
Mężczyźni	osoba	927	779	753	677	796	717	613	615	678
Kobiety	osoba	951	794	734	669	784	669	603	586	587
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym										
Ogółem	%	7,8	6,7	6,4	5,9	7,0	6,3	5,6	5,5	5,9
Mężczyźni	%	7,4	6,3	6,2	5,7	6,8	6,2	5,4	5,5	6,1
Kobiety	%	8,2	7,0	6,6	6,1	7,3	6,3	5,7	5,6	5,6

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

³ Brakujące dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 04.07.2025 r.

Rysunek 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

Z powyższych zestawień wynika, że liczba ludności w ostatnich latach systematycznie maleje, na co wpływ ma utrzymujący się stale na ujemnym poziomie przyrost naturalny. Zaobserwować można również wystąpienie procesu starzenia się społeczeństwa, przejawiającego się w wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Ilość osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie.

2.4. Energetyka, sieć gazowa, sieć ciepłownicza

2.4.1. Sieć energetyczna

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie miasta Żyrardowa zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź (Rejon Energetyczny Żyrardów).

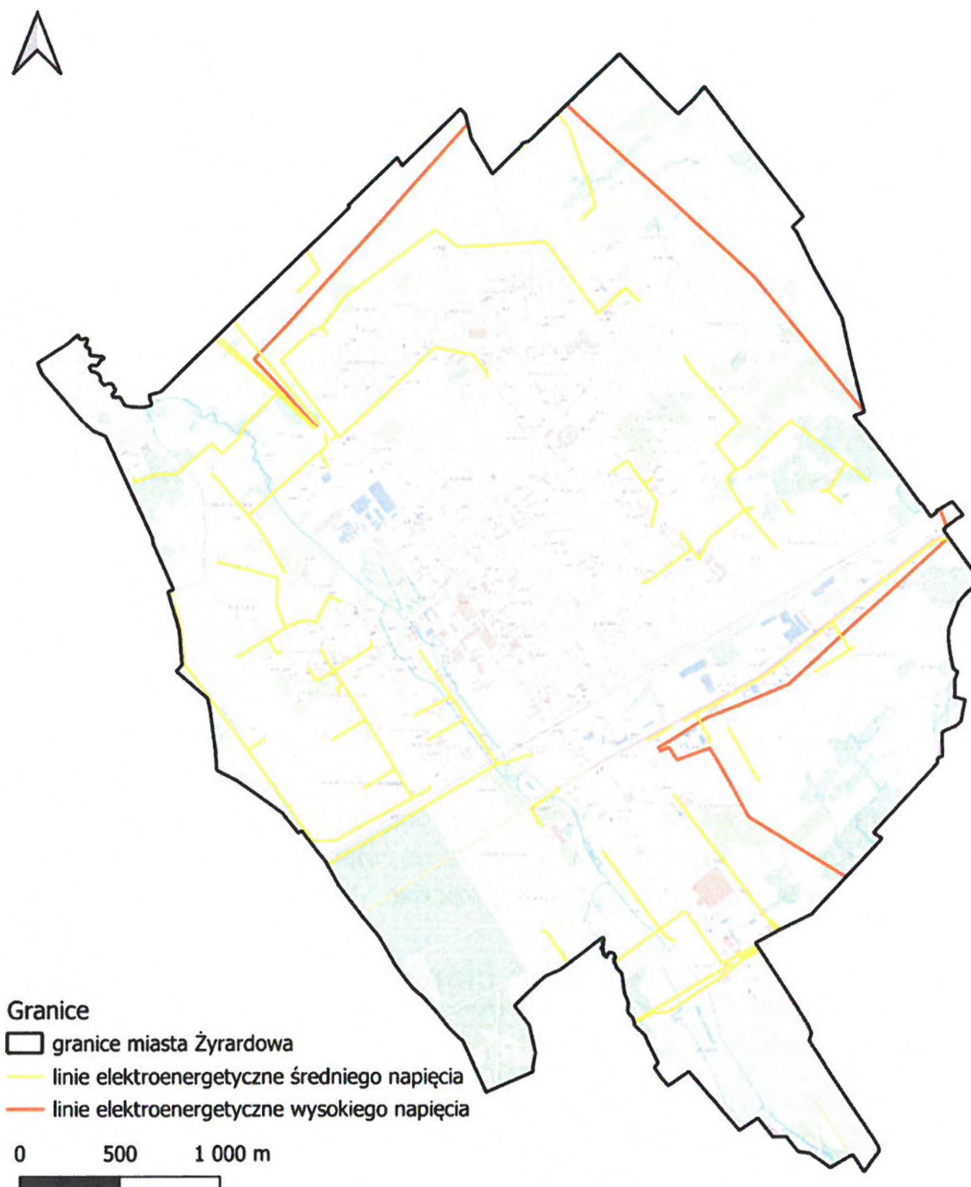
Podstawowe dane zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Energia elektryczna na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Odbiorcy energii elektrycznej [szt.]	Zużycie energii elektrycznej [MWh]	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [kWh]	Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę [kWh]
2016	18 664	29 058,49	717,85	b.d.
2017	19 192	30 017,73	744,30	b.d.
2018	19 448	30 029,58	748,14	b.d.
2019	19 685	30 211,14	757,25	b.d.
2020	19 832	31 186,80	786,33	1 572,55
2021	20 172	31 436,50	800,69	1 558,42
2022	19 653	30 737,47	788,44	1 564,01
2023	20 300	30 595,67	792,20	1 507,18
2024 ⁴	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

⁴ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 01.10.2025 r.

Rysunek 8. Linie elektroenergetyczne przebiegające przez miasto Żyrardów
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

2.4.2. Sieć gazowa

Dystrybucją gazu ziemnego na terenie miasta zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie.

Podstawowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Tabela 6. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci gazowej na terenie miasta Żyrardowa

Wskaźnik	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ⁵
Długość sieci gazowej ogółem	m	95 281	83 769	84 930	86 112	90 737	91 826	93 511	93 996	b.d.
Czynne przyłącza do budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	3 102	3 029	3 145	3 202	3 286	3 360	3 443	3 499	b.d.
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	3 045	2 923	2 988	3 048	3 200	3 272	3 352	3 407	b.d.
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	szt.	11 491	11 557	11 956	11 872	11 929	11 958	11 9583	12 219	b.d.
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gospodarstwa domowe)	szt.	1 893	1 911	2 030	2 115	2 166	2 267	3 331	3 382	b.d.
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe	MWh	53 244,4	56 722,6	57 097,8	59 730,7	59 632,8	69 787,3	67 055,6	64 064,3	b.d.
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe w MWh	MWh	29 658,4	32 780,0	33 094,5	37 037,6	37 271,6	45 035,9	51 479,0	53 289,9	b.d.
Ludność korzystająca z sieci gazowej	szt.	26 510	26 420	26 814	26 348	25 952	25 436	25 100	24 607	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	65,5	65,7	67,0	66,2	65,7	65,1	64,7	63,8	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

⁵ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 30.09.2025 r.

2.4.3. Sieć ciepłownicza

Miasto Żyrardów wyposażone jest w sieć ciepłowniczą. Sieć obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Żyrardów” Sp. z o.o. Głównymi odbiorcami ciepła są mieszkańcy budownictwa wielorodzinnego, jednostki usługowe i administracyjne, instytucje budżetowe oraz zakłady produkcyjne i usługowe. W chwili obecnej PEC „Żyrardów” Sp. z o.o. dysponuje dwoma źródłami ciepła:

- Ciepłownią Miejską przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego o mocy zainstalowanej 53,5 MW pracującą na miejską sieć ciepłą;
- Kociołnią węglową lokalną przy ul. Kanałowej 6a wyposażoną w trzy kotły węglowe o łącznej mocy 1,19 MW, pracująca na wydzieloną sieć ciepłą dla kilku budynków.

Poza tym miejska sieć ciepła zasilana jest także z kotłowni gazowej przy ul. Czystej 6 o mocy 10 MW należącej do Geotermii Mazowieckiej S.A. Ciepłownia Miejska wyposażona jest w cztery kotły wodne typu WR10-011 o wymuszonym przepływie wody, opalane węglem kamiennym.

Podstawowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 7. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci ciepłowniczej na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej [km]	Długość przyłączy do budynków [km]
2017	27,9	15,0
2018	30,4	17,2
2019	28,3	15,3
2020	29,0	16,0
2021	28,8	16,1
2022	28,8	16,3
2023	29,0	16,7
2024 ⁶	b.d.	b.d.

*W 2016 r. dane nie były gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny
źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

2.5. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

System zaopatrzenia mieszkańców Żyrardowa w wodę opiera się na trzech głównych elementach: ujęciu wody „Sokule”, Stacji Uzdatniania Wody „Mokra” oraz rozbudowanej miejskiej sieci wodociągowej. Dzięki ich sprawnemu funkcjonowaniu niemal wszyscy mieszkańcy miasta mają dostęp do wysokiej jakości wody pitnej. Zadania związane z dostarczaniem wody realizuje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Żyrardów” Sp. z o.o., które odpowiada również za funkcjonowanie systemu kanalizacyjnego. System ten obejmuje miejską oczyszczalnię ścieków, kolektory sanitarne oraz sieć kanalizacyjną, umożliwiając skuteczny odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych, co ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska i zdrowia publicznego.

Podstawowe dane techniczne sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie Miasta zostały przedstawione w tabeli poniżej.

⁶ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 03.10.2025 r.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024

Tabela 8. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie miasta Żyrardowa

Parametr	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ⁷
Sieć kanalizacyjna										
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	99,6	99,7	100,00	101,8	102,1	109,7	111,7	112,1	b.d.
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 229	2 277	2 287	2 331	2 373	2 441	2 555	2 630	b.d.
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	182	200	218	332	289	250	284	388	b.d.
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	1 396,3	1 402,2	1 398,1	1 444,2	1 477,9	1 482,1	1 490,3	1 525,8	b.d.
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	1 349,0	1 356,0	1 357,0	1 385,0	1 405,0	1 407,0	1 417,0	1 424,0	b.d.
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	34 109	33 955	33 756	33 676	33 437	33 172	33 067	32 992	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	84,2	84,4	84,4	84,6	84,7	84,9	85,3	85,5	b.d.
Sieć wodociągowa										
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	115,6	116,6	116,9	117,6	b.d.
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	100,2	100,6	102,8	104,7	105,0	106,0	b.d.	b.d.	b.d.
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 113	3 181	3 240	3 300	3 358	3 462	3 552	3 616	b.d.
Awarie sieci wodociągowej	szt.	37	36	50	28	40	36	22	28	b.d.
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 302,1	1 296,2	1 394,5	1 475,9	1 399,7	1 345,3	1 328,5	1 325,2	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	32,2	32,1	34,7	37,0	35,3	34,3	34,1	34,3	b.d.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	37 745	37 542	37 342	37 223	36 931	36 600	36 378	36 231	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	93,2	93,3	93,4	93,5	93,5	93,7	93,8	93,9	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

⁷ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS do 17.10.2025 r.

Na terenie miasta Żyrardowa zdecydowana większość mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Natomiast pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Dane nt. ilości przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Nieczystości ciekłe na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.]
2016	290	17
2017	270	17
2018	357	17
2019	341	18
2020	338	18
2021	322	18
2022	74	18
2023	300	18
2024 ⁸	b.d.	b.d.

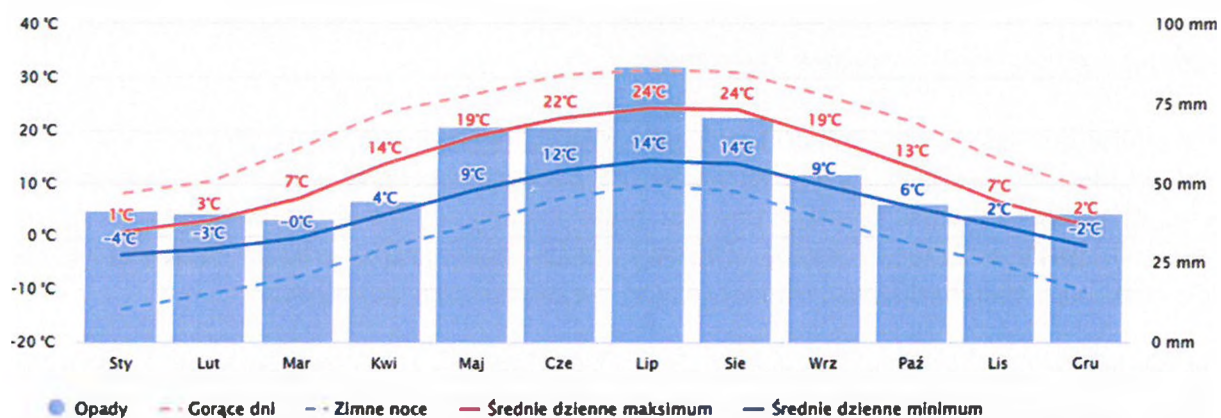
źródło: GUS [dostęp: 10.06.2025 r.]

2.6. Klimat

Klimat występujący w Żyrardowie to klimat umiarkowany przejściowy, charakterystyczny dla środkowej Polski. Oznacza to, że miasto znajduje się na pograniczu wpływów klimatu oceanicznego (morskiego) z zachodu i kontynentalnego ze wschodu. W praktyce przekłada się to na dużą zmienność pogody, wyraźne pory roku oraz umiarkowane opady występujące przez cały rok.

- Temperatury:
 - Lato: Ciepłe i komfortowe, z temperaturami maksymalnymi sięgającymi średnio 24°C w lipcu. W okresie od połowy czerwca do późnego sierpnia występują najcieplejsze dni, z temperaturami często przekraczającymi 20°C.
 - Zima: Długa i mroźna, ze średnimi temperaturami minimalnymi około -4°C w styczniu. Sporadycznie temperatury mogą spadać poniżej -14°C.
- Opady i wilgotność:
 - Opady są równomiernie rozłożone w ciągu roku, z nieco większą intensywnością w miesiącach letnich, kiedy to mogą występować burze z intensywnymi opadami deszczu i silnym wiatrem. Wilgotność powietrza jest umiarkowana, ale w gorące dni może być odczuwalna jako wysoka.
- Wiatr i zachmurzenie:
 - Zimy są wietrzne i znacznie zachmurzone, co potęguje odczucie chłodu. Lata natomiast są częściowo zachmurzone, co sprzyja komfortowym warunkom do spędzania czasu na świeżym powietrzu.

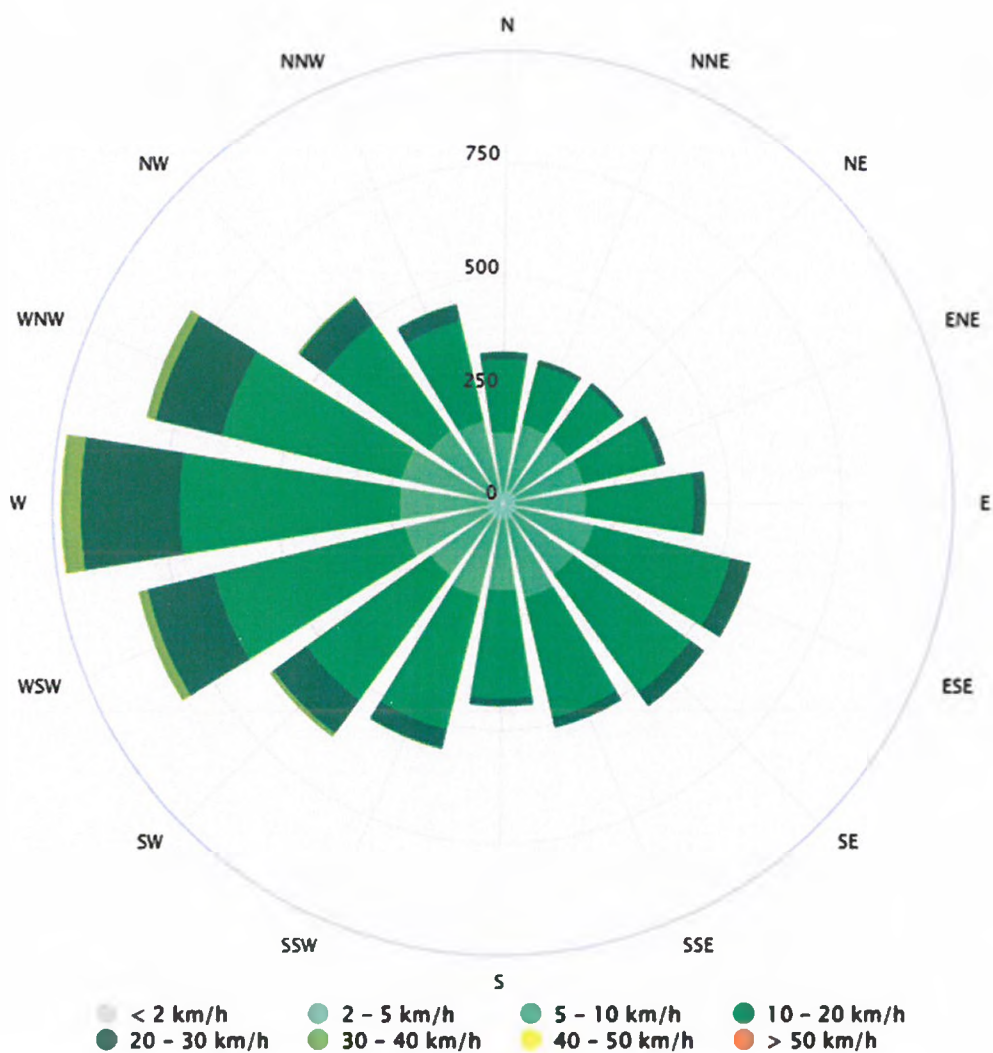
⁸ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 30.09.2025 r.

Rysunek 9. Średnie temperatury i opady występujące na terenie miasta Żyrardowa

źródło: www.meteoblue.com [dostęp: 04.06.2025 r.]

Na obszarze miasta Żyrardowa dominują głównie wiatry zachodnie oraz południowo-zachodnie, co przedstawia poniższy rysunek.

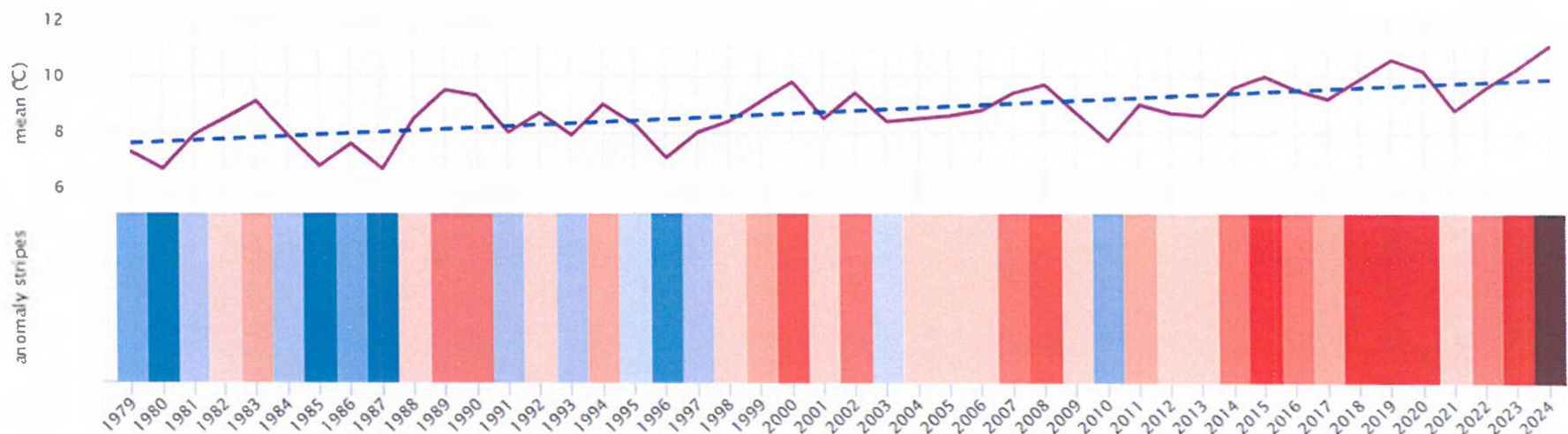
Rysunek 10. Róża wiatrów Miasta Żyrardowa

źródło: www.meteoblue.com [dostęp: 04.06.2025 r.]

Poniższe rysunki przedstawiają szacunkową wartość średniej rocznej temperatury oraz średnie roczne opady dla miasta Żyrardowa.

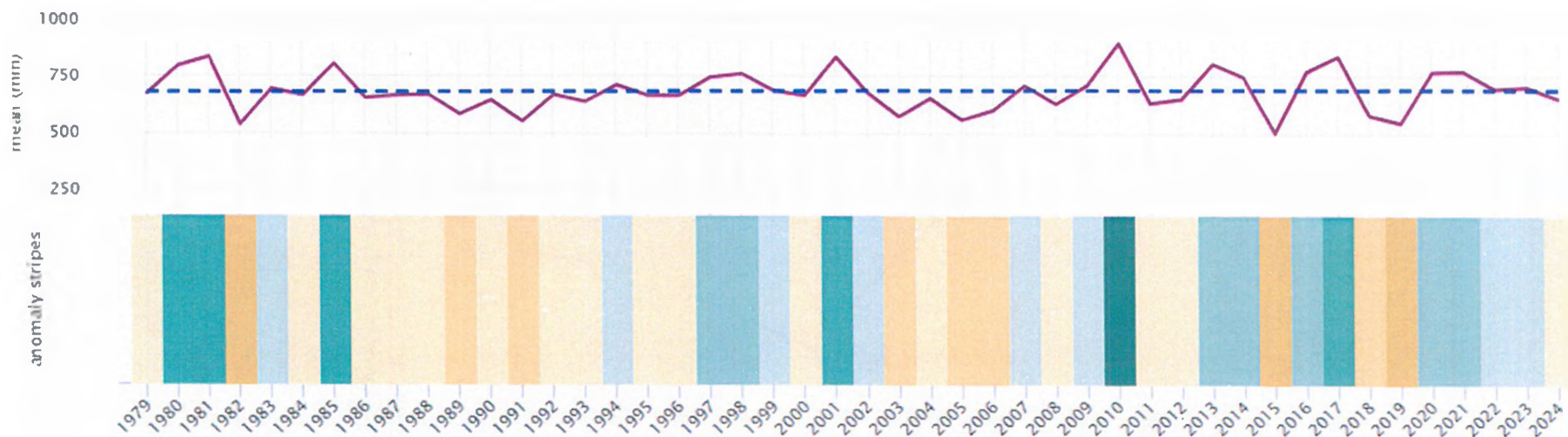
Na pierwszym rysunku przerywana niebieska linia to liniowy trend zmian klimatycznych. Linia trendu biegnie w górę od lewej do prawej, co oznacza, że trend temperatury jest dodatni i w gminie robi się coraz cieplej z powodu zmian klimatu. W dolnej części wykresu znajdują się tzw. paski ocieplenia. Każdy kolorowy pasek reprezentuje średnią temperaturę dla danego roku - niebieski dla lat chłodniejszych, a czerwony dla cieplejszych.

Na drugim rysunku przerywana niebieska linia to również liniowy trend zmian klimatycznych. Jeśli linia trendu biegnie w górę od lewej do prawej, to trend opadów jest pozytywny i w gminie robi się coraz bardziej wilgotno z powodu zmian klimatu. W dolnej części wykresu znajdują się tzw. paski opadów. Każdy kolorowy pasek reprezentuje sumę opadów w danym roku - zielony kolor oznacza lata bardziej wilgotne, a brązowy lata bardziej suche.

Rysunek 11. Średnia temperatura powietrza mierzona w latach 1979-2024 na terenie miasta Żyrardowa

źródło: www.meteoblue.com [dostęp: 04.06.2025 r.]

Rysunek 12. Średnie opady mierzone w latach 1979-2024 na terenie miasta Żyrardowa

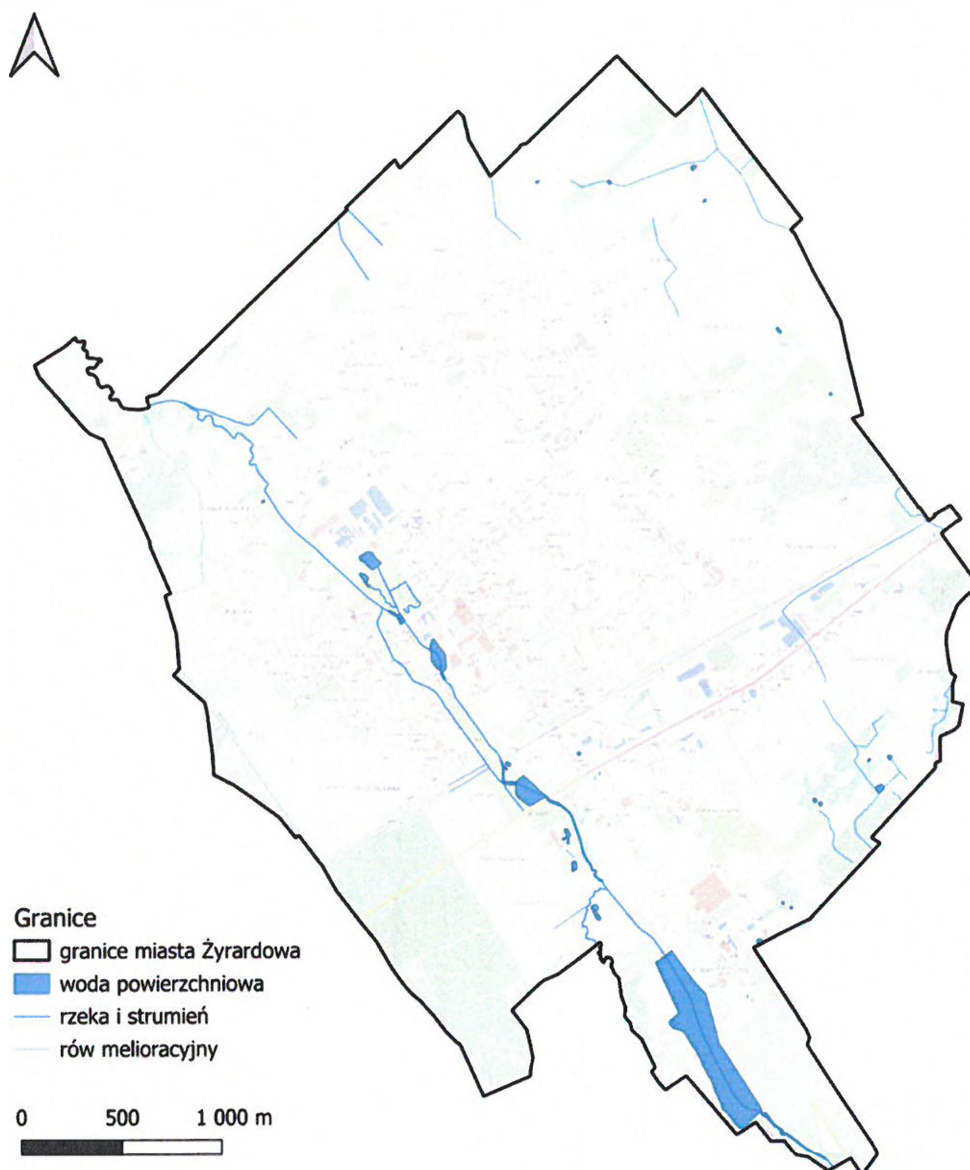
źródło: www.meteoblue.com [dostęp: 04.06.2025 r.]

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

2.7.1. Wody powierzchniowe

Żyrardów położony jest w dorzeczu rzeki Bzury, stanowiącej bezpośredni lewy dopływ Wisły. Teren Żyrardowa w jego środkowej i południowej części jest odwadniany bezpośrednio przez zlewnię Pisi Gągoliny (w tym również Kanał Ulgi) oraz ujściowy odcinek rzeki Okrzeszy, w części zachodniej poprzez rów burzowy „L”, zaś w części północnej poprzez rowy burzowe „51” i „60”. Natomiast niewielkie wschodnie rejony miasta są odwadniane poprzez fragmenty zlewni rzeki Wierzbianki. Rzeką o największym znaczeniu gospodarczym i hydrograficznym w mieście jest Pisia Gągolina.⁹

Na poniższym rysunku przedstawiono wody powierzchniowe na terenie miasta.

Rysunek 13. Lokalizacja rzek i wód na terenie miasta Żyrardowa

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2016-2019 z perspektywą do 2030 roku

Na terenie miasta zlokalizowane są trzy obiekty zabudowy hydrotechnicznej:

- Zalew Żyrardowski pow. 13,8 ha
- Zbiornik „Ruda” pow. 1,23 ha
- Zbiornik „Centrala” pow. 0,88 ha

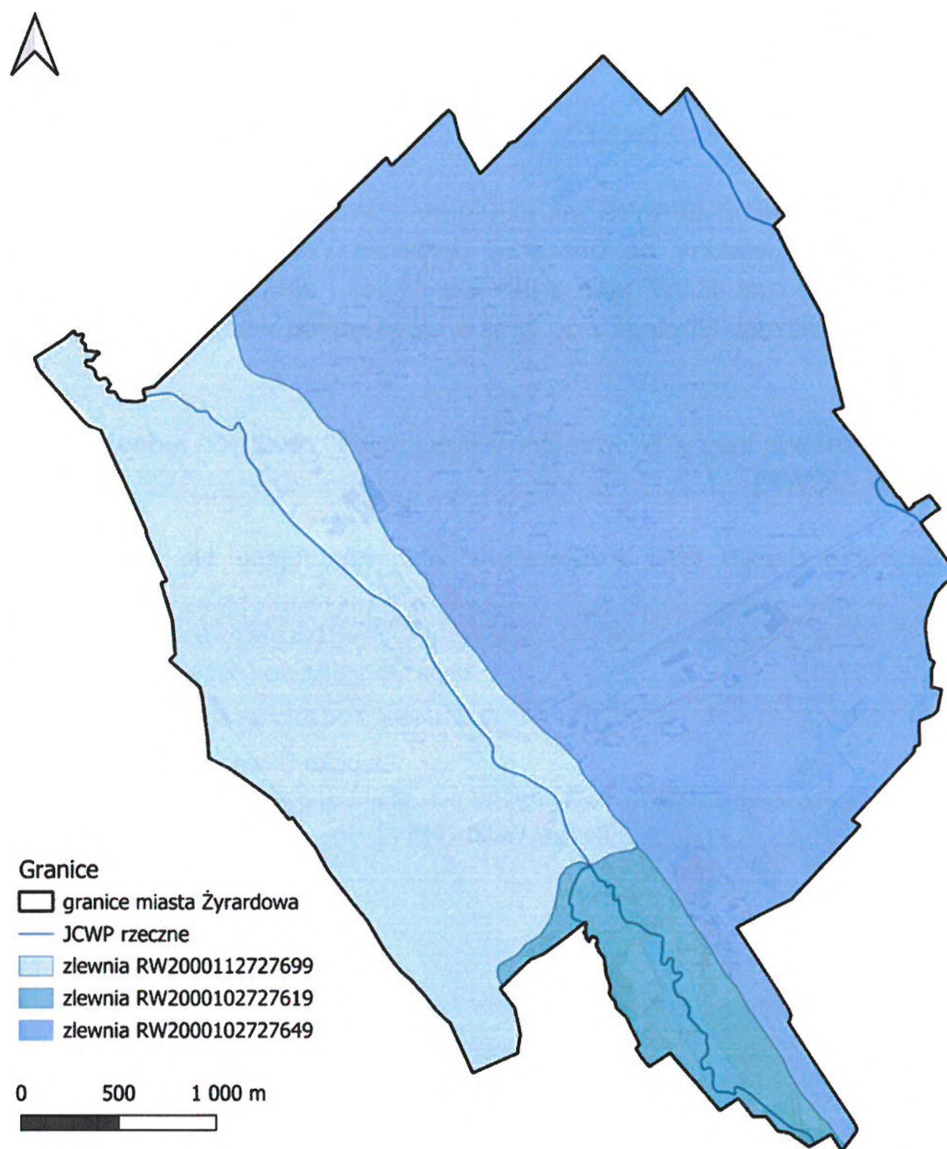
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300) wprowadzono nowy podział JCWP jako wynik weryfikacji i aktualizacji granic zlewni JCWP oraz weryfikacji i aktualizacji typologii wód wraz z określeniem warunków referencyjnych dla nowych typów wód.

Obszar Miasta Żyrardowa leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Tabela 10. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta Żyrardowa

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW2000102727619	Pisia Gągolina do Okrzeszy
RW2000112727699	Pisia Gągolina od Okrzeszy do ujścia
RW2000102727649	Głęboka Struga

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie [<http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>]
[dostęp: 04.06.2025 r.]

Rysunek 14. JCWP, w zasięgu którego znajduje się miasto Żyrardów
źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PGW WP

2.7.2. Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym Żyrardów położony jest w regionie mazowieckim. Na omawianym terenie zasadniczym i jedynym zarazem poziomem użytkowym wód podziemnych powszechnie eksploatowanym i mającym największe znaczenie gospodarcze jest czwartorzęd. W rejonie Żyrardowa występuje również tzw. główny zbiornik wód podziemnych (GZWP), do którego należy cały trzeciorzędowy (oligoceniński) poziom wodonośny, zaklasyfikowany do trzeciorzędowego GZWP – 215A (Subniecka Warszawska)¹⁰.

Miasto Żyrardów znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 65.

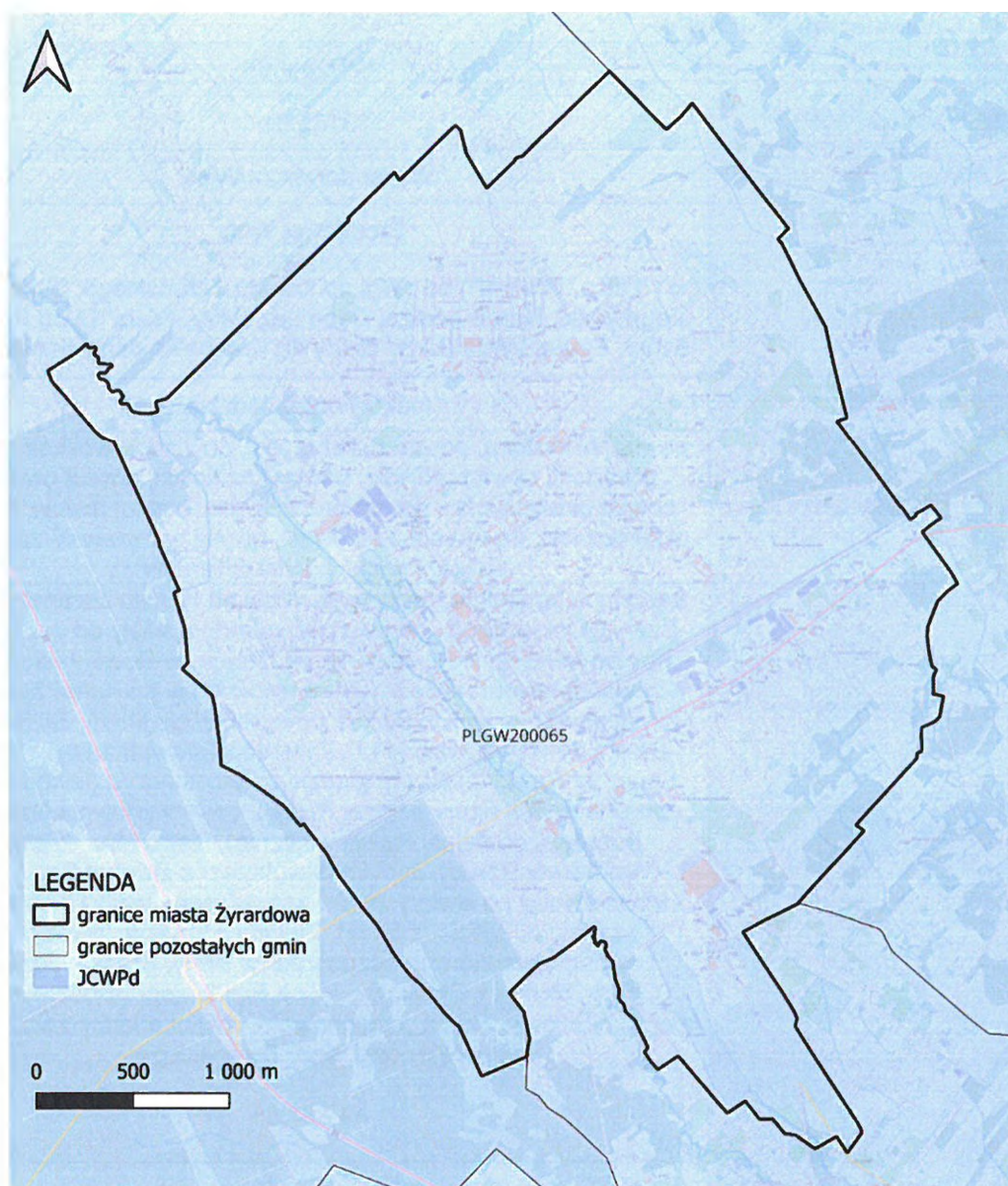
Informacje na jej temat znajdują się w poniższej tabeli.

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2016-2019 z perspektywą do 2030 roku

Tabela 11. Charakterystyka JCWPd

	GW200065
Powierzchnia [km ²]	3188.91
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	Środkowej Wisły
Obszar bilansowy	Pilica, Wisła (P) od Wilgi do Kanału Żerańskiego, Zbiornik Zegrzyński, Narew poniżej Dębe bez Wkry, Wisła (L) od Pilicy do Bzury, Bzura, Wisła (L) od Bzury do Korabnika poniżej Włocławka
Województwo	mazowieckie, łódzkie
Powiat	powiat Warszawa, powiat białobrzeski, powiat garwoliński, powiat grodziski, powiat grójecki, powiat kozienicki, powiat otwocki, powiat piaseczyński, powiat pruszkowski, powiat rawski, powiat skierniewicki, powiat sochaczewski, powiat warszawski zachodni, powiat łowicki, powiat żyrardowski
Rejony wodno-gospodarcze	Kampinos (lewobrzeżna zlewnia Wisły od Kanału Żerańskiego do Bzury), Dolna Pilica, Zlewnia bezpośrednia Wisły od Jeziora do Kanału Młocińskiego, Jeziora od Grójca do Rowu Jeziora (1), Zlewnia prawobrzeżna Wisły od ujścia Wilgi po Kanał Żerański (wyłącznie) bez zlewni Świdra powyżej ujścia Mieni, Jeziora od Grójca do Rowu Jeziora (2), Żyrardów (prawobrzeżna zlewnia Bzury od Rawki do Utraty łącznie), Młodzieszyn (lewobrzeżna zlewnia dolnej Bzury poniżej Rawki), Łowicz (zlewnia Bzury od Bobrówki do dolnej Rawki łącznie), Rawa Maz. (zlewnia środkowej Rawki), Żychlin (lewobrzeżna zlewnia Bzury od Moszczenicy po Świerze ze zlewnią Słudwi), Jeziora od Rowu Jeziora do ujścia (z Małą), Zielona z Czarną, Tarczynka, Lewobrzeżna zlewnia bezpośrednia Wisły, Kraska, Jeziora Górna, Struga z Głokowa, Pilica Białobrzegi, Młodzieszyn – zlewnia Jeżówki, Rejon „Legionowo” - obszar międzyrzecza Narwi i Wisły oraz Kan. Żerańskiego
Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	49 857,65
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	142 589,44
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	chemiczna
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK - JCWPd przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie [<http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>]
[dostęp: 04.06.2025 r.]

Rysunek 15. Lokalizacja JCWPd nr 65 na terenie miasta Żyrardowa
źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez PGW WP

2.8. Zasoby przyrodnicze

2.8.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta Żyrardowa występują następujące formy ochrony przyrody:

- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Tabela 12. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%]	Użytki ekologiczne [ha]	Pomniki przyrody [szt.]
2016	0,2	2,23	18
2017	0,2	3,25	18
2018	0,2	3,25	20

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Rok	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%]	Użytki ekologiczne [ha]	Pomniki przyrody [szt.]
2019	0,2	3,25	20
2020	0,2	3,25	20
2021	0,2	2,35	20
2022	0,2	2,35	20
2023	0,2	2,35	19
2024 ¹¹	b.d.	b.d.	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 04.06.2025 r.]

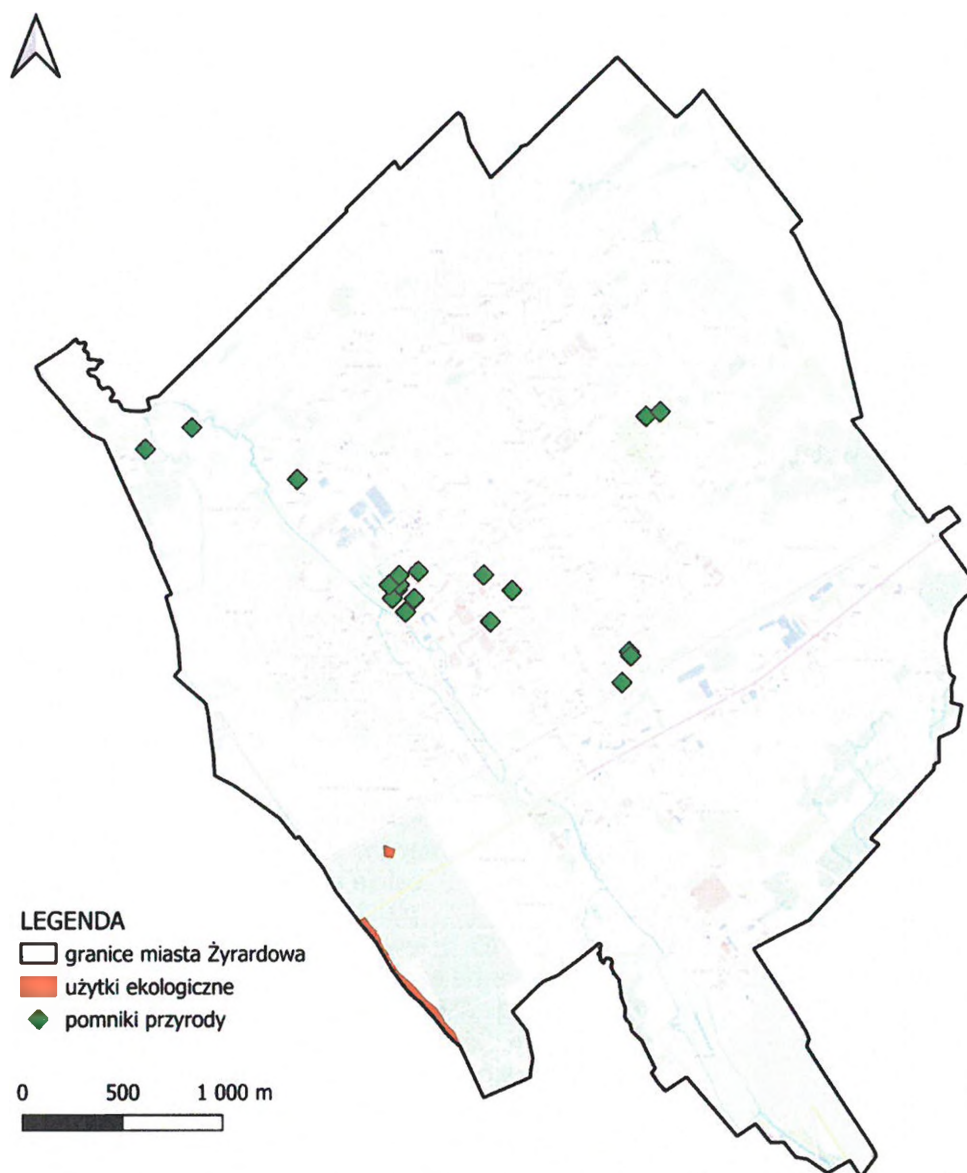
Użytki ekologiczne występujące na terenie miasta Żyrardowa zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 13. Użytki ekologiczne na terenie miasta Żyrardowa

Nazwa	Żyrardów 52g	Żyrardów 66b	Żyrardów 53k
Rodzaj użytku	bagno	bagno	bagno
Data ustanowienia	1999-01-05	1999-01-05	1999-01-05
Powierzchnia [ha]	0,2200	1,2800	0,7300
Opis wartości przyrodniczej	teren okresowo zalewany wodą z dużą ilością roślin chronionych	zbiorowisko łąkowe z kępami storczyków, ostoja owadów, płazów, gadów	zbiorowisko łąkowe z kępami storczyków, ostoja owadów, płazów, gadów
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 27 wojewody Skierniewickiego z dn. 07.12.1998 w sprawie uznania za użytki ekologiczne [Dz. Urz. Woj. Skier. z dn. 21.12.1998r Nr 22 poz 251]		
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Wojewody Nr 30 z dn. 30.12.2004 w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych w Nadleśnictwie Radziwiłłów [Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 17.01.2005 Nr 13 poz. 381]		
Tekstowy opis granic	Gmina Żyrardów, ewidencja gruntów 7002	Gmina Żyrardów, ewidencja gruntów 7006	Gmina Żyrardów, ewidencja gruntów 7004

źródło: crfop.gdos.gov.pl [dostęp: 04.06.2025 r.]

¹¹ Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 22.07.2025 r.

Rysunek 16. Formy ochrony przyrody występujące na terenie miasta Żyrardowa
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024

Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie miasta Żyrardowa

Lp.	Data ustanowienia	Typ tworu + rodzaj	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Opis granicy	Akty prawne
1.	1985-10-22	Jednoobiektowy, drzewo	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	27	123	386	Parafia Kościoła Rzymsko-Katolickiego pod wezw. Matki Bożej Pocieszenia w Żyrardowie	Zarządzenie Nr 27 Wojewody Skierniewickiego z dnia 22 października 1985 r.; Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
2.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Platan klonolistny - <i>Platanus xacerifolia</i> (<i>Platanus xhispanica</i>)	19	81	254	park Dittricha w Żyrardowie, nr ewid. działki 1638/2	Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
3.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Platan klonolistny - <i>Platanus xacerifolia</i> (<i>Platanus xhispanica</i>)	29	72	226	Żyrardów (gmina miejska)	
4.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i>	21	96	302	Żyrardów (gmina miejska)	
5.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	20	137	430	Żyrardów ul. Czysta 5	
6.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	23	129	405	Żyrardów Aleja Partyzantów, zarządca i użytkownik Polskie Koleje Państwowe	
7.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	18	104	327	Żyrardów ulica Bohaterów Warszawy 34	
8.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	23	107	336	Żyrardów ulica Bohaterów Warszawy 34	
9.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	17	122	383	Żyrardów ulica Młyńska 9	
10.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	30	172	540	Żyrardów ulica Akacyjowa 28	
11.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	26	122	383	Urząd Miasta Żyrardowa w północno-zachodnim narożniku parku, 18m od ogrodzenia przy ul. Dittricha	
12.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	172	540	Parafia Kościoła Rzymsko-Katolickiego pod wezw. Matki	

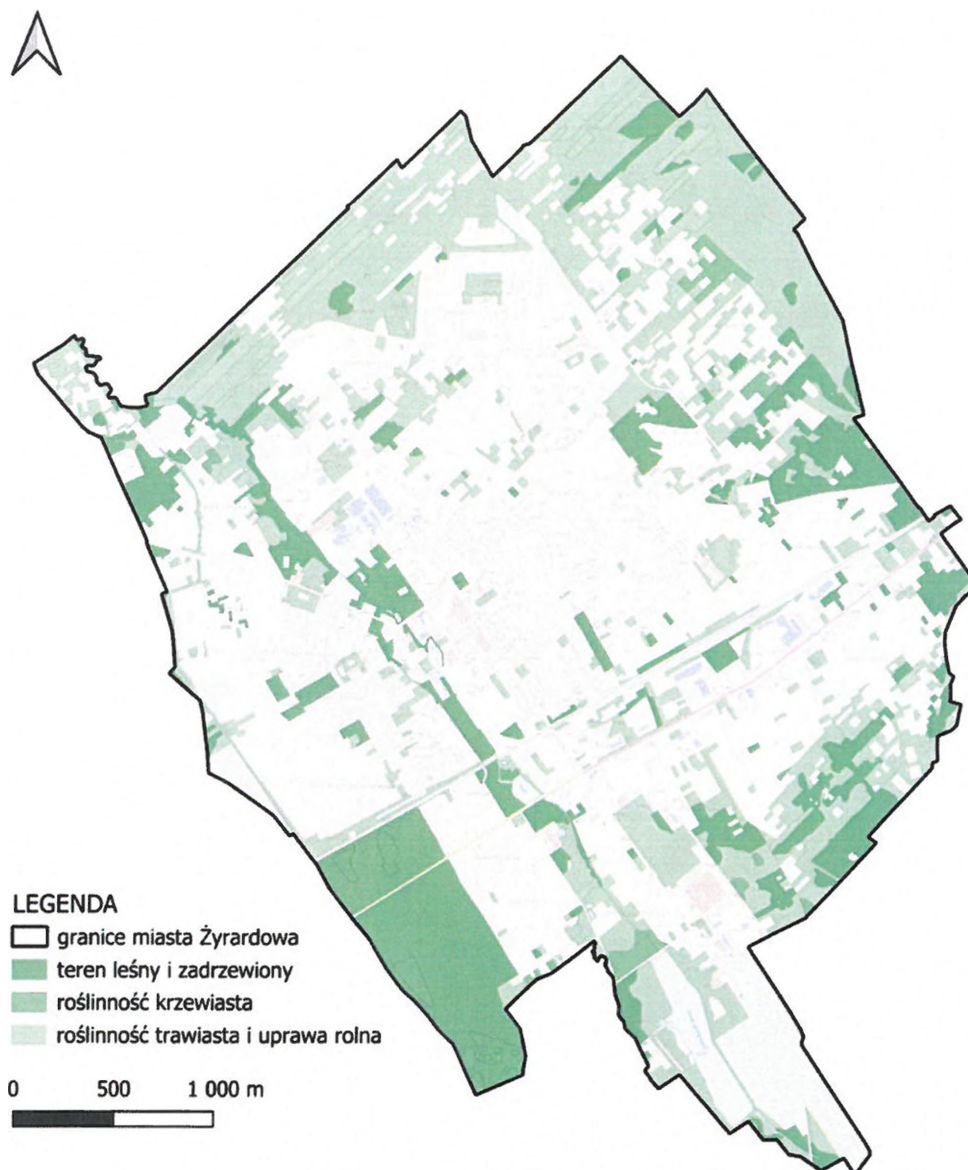
*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Data ustanowienia	Typ tworu + rodzaj	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Opis granicy	Akty prawne
							Bożej Pocieszenia w Żyrardowie w północnej części cmentarza od północy 30 m od ogrodzenia cmentarza	
13.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Topola biała - Populus alba	30	152	478	Parafia Kościoła Rzymsko-Katolickiego pod wezw. Matki Bożej Pocieszenia w Żyrardowie w północno-wschodniej części cmentarza, od zachodu znajduje się ogrodzenie cmentarza w odl. 20 m	Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
14.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	22	106	333	Urząd Miasta Żyrardowa w odl. ok 25m w kierunku zachodnim od strony ul. Limanowskiego znajduje się ogrodzenie parku	
15.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Orzech czarny - Juglans nigra	27	125	393	Urząd Miasta Żyrardowa w odl. ok 7m w kierunku południowym znajduje się mostek na kanale	
16.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	23	132	415	Urząd Miasta Żyrardowa w odl. ok 2.5m w kierunku północno-wschodnim znajduje się budynek garaży	
17.	2009-07-31	Jednoobiektowy, drzewo	Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedunculata, Ulmus effusa)	30	119	374	Żyrardów ul. Ditttricha 1 Urząd Miasta Żyrardowa/w odl. ok. 14 m w kierunku północno	
18.	2018-06-20	Jednoobiektowy, drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	b.d.	132	415	Rośnie na terenie boiska Zespołu Szkół Publicznych nr 2 przy ul. Narutowicza 37 w Żyrardowie nr ewid. działki 4005	Uchwała Nr LVI/427/18 Rady Miasta Żyrardowa z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody
19.	2018-06-20	Jednoobiektowy, drzewo	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica)	b.d.	113	355	Rośnie w pasie drogowym nr ewid. 1624 ul. Armii Krajowej 10 w Żyrardowie	

źródło: crfop.gdos.gov.pl [dostęp: 04.06.2025 r.]

2.8.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie miasta Żyrardowa wynosi 75,10 ha, co daje lesistość na poziomie 5,10 % (średnia krajowa wynosi 29,6%).

Rysunek 17. Tereny leśne oraz roślinność krzewiasta i trawiasta na terenie miasta Żyrardowa
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Strukturę gruntów leśnych na terenie miasta Żyrardowa przedstawiono w poniższej tabeli.

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Tabela 15. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie miasta Żyrardowa

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ¹²
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	76,00	76,00	76,00	75,10	75,10	75,10	75,10	75,10	b.d.
Lesistość	%	5,10	5,10	5,10	5,10	5,10	5,10	5,10	5,10	b.d.
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	73,0	73,0	73,0	73,10	73,10	73,10	73,10	73,10	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	67,00	67,00	67,00	67,10	67,10	67,10	67,10	67,10	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	66,00	66,00	66,00	66,10	66,10	66,10	66,10	66,10	b.d.
Grunty leśne prywatne	ha	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	b.d.
Powierzchnia lasów	ha	73,80	73,80	73,80	72,80	72,80	72,80	72,80	72,80	b.d.
Zieleńce	szt.	16	16	17	17	17	17	17	17	b.d.
	ha	9,80	9,80	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	10,10	b.d.
Parki spacerowo - wypoczynkowe	szt.	6	6	7	7	7	7	7	7	b.d.
	ha	23,50	23,50	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	b.d.
Zieleń uliczna	ha	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	b.d.
Tereny zieleni osiedlowej	ha	48,10	48,10	47,81	47,81	47,81	47,81	84,19	84,19	b.d.
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	81,40	81,40	84,91	84,91	84,91	84,91	121,29	121,29	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 05.06.2025 r.]

¹² Dane za 2024 r. zostaną udostępnione w GUS 07.08.2025 r.

2.9. Budowa i zasoby geologiczne

Obszar miasta zlokalizowany jest w zachodniej części depresyjnej formy – Niecki Warszawskiej (C.2.w) w obrębie Synklinorium Brzeźnego (C.2). Na osadach kredowych, w stropie których w okresie ruchów laramijskich powstała rozległa depresja (-75 m p.p.m.), zalega wypełniony osadami eocenu i seriami ilastymi pliocenu (iły pstry – poznańskie) kompleks osadów trzeciorzędowych, tworząc tzw. Nieckę Mazowiecką.

Powierzchnia trzeciorzędowa zalega na rzędnej 48,0 m n.p.m. Ukształtowanie powierzchni trzeciorzędowej w aspekcie prowadzonych w tym rejonie badań m.in. geoelektrycznych, pozwoliło na określenie rozpoznanej tu formy morfologicznej jako tzw. „kopalna dolina Kozłowska”. W okresie czwartorzędu utwory serii górnokredowej i trzeciorzędowej zostały pokryte płaszczem osadów czwartorzędowych, które dla budowy geologicznej i rzeźby terenu współczesnej powierzchni terenu mają zasadnicze znaczenie. Utwory te osiągają na tym obszarze miąższość w przedziale 30-70 m i są to głównie osady plejstoceniowe o genezie lodowcowej i wodnolodowcowej.

Serie czwartorzędowe składają się generalnie z dwóch kompleksów utworów glacialnych i limnoglacialnych (glin zwałowych lub mułków i iłów), deponowanych głównie w okresie zlodowaceń południowopolskich (starsze, niższe) oraz zlodowaceń środkowopolskich (młodsze, wyższe). Kompleksy te są rozdzielone jedną serią piaszczysto-żwirową akumulowaną w interglacjale wielkim, pomiędzy ww. zlodowaceniami.

W podłożu utworów powierzchniowych stwierdzono występowanie serii utworów lodowcowych stadiu Pilicy zlodowacenia Warty, zwiertających w stropie do postaci glin eluwialnych, tworzących serię utworów eluwialnych strefy peryglacialnej zlodowacenia Wisły. W dolinach rzek: Pisi-Gągolino i Wierzbianki zalegają holoceniowe mułki, piaski i żwiry rzeczne. Natomiast na przeważającym obszarze miasta z zabudową miejską i szeregu obiektów infrastruktury technicznej występują warstwy współczesnych osadów antropogenicznych, zalegających ciągłą warstwą na powierzchni terenu.¹³

Na terenie miasta Żyrardowa zlokalizowane jest złożo: Żyrardów WT 21534.

Kopalina główna: Wody termalne

Stan zagospodarowania kopaliny głównej: [C] Wody termalne (cieplice)

Początkowy rok bilansowy: 2024

Dokumenty powiązane ze złożem: Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia wód termalnych z utworów jury dolnej otworem geotermalnym Żyrardów GT-1, miejscowość Żyrardów, gm. m. Żyrardów, pow. żyrardowski, woj. Mazowieckie.

W latach 2019-2024 Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie przeprowadził dwie kontrole. Obie kontrole dotyczyły zagadnień geologicznych i górniczych i nie wykazały większych nieprawidłowości.

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku

2.10. Gleby

Większość terenu gruntów ornych na terenie miasta Żyrardowa stanowią gleby czarne i szare ziemie utworzone z glin zwałowych lekkich i piasków gliniastych leżących na glinach. Są to gleby należące do żyniego bardzo dobrego rolniczego kompleksu przydatności gleb. Udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych wynosi od 21 do 40%. Gleby Żyrardowa są zasobne w makroskładniki, tj. magnez, fosfor i potas. Wykazują naturalną zawartość metali ciężkich. Rolnictwo w Żyrardowie nie pełni istotnej funkcji gospodarczej.¹⁴

2.10.1. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie miasta Żyrardowa

Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024

Tabela 16. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie miasta Żyrardowa

			2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Powierzchnia ogólna gruntów			3 616 420	3 605 818	3 529 268	3 497 315	3 522 648	3 520 243	4 560 836	b.d.	b.d.
Grunty rolne	użytki rolne	grunty orne	622 507	628 100	619 802	620 652	592 889	647 107	635 017		
		sady	0	0	0	0	0	0	0		
		łąki trwałe	72 855	75 945	72 701	67 374	79 255	77 589	81 901		
		pastwiska trwałe	99 446	98 684	98 633	98 615	103 712	103 841	83 267		
		inne	72 575	72 671	72 278	74 283	77 678	35 401	29 689		
	nieużytki		1 502	1 502	1 502	1 502	1 502	1 502	374		
Grunty leśne	las		17 972	17 972	17 972	17 972	17 972	17 972	35 401		
	grunty zadrzewione i zakrzewione		5 944	5 944	5 993	6 995	5 994	6 946	11 384		
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkalne		330 217	332 554	331 677	331 771	335 352	338 132	1 062 399		
	tereny przemysłowe		19 244	17 614	17 083	18 607	18 825	18 333	69 550		
	inne tereny zabudowane		202 798	202 798	202 798	202 798	204 945	193 009	347 297		
	zurbanizowane tereny niezabudowane		159 480	165 757	174 613	180 325	209 618	201 419	287 823		
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		427 507	427 507	427 507	427 507	427 507	435 850	432 215		
	użytki kopalne		0	0	0	0	0	0	0		
	tereny komunikacyjne	drogi	1 511 152	1 500 356	1 431 470	1 397 358	1 396 217	1 396 293	1 445 543		
		tereny kolejowe	0	0	0	0	0	0	0		
		inne tereny komunikacyjne	0	0	0	0	0	0	0		
		grunty przeznaczone pod budowę dróg	55 483	40 676	37 908	34 255	33 931	29 660	28 896		
Grunty pod wodami	powierzchniowymi płynącymi		16 019	16 019	16 019	15 989	15 989	15 877	7 539		
	powierzchniowymi stojącymi		0	0	0	0	0	0	0		
Tereny różne			1 719	1 719	1 312	1 312	1 312	1 312	2 541		
Użytki ekologiczne			0	0	0	0	0	0	0		

źródło: Raporty o stanie miasta Żyrardowa

2.10.2. Historyczne zanieczyszczenia środowiska

Zgodnie z art. 101a ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Dopuszczalna zawartość w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko oznacza zawartość, poniżej której żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest znacząco naruszona, z uwzględnieniem wpływu tej substancji na zdrowie ludzi i stan środowiska. Funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego.

Według danych udostępnionych przez GDOŚ na terenie miasta Żyrardowa występują 2 szkody w środowisku. Przedstawiono je na poniższym rysunku.

Rysunek 18. Lokalizacja szkód w środowisku na tle miasta Żyrardowa
źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true> [dostęp: 10.06.2025 r.]

Na terenach szkód zakończone zostało postępowanie administracyjne oraz zakończone zostały działania zapobiegawcze lub naprawcze.

3. Stan środowiska miasta Żyrardowa w latach 2016-2024

GIOŚ przejął monitoring jakości środowiska od WIOŚ z dniem 1 stycznia 2019 roku, na mocy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Od tego momentu GIOŚ przejął zadania w zakresie Państwowego Monitoringu Środowiska i Laboratorium, które wcześniej realizowały Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska (WIOŚ).

3.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego wyznaczono 4 strefy:

- aglomeracja warszawska – kod strefy PL1401;
- miasto Płock – kod strefy PL1402;
- miasto Radom – kod strefy PL1403;
- strefa mazowiecka – kod strefy PL1404, do której należy miasto Żyrardów.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5},
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 17. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀),	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)		- określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim raport wojewódzki
za rok 2024*

Roczna ocena została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych. Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów.

W ramach systemu PMS na terenie województwa mazowieckiego stacji pomiarowych funkcjonowało ogółem:

- W 2024 r. - 24,	- W 2021 r. - 25,	- W 2018 r. - 21,
- W 2023 r. - 25,	- W 2020 r. - 25,	- W 2017 r. - 23,
- W 2022 r. - 25,	- W 2019 r. - 25,	- W 2016 r. - 22.

Na terenie miasta od 2016 do 2024 funkcjonowała stacja pomiarowa przy ul. Roosevelta 2.

Informacje na temat klas stref zanieczyszczeń w latach 2018-2024 pod kątem ochrony ludzi zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy mazowieckiej

Symbol klasy wynikowej											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
Rok 2018											
A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C
Rok 2019											
C	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A ³
Rok 2020											
A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

Symbol klasy wynikowej											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
Rok 2021											
C	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1
Rok 2022											
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
Rok 2023											
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
Rok 2024											
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM2,5 – dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefa uzyskała klasę A

³⁾ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, Aglomeracja Warszawska, miasto Radom i strefa mazowiecka uzyskały klasę C1

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 oraz 2024

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2016 i 2017 rok, w strefie mazowieckiej wystąpiły przekroczenia standardów imisyjnych:

- w 2016 i 2017 r. dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia): pył PM10 (24-h), pył PM2,5 (rok),
- w 2016 i 2017 r. dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II, dla których nie istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia): pył PM2,5 (rok),
- w 2016 r. dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia): benzo(a)piren B(a)P (rok), ozon O₃ (8-h średnia z 3 lat),
- w 2017 r. dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia): benzo(a)piren B(a)P (rok),
- w 2016 i 2017 r. dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia): ozon O₃ (max 8-h).

Informacje na temat klas stref zanieczyszczeń w latach 2016-2024 pod kątem ochrony roślin zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w latach 2016-2024

Symbol klasy wynikowej		
SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
Rok 2016		
A	A	A

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Symbol klasy wynikowej		
SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
Rok 2017		
A	A	A
Rok 2018		
A	A	A
Rok 2019		
A	A	A
Rok 2020		
A	A	A
Rok 2021		
A	A	A
Rok 2022		
A	A	A
Rok 2023		
A	A	A
Rok 2024		
A	A	A

¹⁾Dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego, strefa otrzymała klasę D2

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 oraz 2024*

Podsumowanie oceny jakości powietrza na terenie miasta Żyrardowa w latach 2016–2024

Ocena jakości powietrza w Żyrardowie w latach 2016–2024 wykazuje stopniową poprawę, choć wciąż występują okresowe przekroczenia norm, zwłaszcza w sezonie grzewczym.

W analizowanych latach 2016 i 2017 jakość powietrza w strefie mazowieckiej, obejmującej Żyrardów, była niezadowalająca. Odnotowano liczne przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ (dobowy), PM_{2,5} (roczny), benzo(a)pirenu (roczny) oraz ozonu (maksymalna 8-godzinna średnia). Przekroczenia te skutkowały koniecznością opracowania programów ochrony powietrza (POP) dla części substancji.

W analizowanym okresie 2018–2024 jakość powietrza na terenie Żyrardowa, zgodnie z wynikami oceny dla strefy mazowieckiej, ulegała stopniowej poprawie. W początkowych latach (2018–2021) odnotowywano przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, co skutkowało przypisaniem tym zanieczyszczeniom klasy C. Również dla pyłu PM_{2,5} uzyskiwano klasy C lub C1, wskazujące na przekroczenia norm rocznych.

Począwszy od 2022 roku nastąpiła wyraźna poprawa – stężenia PM₁₀ spadły poniżej poziomu dopuszczalnego, uzyskując klasę A, a dla PM_{2,5} notowano poprawę do klasy A1. Jednak problem z benzo(a)pirenem utrzymywał się nadal – w większości lat przypisywano mu klasę C, z wyjątkiem 2023 roku, w którym osiągnięto klasę A. W całym okresie analizowane zanieczyszczenia gazowe (SO₂, NO₂, CO, benzen, ozon) oraz metale ciężkie

(Pb, As, Cd, Ni) utrzymywały się na bezpiecznym poziomie, uzyskując klasę A, co wskazuje na brak zagrożeń z ich strony w kontekście ochrony zdrowia.

W latach 2016–2024 strefa mazowiecka, obejmująca miasto Żyrardów, uzyskiwała corocznie klasę A dla wszystkich zanieczyszczeń istotnych z punktu widzenia ochrony roślin – dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) oraz ozonu (O₃). Oznacza to, że przez cały analizowany okres nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych ustalonych dla ochrony roślin. Wyjątek stanowi ozon, dla którego – mimo klasy A – zgodnie z kryterium poziomu celu długoterminowego strefie przypisano klasę D2, co wskazuje na konieczność dalszego monitorowania i ograniczania emisji prekursorów ozonu.

Stan jakości powietrza (tło) na terenie miasta Żyrardowa

Tabela 20. Wyniki pomiaru jakości powietrza na terenie miasta Żyrardowa

Substancja		Rok		
		2022	2023	2024
Dwutlenek azotu (nr CAS 10102-44-0)	Sa (µg/m ³)	11-14	10-12	10-11
Dwutlenek siarki (nr CAS 7446-09-5)*		3-4	3-4	3
Pył zawieszony PM10		21-25	18-21	21-22
Pył zawieszony PM2,5		14-18	12-15	13-15
Benzen (nr CAS 71-43-2)		1	1	1
Ołów (nr CAS 7439-92-1)**		0,005	0,004	0,004
Tlenek węgla (nr CAS 630-08-0)***		380	360	280
Arsen (nr CAS 7440-38-2)****	Sa (ng/m ³)	0,6	0,6-0,8	0,5-0,6
Kadm (nr CAS 7440-43-9)****		0,1	0,1	0,1
Nikiel (nr CAS 7440-02-0)****		0,7	0,7	0,9
Benzo(a)piren (nr CAS 50-32-8)*****		0,68-3,64	0,56-1,49	0,56-2,38

* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10.

*** W polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO, poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej.

**** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10. Dla arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM10 nie zostały w polskim prawie określone poziomy dopuszczalne. Oceny zanieczyszczenia powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.

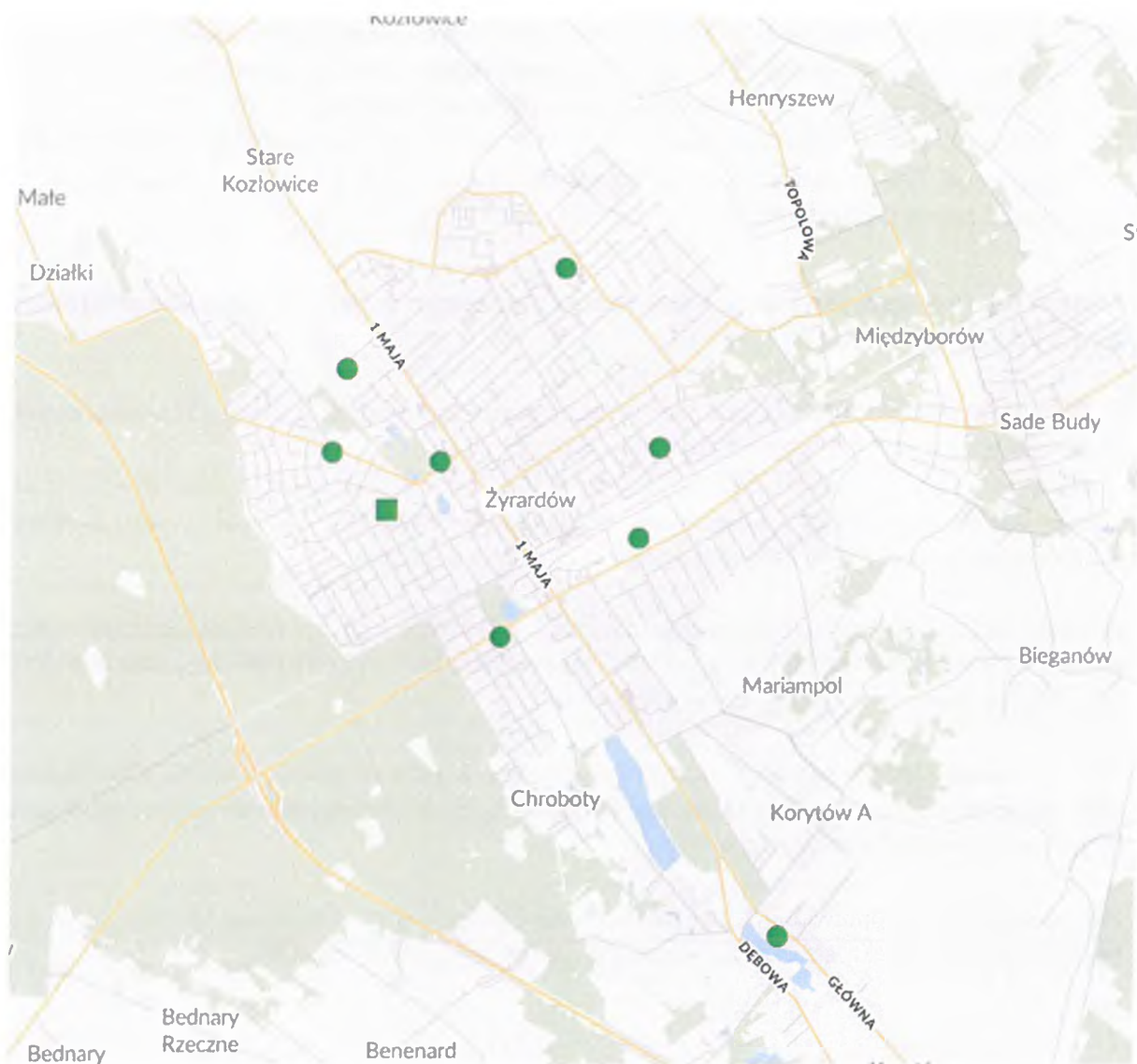
***** Stężenie w pyłe zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.

źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Na terenie Miasta funkcjonuje sieć czujników jakości powietrza składająca się z 7 sensorów. Parametry mierzona przez czujniki to: pomiar temperatury, pomiar wilgotności powietrza, pomiar ciśnienia atmosferycznego, pomiar stężenia pyłów PM10 oraz PM 2,5. Dzięki czujnikom można śledzić na bieżąco poziomy zanieczyszczeń powietrza na specjalnej

platformie internetowej lub pobierając darmową aplikację na IOS lub Androida. Czujniki zainstalowane są w następujących lokalizacjach:

- Urząd Miasta Żyrardowa ul. Bolesława Limanowskiego 44,
- AQUA ŻYRARDÓW ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego 25/27,
- Miejski Ogród Jordanowski ul. Władysława Reymonta 13,
- PGK „Żyrardów” ul. Czysta 5,
- Zespół Szkół Nr 1 ul. Bohaterów Warszawy 4,
- PGM Żyrardów - tor kolarski ul. Stefana Żeromskiego 13,
- Ruukki Polska ul. Jaktorowska 13.

Rysunek 19. Czujniki jakości powietrza na terenie miasta Żyrardowa

źródło: <https://airly.org/map/pl/> [dostęp: 09.06.2025 r.]

3.2. Monitoring poziomu hałasu

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne, programy ochrony przed

hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa mazowieckiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową.

Na podstawie art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N lub innych metod oceny poziomu hałasu.

W 2020 roku przeprowadzono pomiary hałasu drogowego w jednym punkcie pomiarowym dla odcinka drogi wojewódzkiej nr 719.

W 2021 roku przeprowadzono pomiary hałasu kolejowego w dwóch punktach pomiarowych dla linii kolejowej nr 1 Grodzisk Mazowiecki- Skierniewice.

Pomiar hałasu drogowego i kolejowego odbyły się w trybie art. 175 ust. 1 jako pomiary okresowe wykonane przez zarządzającego drogą, linią kolejową.

W latach 2022- 2024 na terenie miasta Żyrardów wykonano pomiary hałasu przemysłowego w ośmiu punktach pomiarowych, gdzie zmierzono hałas od ciepłowni miejskiej oraz instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Pomiary hałasu przemysłowego odbyły się zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska, które nakłada obowiązek na prowadzącego instalację oraz użytkownika do przeprowadzenia okresowych pomiarów wielkości emisji.

We wszystkich przedstawionych pomiarach hałasu drogowego, kolejowego i przemysłowego nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu w środowisku.

Tabela 21. Wyniki hałasu drogowego, kolejowego i przemysłowego prowadzonego w ramach PMŚ

Miejscowość	Nazwa punktu pomiarowego	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]
Hałas drogowy							
Żyrardów	PDH43	20,464272	52,055614	Dzień 16h	2020-10-06	58,2	65,0
	PDH43	20,464272	52,055614	Noc 8h	2020-10-06	53,2	56,0
Hałas kolejowy							
Żyrardów	P03 - Żyrardów, ul. Wasilewskiego	20,436167	52,047639	Dzień 16h	2021-09-15	54,1	61,0
	P03 - Żyrardów, ul. Wasilewskiego	20,436167	52,047639	Noc 8h	2021-09-15	51,5	56,0
	R03 - Żyrardów, dz. nr 7018/1	20,435528	52,047833	Dzień 16h	2021-09-15	51,6	61,0
	R03 - Żyrardów, dz. nr 7018/1	20,435528	52,047833	Noc 8h	2021-09-15	49,4	56,0
Hałas przemysłowy							
Żyrardów	Pp. nr 1 - ul. Chłodna 14	20,449750	52,069417	Dzień 8h	2023-01-23	40,3	55,0
	Pp. nr 1 - ul. Chłodna 14	20,449750	52,069417	Noc 1h	2023-01-23	39,3	45,0
	Pp. nr 2 - ul. Witosa 81a	20,450222	52,070889	Dzień 8h	2023-01-23	38,0	55,0
	Pp. nr 2 - ul. Witosa 81a	20,450222	52,070889	Noc 1h	2023-01-23	37,1	45,0
	Pp. nr 3 - ul. Witosa 85b	20,448083	52,071500	Dzień 8h	2023-01-23	37,4	55,0
	Pp. nr 3 - ul. Witosa 85b	20,448083	52,071500	Noc 1h	2023-01-23	38,0	45,0
	Pp. nr 4 - ul. S. Pałaca	20,445722	52,070056	Dzień 8h	2023-01-23	39,1	55,0
	Pp. nr 4 - ul. S. Pałaca	20,445722	52,070056	Noc 1h	2023-01-23	37,8	45,0
	Pp. nr 1 - ul. Piastowska 24C	20,421636	52,062753	Dzień 8h	2022-02-28	39,7	55,0
	Pp. nr 2 - ul. Akacyjowa 14A	20,419658	52,063647	Dzień 8h	2022-02-28	38,8	50,0
	Pp. nr 2 - od 2024 r.	20,420278	52,063944	Dzień 8h	2024-02-26	38,6	50,0
	Pp. nr 1 - od 2024 r.	20,421639	52,062750	Dzień 8h	2024-02-26	39,8	50,0

źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat. Stanowią podstawę oceny klimatu akustycznego, ich celem jest graficzne przedstawienie rozkładu pola akustycznego na danym obszarze. Opracowanie strategicznych map hałasu stanowi podstawę do sporządzenia programów ochrony środowiska przed hałasem. Programy te mają na celu wskazanie odpowiednich działań naprawczych minimalizujących zagrożenie hałasem.

Również w strategicznej mapie hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie mazowieckim z 2022 r. nie znalazły się drogi z terenu miasta Żyrardowa.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała dokument pn.: *Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego*, który obejmował drogi położone na terenie miasta Żyrardowa. Analizowanym odcinkiem drogi była Obwodnica Żyrardowa 1 (nr drogi 50f).

Tabela 22. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LDWN oraz LN dla odcinków dróg na terenie miasta Żyrardowa

Analizowany odcinek drogi na terenie miasta Żyrardowa	Wskaźnik L _{DWN} [dB]				
	55-60	60-65	65-70	70-75	> 75
Liczba lokali mieszkalnych ekspozowanych na hałas w przedziałach stref imisji					
OBWODNICA ŻYRARDOWA 1	29	42	8	2	1
Liczba mieszkańców ekspozowanych na hałas w przedziałach stref imisji					
OBWODNICA ŻYRARDOWA 1	87	126	24	6	3
Analizowany odcinek drogi na terenie miasta Żyrardowa	Wskaźnik L _N [dB]				
	55-60	60-65	65-70	70-75	> 75
Liczba lokali mieszkalnych ekspozowanych na hałas w przedziałach stref imisji					
OBWODNICA ŻYRARDOWA 1	29	37	4	2	0
Liczba osób ekspozowanych na hałas w przedziałach stref imisji					
OBWODNICA ŻYRARDOWA 1	87	111	12	6	0

źródło: *Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego*

Rysunek 20. Lokalizacja odcinków dróg krajowych objętych opracowaniem map akustycznych
źródło: *Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa mazowieckiego, opracowanie własne*

3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego

Monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) prowadzony jest od 2008 r. W latach 2008 – 2020 pomiary wykonywano w trzyletnich cyklach pomiarowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Z dniem 1 stycznia 2021 r. ww. rozporządzenie zostało uchylone na rzecz rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, które zmieniło dotychczasowy sposób prowadzenia PMŚ w zakresie PEM. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach PMŚ dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego. Pomiary

w ramach stałej sieci monitoringu prowadzone są w dwuletnich cyklach pomiarowych, natomiast w ramach monitoringu badawczego w czteroletnich cyklach pomiarowych.

Pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) ostatni raz w ramach PMŚ na terenie miasta Żyrardowa wykonano w 2023, 2021, 2020 i 2017 r.

Tabela 23. Dane z pomiarów PEM wykonanych na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Lokalizacja punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WME (z obliczeń) ¹⁵
2023	Żyrardów, 1 Maja/Limanowskiego	0,3	0,2	0,03
	Żyrardów, Skwer przy ul. Łubieńskiego i ul. Wysockiego	<0,28	-	0,02
2021	Żyrardów, 1 Maja/Limanowskiego	0,4	0,21	0,03
	Żyrardów, Skwer przy ul. Łubieńskiego i ul. Wysockiego	<0,28	-	0,03
2020	Żyrardów, Plac Jana Pawła II	0,2	0,05	-
2017	Żyrardów, plac Jana Pawła II	<0,2	-	-

źródło: Państwowy Monitoring Środowiska / Ekoinfonet

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WME nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się za dotrzymane.

3.4. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie

¹⁵ wskaźnik WME, o którym mowa w Załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020, poz.2311) jest wartością wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności wyznaczoną na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (Emax) uzyskanej w trakcie pomiarów w danym punkcie pomiarowym. Służy do stwierdzenia zgodności i pozwala określić, czy zmierzone poziomy PEM w tym punkcie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448). Dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WME nie przekracza wartości 1.

informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1475). Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

W tabeli zamieszczono ocenę stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie miasta Żyrardowa.

Tabela 24. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie miasta Żyrardowa

Nazwa i kod JCWP	Pisia Gągolina do Okrzeszy RW2000102727619	Pisia Gągolina od Okrzeszy do ujścia RW2000112727699	Głęboka Struga RW2000102727649
Typ JCWP	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	RzN - Rzeka nizinna	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
Rzeczywista długość JCWP [km]	42,23	40,01	47,01
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	106,03	146,99	88,24
Status JCWP	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód
Kod ppk (2022-2027)	PL01S0701_1136	PL01S0701_0678	PL01S0701_1138
Współrzędne geograficzne punktu pomiarowo-kontrolnego [2022-2027] (długość; szerokość)	20.55278; 52.00528	20.213945; 52.202266	20.46222; 52.13778
Stan/potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód
Stan chemiczny	b.d.	stan chemiczny dobry	b.d.
Stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl> [dostęp: 06.06.2025 r.]

Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) badane są w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) w cyklu sześcioletnim, co 3 lata. Co roku badane są wskaźniki, dla których w ramach monitoringu prowadzonego w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich wartości granicznych lub odpowiednich środowiskowych norm jakości. Punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) zlokalizowane są (dla jcwp rzecznych) na zamknięciu zlewni jcwp, a wyniki prowadzonych w nich badań odzwierciedlają stan jakości całej jcwp.

Zgodnie z rozporządzeniem klasyfikacyjnym (2021), co roku wykonywana jest klasyfikacja wskaźników jakości wód badanych w roku poprzednim, a co 3 lata klasyfikacja stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz ocena stanu JCWP, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat.

Tabela 25. Ocena stanu JCWP badanych w latach 2016-2021 na terenie miasta Żyrardowa

nazwa JCWP	klasa elementów biologicznych	klasa elementów fizykochemicznych z gr. 3.1-3.5	stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	STAN
Głęboka Struga	4	>2	4 słaby stan ekologiczny	-	zły stan wód
Pisia od Okrzeszy do ujścia	3	>2	3 umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

źródło: GIOŚ, <https://wody.gios.gov.pl> [dostęp: 06.06.2025 r.]

3.5. Jakość wód podziemnych

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Poniżej przedstawiono wyniki badań ocen stanu JCWPd, w obrębie której znajduje się miasto Żyrardów.

Tabela 26. Kompleksowa ocena stanu JCWPd nr 65

Stan \ Rok	2016	2019	2022
chemiczny	dobry	dobry	dobry
Ilościowy	dobry	dobry	dobry

źródło: GIOŚ, <https://mjwp.gios.gov.pl/> [dostęp: 06.06.2025 r.]

Ogólny stan JCWPd nr 65, w której obrębie znajduje się miasto Żyrardów oceniono jako dobry. Na terenie miasta Żyrardowa nie znajdował się punkt pomiarowy krajowej sieci jakości wód podziemnych.

3.6. Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

Gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku. Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju.

W zakresie jakości gleby i ziemi na terenie miasta Żyrardowa nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych i nie prowadzono badań monitoringu chemizmu gleb ornych realizowanego w ramach PMŚ.

Wyniki badań prowadzonych w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Polski udostępniane są na stronie GIOŚ pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-jakosci-gleby-i-ziemi>

3.7. Gospodarka odpadami

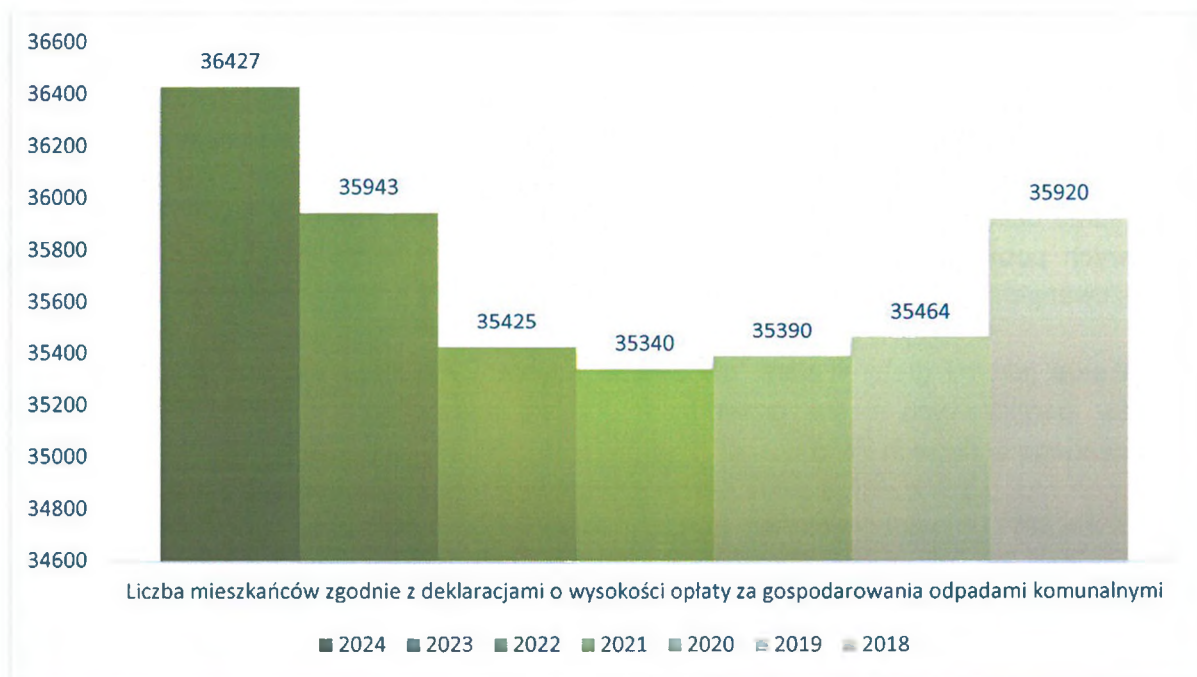
Na terenie Miasta Żyrardowa nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Ww. odpady przeznaczone do składowania podmiot odbierający odpady od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, jest obowiązany do przekazywania do instalacji komunalnych.

Na terenie Gminy Żyrardów nie funkcjonują instalacje do przetwarzania odpadów. Listę instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania oraz posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, jak również instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji prowadzi Marszałek Województwa Mazowieckiego w Biuletynie Informacji Publicznej.

Na terenie Miasta Żyrardowa przy ul. Czystej 5 funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) prowadzony przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów Sp. z o.o., który świadczył w raportowanych latach usługi polegające na przyjmowaniu wytworzonych na terenie nieruchomości zamieszkałych selektywnie zebranych.

Przeterminowane leki można było dostarczyć także do wyznaczonych punktów aptecznych zlokalizowanych w różnych częściach miasta (wykaz aptek na stronie www.zyrardow.pl). Zużyte baterie są umieszczane w pojemnikach znajdujących się w obiektach użyteczności publicznej np. Urzędzie Miasta, Starostwie Powiatowym, placówkach oświatowych i obiektach handlowych. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbiera z terenu miasta Żyrardowa MB Recycling Spółka z o.o. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami sp.k.

Liczba mieszkańców w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przedstawiała się następująco.

Rysunek 21. Liczba mieszkańców w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie miasta Żyrardowa

źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Żyrardowa

W tabeli poniżej przedstawiono masę odpadów komunalnych w poszczególnych latach na terenie miasta Żyrardowa.

Tabela 27. Ilości odpadów komunalnych na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Ilość odpadów odebranych z terenu miasta	Ilość odpadów odebranych bezpośrednio z nieruchomości	Ilość odpadów dostarczonych przez mieszkańców do PSZOK	Ilość odpadów zebranych w punktach skupu
[Mg]				
2016	12 475,186	11 895,084	580,102	-
2017	12 357,492	11 724,547	632,945	-
2018	12 958,6000	11 967,5000	765,8000	418,8000
2019	11 999,7840	10 320,3970	815,4270	62,2580
2020	12 276,4180	11 697,1910	791,5180	323,9420
2021	16 382,0960	15 109,8480	1 272,2480	-
2022	12 968,1690	12 519,4000	452,7690	418,7000
2023	15 446,6890	15 087,3100	359,3790	65,6848
2024	16 273,5000	15 964,7500	308,7500	45,8091

źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Żyrardowa

Tabela 28. Procentowy udział poszczególnych kategorii odpadów w latach 2018–2024

Rok	Ilość odpadów ogółem [Mg]	Z nieruchomości [%]	PSZOK [%]	Punkty skupu [%]
2016	12 475,186	95,35	4,65	-
2017	12 357,492	94,88	5,12	-
2018	12 958,6000	92,36	5,91	3,23
2019	11 999,7840	86,03	6,79	0,52
2020	12 276,4180	95,29	6,45	2,64
2021	16 382,0960	92,23	7,77	-
2022	12 968,1690	96,54	3,49	3,23
2023	15 446,6890	97,67	2,33	0,43
2024	16 273,5000	98,10	1,90	0,28

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Żyrardowa

Wnioski z analizy ilości i struktury odpadów komunalnych w Żyrardowie w latach 2018–2024:

- Dominacja odbioru odpadów z nieruchomości:
 - o Największy udział w całości odpadów komunalnych co roku stanowią odpady odbierane bezpośrednio z nieruchomości.
 - o Ich udział procentowy wzrósł z 95,35% w 2016 r. do 98,10% w 2024 r., co świadczy o rosnącej skuteczności systemu zbiórki bezpośredniej.
- Spadek znaczenia PSZOK:
 - o Udział odpadów dostarczanych przez mieszkańców do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) systematycznie maleje – z 4,65% w 2016 r. do 1,90% w 2024 r.
 - o Może to wskazywać na mniejsze zaangażowanie mieszkańców w samodzielne dostarczanie odpadów, większą wygodę korzystania z odbioru spod nieruchomości lub niewystarczającą promocję PSZOK.
 - o Może też wskazywać na lepszą kontrolę nad dostarczaniem odpadami na PSZOK (wyeliminowanie odpadów dostarczanych przez osoby nieuprawnione).

Osiągnięte poziomy recyklingu przez Miasto Żyrardów zostały przedstawione poniżej.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2016 poz. 2167), gminy zobowiązane były do corocznego osiągania określonych poziomów recyklingu i odzysku surowców wtórnych, w szczególności takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne oraz szkło.

Na podstawie masy odpadów komunalnych poddanych recyklingowi – zarówno selektywnie zebranych, jak i wysortowanych ze zmieszanych odpadów komunalnych – Miasto Żyrardów osiągnęło:

- W 2020 r. 75,12% - wymagany poziom został osiągnięty (min. 50%),
- W 2019 r. 52,26% - wymagany poziom został osiągnięty (min. 40%),
- W 2018 r. 42,52% - wymagany poziom został osiągnięty (min. 30%).

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne

Na podstawie masy odpadów poddanych recyklingowi oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2016 poz. 2167), Miasto Żyrardów osiągnęło poziom przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych równy:

- W 2020 r. **100,00%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 70%),
- W 2019 r. **100,00%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 60%),
- W 2018 r. **99,84%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 50%).

Ustawą z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2151) zmieniono definicję odpadów komunalnych, zgodnie, z którą odpady komunalne nie obejmują odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Wprowadzono definicję odpadów budowlanych i rozbiórkowych, która odnosi się w sposób ogólny do odpadów powstających w wyniku robót budowlanych. Pomimo ww. zmian definicji, do odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych dalej zastosowanie mają przepisy dotyczące postępowania z odpadami komunalnymi (gmina ma obowiązek przyjmowania tego typu odpadów). Gminy w dalszym ciągu będą odbierały odpady remontowo-budowlane, jednakże bez obowiązku osiągnięcia określonych poziomów recyklingu.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

W 2021 r. zostało uchylone Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2016, poz. 2167). W związku z czym poziom recyklingu nie będzie już obliczany z podziałem na: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło czy inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe.

Nowy sposób obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został przedstawiony w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. 2021, poz. 1530).

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyliczony wg rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1530) wyniósł:

- W 2024 r. **45,38%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 45%),

- W 2023 r. **35,20%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 35%),
- W 2022 r. **36,45%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 25%),
- W 2021 r. **33,25%** - wymagany poziom został osiągnięty (min. 20%).

Poziom składowania

Zgodnie z art. 3b ust. 2a-2b (wejście w życie 1 stycznia 2022 r.) ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zostały zobowiązane do określania poziomu składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, zwanym dalej „poziomem składowania”. Poziom składowania oblicza się, jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Osiągnięcie odpowiedniego poziomu składowania zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach będzie wymagane od roku 2025:

- 30% wagowo - za każdy rok w latach 2025-2029;
- 20% wagowo - za każdy rok w latach 2030-2034;
- 10% wagowo - w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych.

Poziom składowania odpadów komunalnych z terenu miasta Żyrardowa wyniósł:

- W 2024 r. **13,00%**,
- W 2023 r. **16,19%**,
- W 2022 r. **15,25%**.

Osiągnięcie odpowiedniego poziomu składowania zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach będzie wymagane od roku 2025.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, wyliczony wg obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 2412) wyniósł:¹⁶

- W 2024 r. **6,68%**,
- W 2023 r. **3,54%**,
- W 2022 r. **0,0%**,
- W 2020 r. **2,86%** - wymagany poziom został osiągnięty (max. 35%),
- W 2019 r. **1,51%** - wymagany poziom został osiągnięty (max. 40%),
- W 2018 r. **0,83%** - wymagany poziom został osiągnięty (max. 40%).

Od 2021 r. osiągnięcie tego poziomu nie wymagane, jednak zgodnie z wytycznymi Ministra Środowiska, jego obliczenie jest konieczne.

¹⁶ Brak danych za 2021 r.

Na terenie miasta Żyrardowa występują wyroby zawierające azbest w postaci pokryć dachowych na budynkach mieszkalnych, inwentarskich i gospodarczych.

W 2008 roku Rada Miasta uchwaliła „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych na terenie Miasta Żyrardowa w latach 2008-2032. Nadrzędnym długoterminowym celem Programu jest wyeliminowanie negatywnego oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców miasta oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko poprzez bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

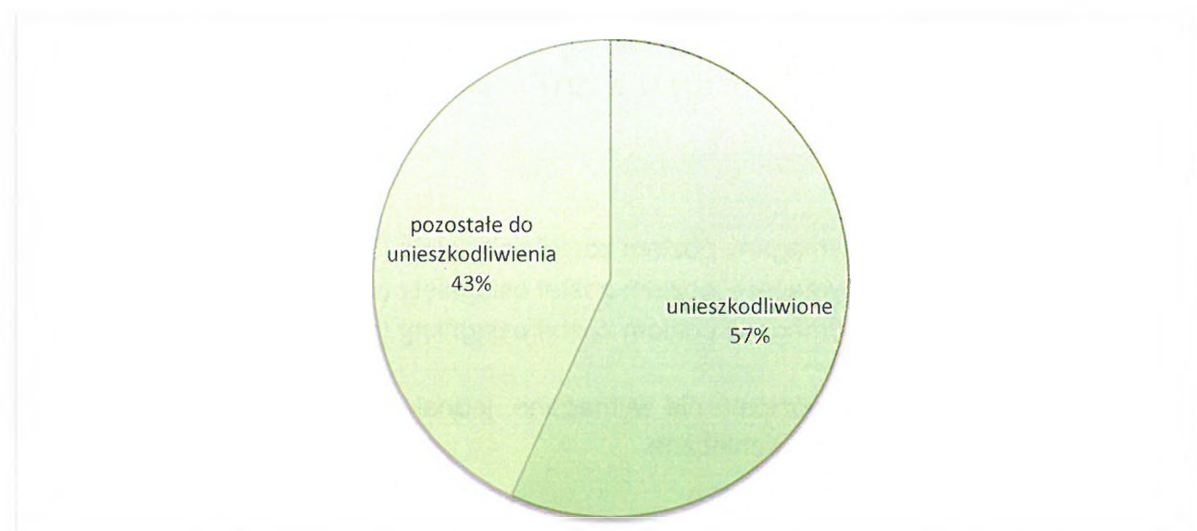
Materiały zawierające azbest występują przede wszystkim jako pokrycia dachowe na budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarczych (stodoły, wiaty, garaże, altany) oraz w rurach i złączach azbestowo-cementowych. Wyroby zawierające azbest magazynowane są także na posesjach mieszkańców i działkach gruntowych.

W tabeli przedstawiono Ilość zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Żyrardowa.

Tabela 29. Wyroby zawierające azbest na terenie miasta Żyrardowa [kg]

MIASTO ŻYRARDÓW	zinwentaryzowane	Razem	887 702
		Osoby fizyczne	781 022
		Osoby prawne	106 681
	unieszkodliwione	Razem	504 121
		Osoby fizyczne	450 517
		Osoby prawne	53 605
	pozostałe do unieszkodliwienia	Razem	383 581
		Osoby fizyczne	330 505
		Osoby prawne	53 076

źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl [dostęp: 10.06.2025 r.]

Rysunek 22. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu miasta Żyrardowa

źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl [dostęp: 10.06.2025 r.]

3.8. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2024 poz. 54) mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Na terenie miasta Żyrardowa w raportowanych latach funkcjonował zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZZR) - GAZGROD Plus Sp. z o.o., ul. Jaktorowska 17, 96-300 Żyrardów. Zakład był kontrolowany dwukrotnie: od 06.08.2019 do 04.09.2019 roku oraz od 09.12.2022 do 21.12.2022 roku.

W ramach kontroli przeprowadzonej od 06.08.2019 do 04.09.2019 roku wykazano naruszenie: Nie wdrożono systemu zarządzania bezpieczeństwem w zakresie dot. systematycznej oceny systemu bezpieczeństwa (nierealizowanie zasad określonych w Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem sporządzonej dla Rozlewni Gazu Płynnego Gazgrod Plus Sp. z o.o.), za co w trakcie kontroli nałożono na osobę reprezentującą spółkę mandat karny. Pozostałe naruszenie nie dotyczyło zagadnienia poważnych awarii. W ramach działań pokontrolnych pismem z dnia 09.10.2019 r. MWIOŚ wystosował zarządzenie pokontrolne, w którym wskazał usunięcie stwierdzonych naruszeń. Spółka pismem z dnia 15.11.2019 r. poinformowała o zrealizowaniu zarządzenia. Pismem z dnia 05.11.2019 r. MWIOŚ w ramach działań pokontrolnych wystąpił do Dyrektora Departamentu Opłat Środowiskowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie – jednak wystąpienie to nie dotyczyło zagadnienia poważnych awarii.

W ramach kontroli przeprowadzonej od 09.12.2022 do 21.12.2022 roku wykazano naruszenie polegające na:

- Nie podaniu do publicznej wiadomości informacji z zakresu przeciwdziałania poważnym awariom wymaganych przepisami prawa – w trakcie kontroli na osobę reprezentującą zakład nałożono mandat karny.
- Nie wdrożeniu opracowanego dla zakładu - systemu zarządzania bezpieczeństwem w zakresie realizacji wewnętrznych szkoleń i ćwiczeń w przedmiocie bezpieczeństwa

pożarowego - dot. podnoszenia kwalifikacji zespołu ratowniczego, którego funkcjonowanie wykazano w dokumentacji oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej dla wszystkich pracowników zakładu – za co nałożono mandat karny.

- Nie zaktualizowaniu informacji w zgłoszeniu zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii w zakresie dotyczącym prowadzącego zakład.
- Pozostałe naruszenie nie dotyczy zagadnienia poważnych awarii.
- W ramach działań pokontrolnych pismem z dnia 17.01.2023 r. MWIOŚ zarządził usunięcie wykazanych w trakcie kontroli naruszeń. Spółka pismem z dnia 27.02.2023 r. oraz 31.03.2023 r. poinformowała o realizacji zarządzenia pokontrolnego.

Na terenie miasta Żyrardowa znajduje się jeden zakład sklasyfikowany jako zakład pozostały potencjalny sprawca awarii: POLMOS ŻYRARDÓW Sp. z o.o., Żyrardów, ul. Mickiewicza 1-3.

Na terenie miasta Żyrardowa nie ma Zakładu Dużego Ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

W ostatnich latach nie odnotowano zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie, objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r.¹⁷

¹⁷ Źródło: WIOŚ w Warszawie

4. Inwestycje zrealizowane na terenie miasta Żyrardowa

4.1. Działania zrealizowane w celu poprawy jakości powietrza

Poprawa jakości powietrza stanowi jeden z kluczowych celów działań proekologicznych podejmowanych przez Miasto Żyrardów. W ostatnich latach zrealizowano szereg inicjatyw ukierunkowanych na ograniczenie niskiej emisji, promowanie odnawialnych źródeł energii oraz edukację mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.

❖ Wymiany źródeł ciepła.

Dla Miasta Żyrardowa w 2018 r. opracowany został Program Ograniczenia Niskiej Emisji, którego istotnym elementem było podejmowanie działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń powietrza pochodzących z kotłów zasilanych paliwem stałym. Dlatego jednym z priorytetowych działań opisanych w programie jest wymiana przestarzałych kotłów tzw. kopciuchów.

Miasto przyjęło 30 listopada 2017 r. uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła w ramach ograniczania niskiej emisji na terenie Miasta Żyrardowa. Dotacja przeznaczona była na wymianę pieca centralnego ogrzewania zasilanego paliwem stałym na piec centralnego ogrzewania zasilany gazem lub olejem opałowym. Niniejsza dotacja udzielana była w kwocie 5 000,00 zł, jednakże nie więcej niż 100% poniesionych kosztów na zakup nowego urządzenia grzewczego. Zadaniem miejskiego programu dofinansowania jest całkowita likwidacja pieców węglowych. W ramach działania, w latach 2018–2024, zostało już wymienionych 339 kotłów:

- W 2018 r. wymieniono 64 kotły,
- W 2019 r. wymieniono 62 kotły,
- W 2020 r. wymieniono 51 kotłów,
- W 2021 r. wymieniono 65 kotłów,
- W 2022 r. wymieniono 43 kotły,
- W 2023 r. wymieniono 23 kotły,
- W 2024 r. wymieniono 31 kotłów.

❖ Program „Czyste powietrze”.

Miasto realizowało zapisy porozumienia podpisanego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie realizacji Programu „Czyste powietrze”, w ramach którego, od 25 października 2021 r., uruchomiony został punkt konsultacyjny. Dzięki punktowi konsultacyjno– informacyjnemu mieszkańcy otrzymywali informację o Programie, wsparcie w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie oraz pomoc przy rozliczeniu przyznanego dofinansowania. W ramach programu „Czyste powietrze” złożono wnioski o dofinansowanie:

- W 2024 r. – 90, w ramach podpisanych umów z mieszkańcami zostało zrealizowanych 58 inwestycji, z czego kwota wypłaconych środków wyniosła 786 012,16 zł,
- w 2023 r. – 64,

– w 2022 r. – 51.

❖ Program „Mazowsze dla czystego powietrza”.

Miasto Żyrardów od kilku lat realizuje kompleksowe działania mające na celu ograniczenie niskiej emisji, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Inicjatywy te są możliwe dzięki pozyskanym środkom z budżetu Województwa Mazowieckiego oraz funduszy unijnych.

W 2024 r. złożono wniosek na dofinansowanie kosztów koniecznych do poniesienia przy poprawie efektywności energetycznej budynków w ramach lokalnych i krajowych programów lub instrumentów finansowych pt. „Ograniczenie niskiej emisji w Żyrardowie poprzez wymianę źródeł ciepła.”. Dzięki pozyskaniu ww. dofinansowania udało się pokryć koszty wymiany 29 kotłów. Wszystkie wnioski, które zostały rozliczone, obejmowały wymianę kotłów opalanych paliwem stałym na kotły gazowe.

W 2023 r. miasto złożyło wniosek o dofinansowanie na przeprowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony powietrza. W ramach realizacji zadania zorganizowano akcję edukacyjno-informacyjną w formie pikniku ekologicznego na terenie Eko Parku w Żyrardowie. Głównym tematem pikniku było rozpowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców z zakresu ekologicznego pozyskiwania źródeł energii oraz konsekwencji spalania niedozwolonych paliw (prawnych, społecznych i zdrowotnych).

W 2023 r. zostały wykonane analizy przedinwestycyjne dotyczące wykonania instalacji fotowoltaicznej na 14 obiektach użyteczności publicznej (łącznie z wykonaniem audytów energetycznych budynków), w tym dla 7 obiektów została opracowana dokumentacja budowlano-wykonawcza instalacji fotowoltaicznej. Wydatkowano na ten cel kwotę w wysokości 202 581,00 zł.

W 2022 r. Miasto dzięki dofinansowaniu dokonało zakupu drona w celu kontroli palenisk domowych. Zakupiony sprzęt wykorzystywany jest do kontroli spalania przez mieszkańców paliw niedozwolonych lub odpadów. Umożliwia to Straży Miejskiej prowadzenie działań uświadamiających społeczeństwo o szkodliwości spalania substancji niedozwolonych oraz na wyciągnięcie konsekwencji prawnych za spalenie substancji niedozwolonych. Zakup drona pozwala też ustalić, które tereny miasta są szczególnie narażone na wysokie stężenie smogu oraz wymagają w sposób priorytetowy wprowadzenia działań, mających na celu ochronę zdrowia i życia mieszkańców.

❖ Program „Mazowsze bez smogu”.

Miasto Żyrardów w 2023 roku pozyskało dofinansowanie do zatrudnienia ekodoradców w ramach projektu „Mazowsze bez smogu”, który finansowany jest w ramach Priorytetu II „Fundusze Europejskiej na zielony rozwój Mazowsza” dla Działania 2(i) „Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych” Funduszy Europejskich dla Mazowsza na lata 2021-2027.

❖ Zielone Płuca Mazowska – Rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa.

W 2023 r. został zakończony i rozliczony projekt które rozpoczęcie było w 2017 r. Był on zrealizowany przy dofinansowaniu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 w ramach Partnerstwa z Gminą Grodzisk Mazowiecki i Pruszków. Miasto Żyrardów pełniło rolę Lidera. Całkowita wartość zadania poniesiona przez Miasto Żyrardów wyniosła 805 492,95 zł. Partnerzy wydatkowali kwotę 7 050 792,19 zł.

W ramach projektu zrealizowane zostały następujące zadania inwestycyjne:

- Przebudowa ul. Skrowaczewskiego i ul. Kapitana Pałaca na odcinku od projektowanej zatoki autobusowej do skrzyżowania z ul. F. de Girarda wraz z przebudową skrzyżowania ul. Skrowaczewskiego z ul. Kapitana Pałaca i z ul. I. Zielińskiej polegającą na wykonaniu ronda umożliwiającego bezkolizyjne poruszanie się pojazdów.
- Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek rowerowych wzdłuż ul. Kapitana Pałaca, ul. rtm. Witolda Pileckiego i ul. Proczna.
- Przebudowa ul. F.de Girarda na odcinku od ul. Kapitana Pałaca do ul. Gen. Augusta Fieldorfa -Nila.
- Przebudowa ul. Środkowej na odcinku od ul. Gen. Augusta Fieldorfa-Nila do ul. Limanowskiego.
- Budowa dwóch parkingów oraz dostosowanie ich do wymogów parkingów typu „Parkuj i Jedź” wraz z zaprojektowaniem i budową parkingów na rowery typu „Bike&Ride” - zlokalizowanych przy ul. Skrowaczewskiego (parking 1) oraz przy ul. Ziółowej (parking 2).
- Zaprojektowanie i wykonanie sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. 1 Maja z ul. Mireckiego.
- Remont ul. Mickiewicza na odcinku od skrzyżowania z ul. Jaktorowską, ul. 1 Maja i Reymonta do ul. Słowiańskiej oraz remont ul. Słowiańskiej.
- Zakup dwóch autobusów elektrycznych niskoemisyjnych.
- Dostawa systemu ładowania autobusów elektrycznych.
- Zaprojektowanie i budowa zajezni autobusowej z punktem ładowania autobusów z lokalizacją przy ul. Skrowaczewskiego.
- Ustawienie wiat autobusowych .
- Dostawa i wdrożenie systemu priorytetu dla autobusów elektrycznych w mieście Żyrardów.

❖ Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w gminach południowo-zachodniej części warszawskiego obszaru funkcjonalnego poprzez budowę zintegrowanego systemu tras rowerowych (Etap I, II, III).

Miasto Żyrardów – we współpracy z sąsiednimi samorządami wchodzącymi w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) – aktywnie realizowało trzyetapowy projekt rozwoju infrastruktury rowerowej. Inwestycja ma na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie udziału transportu rowerowego w codziennej mobilności.

ETAP I – rozwój sieci komunikacyjnych tras rowerowych:

Cel: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i hałasu poprzez budowę ścieżek rowerowych w celach komunikacyjnych.

Zrealizowany w: Grodzisku Mazowieckim, Żyrardowie, Milanówku, Podkowie Leśnej, Pruszkowie i Michałowicach.

W ramach Etapu I na terenie WOF wybudowano 36 km tras rowerowych, w tym ok. 8,1 km w Żyrardowie. Zakres w Żyrardowie objął odcinki:

- ul. Bohaterów Warszawy (Ż1),
- Al. Wyzwolenia (Ż2),
- ul. Towarowa (Ż3),
- ul. POW (Ż4),
- ul. Radziwiłłowska (Ż5),
- ul. Wyspiańskiego (Ż6),
- ul. Skrowaczewskiego (Ż7),
- ul. Żeromskiego (Ż8),
- ul. Okulickiego (Ż9).

Efekty:

- wzrost spójności komunikacyjnej,
- redukcja natężenia ruchu samochodowego,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach,
- promowanie alternatywnych form transportu.

Całkowity koszt dla Żyrardowa: 8 251 094,89 zł.

Dofinansowanie UE: 6 600 875,91 zł.

Wkład własny miasta: 1 650 218,98 zł.

ETAP II – rozbudowa tras i integracja z przestrzenią publiczną:

Cel: Uzupełnienie i rozbudowa istniejącej infrastruktury, integracja z terenami zielonymi i zwiększenie dostępności.

Zrealizowany w: Żyrardowie, Grodzisku Mazowieckim, Milanówku, Podkowie Leśnej, Pruszkowie i Michałowicach.

Efekt rzeczowy dla całego projektu:

- przebudowa 1,89 km istniejących tras,
- budowa 9,99 km nowych dróg rowerowych.

W Żyrardowie zrealizowano odcinki:

- Żp1 – teren po byłym rowie 51 (Skrowaczewskiego – Okrzei),
- Żp2 – ul. Opolska (Reymonta – Rolna),
- Żp3 – ul. Spacerowa (Mireckiego – Okulickiego),
- Żp4 – ul. Ziółowa (Rolna – granica gminy),
- Żp5 – ul. M. Nietrzebki,
- Żt2 – ul. Mireckiego (od rowu 51 do Procnery),

- Żt6 – nasadzenia zieleni wzdłuż rowu 51.

Efekty:

- poprawa płynności i bezpieczeństwa przejazdów,
- rekultywacja terenów zielonych,
- montaż infrastruktury towarzyszącej (wiaty, punkty naprawcze, podpórki, separatorów).

Całkowita wartość dla Żyrardowa: 7 313 856,14 zł.

Dofinansowanie UE: 6 491 829,87 zł.

W tym z budżetu państwa: 640 744,96 zł.

ETAP III – innowacyjne rozwiązania i integracja z komunikacją publiczną:

Cel: Wzmocnienie roli roweru jako środka codziennego transportu, integracja z transportem publicznym, wdrożenie innowacyjnych rozwiązań infrastrukturalnych.

Lider projektu: Gmina Michałowice

Partnerzy: Brwinów, Grodzisk Mazowiecki, Nadarzyn, Pruszków, Miasto Żyrardów

Efekt rzeczowy dla całego WOF:

- 11,31 km nowej infrastruktury rowerowej,
- 14 połączeń z istniejącymi ścieżkami i 2 połączenia graniczne,
- integracja z 13 przystankami autobusowymi i 1 węzłem przesiadkowym (Otrębusy).

Zakres realizacji w Żyrardowie (Zadanie nr 6):

1. ul. M. Nietrzebki (Parkingowa – Skrowaczewskiego)
 - 563 m ciągu pieszo-rowerowego,
 - peron autobusowy, LED, infrastruktura serwisowa.
2. ul. Parkingowa (Nietrzebki – Kpt. Pałaca)
 - 711 m ścieżki rowerowej i chodnika,
 - zieleń, oświetlenie, podpórki, stacja napraw.
3. odcinek Ziółowa – Słowiańska
 - 1 104 m ścieżki,
 - budowa kładki pieszo-rowerowej z tarasem widokowym,
 - przejście dla płazów, infrastruktura towarzysząca.

Efekty:

- połączenie ścieżek rowerowych z transportem zbiorowym,
- atrakcyjna i bezpieczna infrastruktura dla mieszkańców i rowerzystów,
- poprawa komfortu i estetyki przestrzeni miejskiej.

Całkowita wartość projektu (ogółem): 24 235 884,29 zł.

Wkład UE: 19 388 013,83 zł.

Poziom dofinansowania: 79,99%.

Zrealizowane w latach 2020–2025 trzy etapy budowy Zintegrowanego Systemu Tras Rowerowych to przełom w rozwoju mobilności miejskiej w Żyrardowie i gminach partnerskich. Dzięki tym inwestycjom mieszkańcy zyskali dostęp do:

- bezpiecznej i wygodnej sieci ścieżek rowerowych,
- lepszej jakości powietrza,
- alternatywy dla transportu samochodowego,
- nowoczesnej, zielonej przestrzeni miejskiej.

❖ Poprawa jakości powietrza na terenie ZIT WOF poprzez budowę parkingów „parkuj i jedź”.

Miasto Żyrardów, we współpracy z Gminą Grodzisk Mazowiecki, realizowało projekt budowy nowoczesnych parkingów w systemie „Parkuj i Jedź” w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Inwestycja otrzymała najwyższe dofinansowanie spośród projektów w konkursie – 19 208 663,20 zł, pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014–2020.

Projekt jest jednym z 13 wybranych do realizacji w wyniku współpracy Samorządu Województwa Mazowieckiego, Miasta Stołecznego Warszawy oraz gmin podwarszawskich.

W ramach wspólnego projektu w Żyrardowie i Grodzisku Mazowieckim powstało:

- 491 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych,
- 186 miejsc parkingowych dla rowerów.

W Żyrardowie zlokalizowane zostały dwa parkingi w pobliżu dworca PKP:

- przy ul. Towarowej,
- przy pl. Piłsudskiego.

Łącznie zostało udostępnionych:

- 147 miejsc postojowych dla samochodów osobowych,
- 60 miejsc dla rowerów (w tym zadaszonych, pod wiatami).

Parking był realizowany w systemie „zaprojektuj i wybuduj”. W ramach zadania:

- nawierzchnie zostały utwardzone kostką betonową,
- teren został ogrodzony,
- zamontowane zostały oświetlenie uliczne i system monitoringu,
- wiaty zapewniły ochronę dla zaparkowanych rowerów.

Budowa parkingów „Parkuj i Jedź” służy:

- ograniczeniu ruchu samochodowego w centrum aglomeracji,
- zachęceniu mieszkańców przedmieść do przesiadania się na transport publiczny,
- redukcji emisji spalin i hałasu,
- odciążeniu układu drogowego miast.

Całkowita wartość projektu: 2 281 566,20 zł.

Wydatki kwalifikowane: 1 881 566,20 zł.

Kwota dofinansowania z UE: 1 505 252,96 zł.

Projekt pn. „Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w Żyrardowie poprzez budowę parkingów 'Parkuj i Jedź' – Etap II” stanowił kontynuację miejskiej strategii przeciwdziałania niskiej emisji oraz wspierania ekologicznych form transportu. Inwestycja skupiała się na integracji komunikacji indywidualnej z publiczną, poprzez budowę nowoczesnych, bezpiecznych parkingów umożliwiających wygodną przesiadkę z samochodu lub roweru na pociąg lub autobus.

W ramach projektu zrealizowano budowę dwóch parkingów typu „Parkuj i Jedź” na terenie Miasta Żyrardowa:

1. Parking P+R przy Placu Piłsudskiego.

Zakres prac:

- przygotowanie terenu pod inwestycję,
- roboty brukarskie i wykonanie odwodnienia,
- montaż wiat i stojaków rowerowych,
- ogrodzenie terenu z bramami i furtkami,
- instalacja systemu monitoringu,
- wykonanie oświetlenia ulicznego z przyłączami.

Efekt:

- 47 miejsc parkingowych dla samochodów, w tym 3 dla osób z niepełnosprawnościami,
- 20 zadaszonych stanowisk dla rowerów.

2. Parking P+R przy ul. Kolejowej.

Zakres prac:

- przygotowanie terenu,
- roboty brukarskie, kanalizacja deszczowa,
- montaż wiat i stojaków dla rowerów,
- ogrodzenie z bramami i furtkami,
- poszerzenie jezdni zapewniające dostępność parkingu,
- instalacja monitoringu i oświetlenia ulicznego.

Efekt:

- 122 miejsca parkingowe dla samochodów, w tym 3 dla osób z niepełnosprawnościami,
- 20 miejsc dla rowerów.

Całkowita wartość projektu: 2 860 980,01 zł.

Kwota dofinansowania (RPO WM): 2 546 272,20 zł.

Miasto Żyrardów zakończyło również realizację trwającego od 4 października 2018 r. do 30 grudnia 2022 r. ważnego projektu infrastrukturalnego polegającego na budowie nowoczesnych parkingów typu „Parkuj i Jedź”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014–2020, w ramach: Osi priorytetowej IV – Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, Działania 4.3 – Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, Poddziałania 4.3.2 – Mobilność miejska

w ramach ZIT, Typ projektów: rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej – „Parkingi Parkuj i Jedź”.

Wnioskodawcą była Gmina Michałowice, a partnerami: Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Milanówek, Gmina Miasto Pruszków, Miasto Sulejówek, Miasto Żyrardów.

Zakres prac wykonanych w Żyrardowie:

- Budowa parkingu „Parkuj i Jedź” przy ul. Dekerta,
- Budowa parkingu „Parkuj i Jedź” przy ul. Mielczarskiego,
- Realizacja oznakowania i działań promocyjnych projektu.

Oba parkingi wyposażone zostały w nowoczesne systemy monitoringu, oświetlenie uliczne, utwardzoną nawierzchnię oraz stojaki i wiaty dla rowerów. Dostosowano je również do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W sąsiedztwie znajdują się przystanki transportu publicznego, co zapewnia łatwą i szybką przesiadkę.

Całkowita wartość projektu: 24 251 155,11 zł.

Kwota dofinansowania: 21 583 528,03 zł, w tym: 19 400 924,07 zł – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), 2 182 603,96 zł – budżet państwa.

❖ Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej – oczyszczalnia ścieków w Żyrardowie.

W roku 2018 zrealizowano zadanie współfinansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Kwota inwestycji wyniosła 1 039 350,00 zł. Spółka uzyskała dofinansowanie w kwocie 642 200,00 zł co stanowiło 62% wartości inwestycji. Powyższe zadanie polegało na zaprojektowaniu i budowie instalacji fotowoltaicznej 39Kwp., wykonaniu prac instalacyjnych systemu VRF z pompą ciepła ECO i układu dwururowego ECI i 6NHi- COP wraz z instalacją elektryczną oraz modernizacja wentylacji grawitacyjnej na systemie instalacji hybrydowej.

W ramach realizacji zadania zainstalowano na terenie Oczyszczalni ścieków na trzech budynkach łącznie 148 modułów fotowoltaicznych. Wykorzystanie energii słonecznej przyniosło przedsiębiorstwu nie tylko duże oszczędności, ale również zmniejszyło emisję dwutlenku węgla. W ramach pierwszego etapu prac wykonano instalację fotowoltaiczną wraz z inwerterami, które zmieniać będą prąd stały na przemienny. W ten sposób nadmiar produkowanej energii będzie oddawany do sieci energetycznej. Drugim etapem prac było wykonanie pomp ciepła z instalacją elektryczną w pomieszczeniach biurowych i modernizacja wentylacji grawitacyjnej na wentylację hybrydową.

❖ Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła na terenie miasta.

Zadanie udało się w całości zrealizować w 2021 r. dzięki dofinansowaniu w wysokości 188 920,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach budżetu Województwa Mazowieckiego - „Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020”. Realizacja tego zadania pozwoliła ustalić,

które tereny miasta są szczególnie narażone na wysokie stężenie smogu oraz wymagają wprowadzenia działań mających na celu ochronę zdrowia i życia mieszkańców.

❖ Kontrole w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych.

Celem zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, podejmowane są również inne działania ukierunkowane na redukcję „niskiej emisji”, do których zaliczyć można działalność kontrolną Straży Miejskiej oraz uświadamianie mieszkańców szkodliwości spalania odpadów i grożących za to konsekwencjach. Kontrole przeprowadzane są bezpośrednio przy piecu i dotyczą oceny rodzaju stosowanego opału. Posesje poddawane kontroli typowane są na podstawie otrzymywanych zgłoszeń oraz własnych obserwacji służb.

Tabela 30. Kontrole przeprowadzone w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych

Rok	Ilość przeprowadzonych kontroli [szt.]
2024	127
2023	162
2022	60
2021	105
2020	66
2019	62
2018	19
2017	99
2016	80

źródło: Raport o stanie miasta Żyrardowa za 2024, 2023, 2022 i 2021 r., UM Żyrardów

Miasto Żyrardów posiada również umowę z akredytowanym laboratorium na badanie odpadów paleniskowych w związku z kontynuacją kontroli indywidualnych palenisk domowych pod kątem spalania odpadów. Do laboratorium przesyłane są próbki odpadów paleniskowych, co do których istnieje podejrzenie spalania niedozwolonych substancji.

❖ Termomodernizacje nieruchomości.

„Domy pełne historii – program remontowy związany z poprawą stanu technicznego obiektów mieszkalnych na obszarze rewitalizacji w Żyrardowie”. Okres realizacji projektu to lata 2018–2023. Projekt został zatwierdzony do dofinansowania przez Zarząd Województwa Mazowieckiego w dniu 10 kwietnia 2018 r. Celem projektu było ożywienie społeczne zmarginalizowanych obszarów Miasta Żyrardowa poprzez odnowę tkanki mieszkaniowej w zakresie części wspólnych budynków mieszkalnych wielorodzinnych, jako element szerszego działania rewitalizacyjnego przeciwdziałającego kryzysowej sytuacji osób dotkniętych negatywnymi zjawiskami społecznymi. W latach 2018-2021 zostały podpisane umowy z wykonawcami dokumentacji projektowo- kosztorysowej oraz z wykonawcami remontu i termomodernizacji dla dziewięciu budynków objętych projektem. Zawarto również umowy na pełnienie nadzoru inwestorskiego.

- W 2020 r. wykonano i rozliczono dokumentację projektową dla budynków objętych ww. zadaniem.
- W 2021 r. wykonano remont i termomodernizację budynku przy ul. Chopina 13.

- W 2022 r. zakończono prace remontowe i termomodernizacyjne budynków położonych przy ul. Limanowskiego 18 i 25, ul. Narutowicza 42 i Wyszyńskiego 12. Koszt zadania poniesiony w latach 2020-2022 wyniósł 6 849 615,83 zł.
- W 2023 r. zrealizowane zostały prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach położonych przy ul. Chopina 17 i ul. Armii Krajowej 10 oraz ul. 1 Maja 31 i 52. Koszt zadania wyniósł 1 821 354,58 zł.

W 2023 r. realizowano zadanie polegające na rewaloryzacji i termomodernizacji zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej nr 2. Wymieniona została instalacja c.o. i instalacja elektrycznej. Równolegle oczyszczana była elewacja budynku oraz wykonywane było docieplenie stropu nad ostatnią kondygnacją.

W 2018 r. wykonana została wymiana pokrycia dachowego oraz ocieplenie dachu na budynku SP nr 7. Na inwestycję wydatkowana została kwota w wysokości 307 114,00 zł.

❖ Budowa/modernizacja oświetlenia na terenie miasta.

Miasto Żyrardów realizowało inwestycje związane z budową i modernizacją oświetlenia ulicznego, mające na celu poprawę bezpieczeństwa, komfortu mieszkańców oraz zwiększenie efektywności energetycznej przestrzeni publicznych.

Tabela 31. Działania inwestycyjne z oświetleniem ulicznym

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji [zł]
1.	2024	Budowa oświetlenia ul. Magnoliowa – I etap	12 792,00
2.	2024	Budowa oświetlenia ul. Magnoliowa – II etap	12 792,00
3.	2024	Budowa oświetlenia ul. Żytnia – I etap	22 221,98
4.	2024	Budowa oświetlenia ul. Żytnia – II etap	22 221,98
5.	2024	Budowa oświetlenia ul. Żytnia – III etap	22 222,04
6.	2024-2022	Budowa oświetlenia parkowego nad Górnym Stawem	129 793,06
7.	2023	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Konwaliowej – Etap I	20 781,34
8.	2023	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Konwaliowej – Etap II	20 602,50
9.	2023	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Pszenicznej – Etap I	20 781,34
10.	2023	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Pszenicznej – Etap II	20 602,50
11.	2023	Modernizacja oświetlenia terenu przy ul. J. Skoraczewskiego 29	20 664,00
12.	2022	Modernizacja oświetlenia zewnętrznego na bardziej energooszczędne w ulicy Limanowskiego i ul. 1 Maja	b.d.
13.	2022	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Jarzębinowej	27 061,00
14.	2022	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Poprzecznej – Etap I	27 061,00
15.	2022	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Poprzecznej – Etap II	27 061,00
16.	2022	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Kopernika	28 167,00
17.	2022	Budowa oświetlenia pumtracka	56 834,00
18.	2021	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. W. Witosa, Północnej i S. Miaskowskiego	25 461,00
19.	2021	Doświetlenie boiska piłkarskiego przy ul. S. Żeromskiego 13	18 450,00
20.	2021	Modernizacja oświetlenia w ul. I. Zielińskiego 27	19 230,79
21.	2021	Modernizacja oświetlenia w ul. Pięknej 10a	20 541,00

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji [zł]
22.	2021	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Zacisznej	22 878,00
23.	2020	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. W. Jagiełły	15 530,72
24.	2020	Doświetlenie wybranych przejść dla pieszych na terenie miasta	116 647,10
25.	2020	Modernizacja skweru NSZZ „Solidarność” – Etap I - oświetlenie	17 328,76
26.	2020	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Dalekiej	25 565,00
27.	2020	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Suchej	25 565,00
28.	2020	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. Łącznej	24 571,87
29.	2020	Rewitalizacja obiektu rekreacyjno-sportowego przy oratorium – wymiana i uzupełnienie systemu oświetlenia – Etap I	30 564,02
30.	2020	Rewitalizacja obiektu rekreacyjno-sportowego przy oratorium – wymiana i uzupełnienie systemu oświetlenia – Etap II	28 659,00
31.	2019	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. A. Tomaszewskiej na odcinku od ul. Słonecznej do ul. E. Orlika	25 092,00
32.	2019	Budowa nowego oświetlenia ulicznego w rejonie ul. A. Struga, Słonecznej, Szarych Szeregów, O. Wittenberga	166 510,69
33.	2019	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Prostej	25 115,37
34.	2019	Wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne w ul. S. Wyspiańskiego na odc. od ul. Radziwiłłowskiej do ul. S. Okrzei	21 697,20
35.	2019	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. W. Witosa w Żyrardowie na odcinku od ul. I. Przybysz do ul. Chłodnej	58 961,28
36.	2019	Budowa oświetlenia skweru na rozwidleniu ul. S. Żeromskiego oraz ul. B. Limanowskiego	39 729,00
37.	2019	Budowa oświetlenia parku przy ul. Św. Jana	75 276,00
38.	2019	Budowa oświetlenia parku przy ul. W. Reymonta	75 768,00
39.	2019	Budowa oświetlenia parku w alei partyzantów	150 537,16
40.	2019	Budowa oświetlenia skweru przy ul. Generała Augusta Emila Fieldorfa – Nila	40 856,57
41.	2019	Zaprojektowanie oświetlenia ul. T. Kościuszki	15 300,00
42.	2018	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. J. Procznera	18 018,00
43.	2018	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. Głowackiego	17 844,69
44.	2018	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Podmiejskiej	21 430,50
45.	2018	Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Wiatracznej i Dalekiej	25 115,00
46.	2018	Budowa oświetlenia w ul. J. Horodyskiego	21 430,50
47.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Konarskiego na odc. od ul. Sosabowskiego do ul. Łużyckiej	13 422,78
48.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Kurpińskiego – etap I	14 246,00
49.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Kurpińskiego – etap II	14 246,00
50.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Lutosławskiego	25 420,28
51.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Migdałowej	26 293,38
52.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Witosa na odc. od ul. Przybysz do ul. Kurpińskiego	23 395,52
53.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Witosa na odc. od ul. Ogińskiego do ul. Kurpińskiego	23 395,52
54.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Staszica – etap I	16 852,55
55.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Staszica – etap II	14 297,30
56.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Misakowskiego	26 018,25

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji [zł]
57.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Podmiejskiej	26 108,25
58.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Marcowej i Batalionów Chłopskich	24 807,74
59.	2018	Budowa oświetlenia w ul. Witosa na odc. od ul. Dolnej do ul. Ciepłej	26 278,25
60.	2017	Rozbudowa - przedłużenie ciągu oświetlenia ulicznego w ul. Wypoczynkowej od nr 96 do 106	22 610,00
61.	2016	Oświetlenie uliczne w ul. Różanej	13 881,58
62.	2016	Oświetlenie uliczne na ul. Holca do ul. Zacisznej	22 585,96
63.	2016	Budowa oświetlenia ul. Konarskiego między ul. Łużycką a ul. Sosabowskiego	15 640,00
64.	2016	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Podmiejskiej	21 261,90
65.	2016	Projekt i budowa nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Podmiejskiej	25 000,00
66.	2016	Budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Leona Waligóry w Żyrardowie	21 262,00
67.	2016	Projekt i budowa nowoczesnego energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Witosa od ul. Twardowskiego do ul. Marcowej	23 330,00
68.	2016	Projekt i budowa nowoczesnego energooszczędnego oświetlenia ulicznego w ul. Macieja Twardowskiego	24 221,00
69.	2016	Budowa oświetlenia ulicznego na ul. Szymanowskiego	25 000,00
70.	2016	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. Zacisznej na odcinku od ul. Stanclika do ul. Witosa	27 976,18
71.	2016	Projekt i budowa oświetlenia ulicznego w ul. Zacisznej na odc. od ul. Jodłowskiego do ul. Stanclika	23 536,00
72.	2016	Projekt i instalacja latarni oświetlających plac zabaw oraz siłownię plenerową na terenie Parku Leśnego przy Al. Wyzwolenia	25 000,00
73.	2016	Oświetlenie ul. Wypoczynkowej w obrębie ul. Świerkowej i ul. Żeromskiego	19 218,80
SUMA			882 651,00

źródło: portal urzędu Miasta Żyrardowa, raporty o stanie miasta Żyrardowa

❖ Budowa/modernizacja sieci ciepłowniczej na terenie miasta.

Przyłączenia do sieci istniejących lub nowych budynków mieszkalnych:

- W 2024 r. podłączono 5 budynków, a wykonanie wynosiło 1 037 959,38 zł,
- W 2023 r. podłączono 10 budynków, a wykonanie wynosiło 1 264 763,40 zł,
- W 2022 r. podłączono 21 budynków, a wykonanie wyniosło 538 228,91 zł,
- W 2021 r. podłączono 29 budynków, a wykonanie wynosiło 1 316 240,80 zł,
- W 2020 r. podłączono 15 budynków, a wykonanie wynosiło 916 913,04 zł,
- W 2019 r. podłączono 8 budynków, a wykonanie wynosiło 461 309,55 zł,
- W 2018 r. podłączono 9 budynków,
- W 2017 r. podłączono 7 budynków.

Remonty/modernizacje źródeł ciepła:

- W 2024 r.:
 - rozbudowano system zdalnego odczytu danych o 48 węzłów ciepłych, nakłady na tą inwestycję wyniosły 107 863,86 zł.
 - na ciepłowni miejskiej, dokończono modernizację układu sterowania nadrzędnego. Łącznie nakłady na inwestycje osiągnęły kwotę 80 982,45 zł.
 - na remonty przeprowadzone w ciepłowni miejskiej oraz kotłowni lokalnej przy ul. Kanałowej 6a wydatkowano środki w wysokości 957 934,45 zł.
- W 2023 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zakończono modernizację instalacji ppoż. W ramach przygotowania do spalania biomasy w kotłach nr 1 i nr 2, oraz zakończono modernizację oświetlenia w celu oszczędności energii elektrycznej. Łącznie nakłady na inwestycje osiągnęły kwotę 285 635,67 zł,
 - na remonty przeprowadzone w ciepłowni miejskiej wydatkowano środki w wysokości 304 700,96 zł.
- W 2022 r.:
 - na remonty wydatkowano środki w wysokości 3 545 019,36 zł.
- W 2021 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zmodernizowano kosze zsypowe nadrusztowe dla kotłów WR10 nr 1, 2, 3. Zmodernizowano także transporter taśmowy odżużlania skośnego i nawęglania. Zamontowano nową bramę wjazdową przesuwaną sterowaną zdalnie pilotem. Rozpoczęto modernizację bunkra węglowego dla kotła WR10 nr 1, w zakresie montażu nowych blach stalowych i przygotowanie całej wewnętrznej powierzchni do wyłożenia płytkami klinkierowymi trudnościeralnymi. Rozpoczęto modernizację układu odpylania spalin dla kotła WR10 nr 3 w zakresie podwyższenia temperatury wylotowej spalin z ekonomizera dla potrzeb odpylania workowego. Łącznie nakłady na inwestycje w CM osiągnęły kwotę 224 036,33 zł.
- W 2020 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zrealizowano m.in.: modernizację kanalizacji deszczowej w okolicy placu węglowego, modernizację sklepienia zapłonowego kotła nr III, modernizację wykładziny w bunkrze węglowym kotła nr II i przede wszystkim zakończono modernizację układu oczyszczania spalin dla kotłów numer I i II. Łącznie nakłady na inwestycje sięgnęły niemal 1 087 054,07 zł.
- W 2019 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zrealizowano m.in.: modernizację układu pomp obiegowych w celu zmniejszenia energochłonności układu oraz jego bezpieczeństwa (jedna nowa pompa obiegowa), a także modernizację sklepienia zapłonowego kotła nr 1 i modernizację bunkra zasypowego na kotle nr 4. Jednak najważniejszą inwestycją była kontynuacja modernizacji układu oczyszczania spalin dla kotłów numer 1 i 2. Łącznie nakłady na inwestycje w Ciepłowni Miejskiej sięgnęły niemal 1 370 000,00 zł.
- W 2018 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zrealizowano m.in.: modernizację układu pomp obiegowych w celu zmniejszenia energochłonności układu oraz jego bezpieczeństwa, modernizację zbiornika V-500 oraz modernizację systemu

informatyczno-sterującego ciepłownią. Rozpoczęto modernizację instalacji oczyszczania spalin dla kotłów 1 i 2.

- W 2017 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zrealizowano m.in.: modernizację systemu regulacji pracy kotłów w celu polepszenia elastyczności pracy kotłów i ich bezpieczeństwa, modernizację zbiorników wody uzdatnionej, modernizację elewacji zewnętrznej ciepłowni pod kątem jej uszczelnienia, docieplenia i ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, montaż nowych komór przyruszowych o zwiększonej odporności ogniowej dla trzech kotłów oraz nowe ogrodzenie o długości 360 m.
- W 2016 r.:
 - na ciepłowni miejskiej zrealizowano przede wszystkim budowę stacji odwróconej osmozy. Ponadto zmodernizowano oświetlenie zewnętrzne Ciepłowni Miejskiej.

❖ Wykonanie otworu poszukiwawczo- rozpoznawczego wód Żyrardów GT-1 w miejscowości Żyrardów.

W kwietniu 2023 r. podpisana została umowa na „Wykonanie otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego wód Żyrardów GT-1 w miejscowości Żyrardów”. Na realizację tego zadania Miasto Żyrardów otrzymało dofinansowanie w wysokości 19 852 200,00 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 2.10 pt. „Udostępnianie wód termalnych w Polsce”. Prace wiertnicze rozpoczęto 16 stycznia 2024 r. natomiast ich zakończenie nastąpiło 25 marca. Po dokładnie 70 dniach prac wiertniczych osiągnięto głębokość końcową otworu na poziomie 2 680 m. W ramach przeprowadzonych robót geologicznych dokonano odwiercenia pionowego otworu Żyrardów GT-1 do głębokości 2 680 m. Dzięki przeprowadzonym pracom wiertniczym dokonano rozpoznania dwóch utworów wodonośnych kredy dolnej oraz jury dolnej. Na podstawie dokonanych badań Miasto podjęło decyzję o ujęciu wód z horyzontu wodonośnego jury dolnej. Wody geotermalne Żyrardowa wydobywane z głębokości ok. 2680 m z piaskowców jury dolnej, charakteryzują się wydajnością ok. 160 m³/h, temperaturą 70°C w złożu i mineralizacją, która wynosi 90 g/dm³. To bardzo obiecujące parametry w kontekście przyszłej eksploatacji, dlatego też wykonany otwór poszukiwawczo rozpoznawczy wód termalnych może być dla Miasta początkiem drogi do uzyskania samowystarczalności w zakresie energetyki ciepłej oraz szansą na efektywne wykorzystanie i rozwój technologii geotermalnej. Ponadto należy podkreślić, że geotermia to także szansa na zredukowanie emisje szkodliwych substancji do atmosfery i uniezależnienie się od cen paliwa gazowego czy cen energii elektrycznej. Otwór badawczy Żyrardów GT-1 po spełnieniu swojej roli badawczej zostanie prawdopodobnie wykorzystany jako otwór eksploatacyjny wód termalnych w związku z otrzymaniem bardzo dobrych wyników badań hydrogeologicznych. Wody termalne będą mogły być źródłem ciepła dla ciepłowni geotermalnej, współpracującej z miejską siecią ciepłowniczą. Planuje się również ich wykorzystanie do celów rekreacyjnych, np. w postaci basenu geotermalnego. Proponowane rozwiązania i działania mają skutecznie przyczynić się do zmniejszenia skali smogu oraz zjawiska niskiej emisji w naszym mieście. Czystsze powietrze to komfort, o który warto walczyć. W dłuższej perspektywie inwestycje podejmowane przez Miasto przełożą się na lepszy stan zdrowia i lepszą jakość życia mieszkańców.

❖ Edukacja ekologiczna.

Miasto na bieżąco prowadziło działania informacyjno – edukacyjne, mające na celu zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami powietrza oraz sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom. Były to m.in. działania polegające na przygotowaniu i dystrybucji ulotek informujących, jak poprawnie palić w piecu, głównych założeniach i obowiązkach wynikających z przyjęcia tzw. uchwały antysmogowej, czy możliwości pozyskania dofinansowania na przedsięwzięcia związane z redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wszystkie te działania miały na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

❖ Pozostałe działania.

W trzech żyrardowskich szkołach - LO im. S. Żeromskiego, Szkoła Podstawowa nr 2 i Szkoła Podstawowa nr 6 – w ramach projektu Edukacyjna Sieć Antysmogowa, zamontowano czujniki smogu i tablice LED do wyświetlania wyników pomiarów. Edukacyjna Sieć Antysmogowa (ESA) to projekt edukacyjno-informacyjny realizowany przez NASK - Państwowy Instytut Badawczy, we współpracy z Polskim Alarmem Smogowym (PAS) i Ogólnopolską Siecią Edukacyjną (OSE). Dane zbierane przez czujniki są na bieżąco przesyłane do centralnego serwera i uśredniane w 5-minutowych okresach pomiarowych. W pobliżu placówki aktualny odczyt widoczny jest dla społeczności szkolnej i mieszkańców dzięki zainstalowanej na budynku tablicy informacyjnej – wyświetla się na niej aktualna wartość stężenia pyłu PM_{2,5} na zewnątrz szkoły.

PODSUMOWANIE

W celu poprawy jakości powietrza na terenie miasta oraz regionu zrealizowano szereg działań o charakterze technicznym, inwestycyjnym i edukacyjnym. Kluczowe inicjatywy obejmowały wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz udział w ogólnokrajowym programie „Czyste Powietrze” i regionalnych projektach takich jak „Mazowsze dla czystego powietrza” i „Mazowsze bez smogu”.

Duży nacisk położono na rozwój ekologicznego transportu i mobilności miejskiej poprzez budowę tras rowerowych, parkingów „Parkuj i Jedź” oraz promowanie zrównoważonego transportu w ramach programu „Zielone Płuca Mazowsza”.

Dodatkowe działania obejmowały poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, termomodernizację, modernizację sieci ciepłowniczej i oświetlenia, a także przeprowadzenie inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła. Kontrole dotyczące spalania odpadów oraz działania edukacyjne wspierały zmiany świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska.

Całość podjętych inicjatyw stanowi kompleksowe podejście do walki z zanieczyszczeniem powietrza i wpisuje się w długoterminową strategię poprawy jakości życia mieszkańców.

Na realizację wymienionych działań w latach 2016–2024 przeznaczono ponad 52 mln zł. Znaczną część tej kwoty Miasto pozyskało dzięki różnym formom dofinansowania, co pozwoliło skutecznie wdrażać liczne projekty ukierunkowane na poprawę jakości powietrza i ochronę środowiska.

4.2. Działania zrealizowane w celu ochrony przed nadmiernym hałasem

Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu w mieście jest komunikacja drogowa, w szczególności droga wojewódzka nr 719. Wymieniona droga cechuje się znacznym natężeniem ruchu, co wpływa na pogorszenie klimatu akustycznego na przyległych obszarach zurbanizowanych. Interwencje mieszkańców wskazują także na uciążliwość powodowane hałasem emitowanym przez ruch samochodowy z obwodnicy Miasta Żyrardowa tj. drogi krajowej Nr 50.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na otoczenie zrealizowano działania mające na celu jego redukcję, szczególnie w miejscach wrażliwych, takich jak tereny mieszkaniowe czy placówki oświatowe.

❖ Budowa/modernizacja/przebudowa ciągów pieszo-rowerowych na terenie miasta.

W latach 2017–2019 zrealizowano inwestycję polegającą na budowie kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Pisią Gągoliną, w rejonie ul. Młyńskiej. Celem przedsięwzięcia było usprawnienie komunikacji pomiędzy osiedlami Wschód, Piękna i Spółdzielcza a osiedlem Żeromskiego oraz miejscowością Działki. Kładka o szerokości 4 metrów znacząco poprawiła dostępność tej części miasta dla pieszych i rowerzystów.

W 2018 roku przeznaczono na to zadanie 24 615,00 zł, które w całości wydatkowano na opracowanie dokumentacji projektowej. W tym czasie trwało także postępowanie w sprawie uzyskania pozwolenia na budowę.

W 2019 roku zrealizowano zasadniczy etap inwestycji. W ramach zaplanowanego budżetu w wysokości 809 150,00 zł wydatkowano 808 271,24 zł, co stanowiło 99,89% zaplanowanych środków. Uzyskano pozwolenie na budowę, przeprowadzono postępowanie przetargowe i wyłoniono wykonawcę, który zrealizował całość prac budowlanych.

❖ Budowa/modernizacja/przebudowa dróg na terenie miasta.

Rozwój infrastruktury drogowej stanowi jeden z kluczowych elementów poprawy jakości życia mieszkańców oraz sprawnego funkcjonowania miasta. W ramach prowadzonych działań inwestycyjnych Miasto podejmuje szereg inicjatyw związanych z budową nowych odcinków dróg, modernizacją istniejących tras oraz przebudową nawierzchni i układów komunikacyjnych.

Celem tych przedsięwzięć jest nie tylko poprawa komfortu jazdy i bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego, ale również podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej, usprawnienie ruchu oraz dostosowanie infrastruktury do rosnących potrzeb transportowych mieszkańców i przedsiębiorców.

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Tabela 32. Działania drogowe realizowane na terenie miasta Żyrardowa

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Opis zadania	Koszt inwestycji [zł]
1.	2024	Budowa ul. Kanałowej na odcinku od ul. P. Skarki do ul. Bema	Wykonano budowę kanalizacji deszczowej, nawierzchnię jezdni, zjazdów, chodniki oraz zatoki postojowe	788 133,91
2.	2024	Budowa ul. Leszczynowej	Wykonano kanalizację deszczową nawierzchnię jezdni, chodniki oraz zjazdy	1 547 362,74
3.	2024	Budowa ul. Chocimskiej	Wykonano kanalizację deszczową nawierzchnię jezdni, chodniki oraz zjazdy	1 340 682,03
4.	2024	Przebudowa ul. Lniarskiej	Wybudowano kanalizację deszczową, chodniki, ciągi pieszo-jezdne, wykonano oświetlenie uliczne, dostarczono i zamontowano elementy małej architektury	4 269 969,11
5.	2024	Przebudowa ul. Bratniej	Wykonano korekcyjne frezowanie istniejącej nawierzchni bitumicznej, regulację istniejących włazów studni kanalizacyjnych i wpustów deszczowych, ułożenie jednolitej warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego, z zachowaniem istniejących spadków	158 670,00
6.	2023-2024	Remont ul. Moniuszki w Żyrardowie na odcinku od ul. Wysockiego do ul. Piaskowej	Wykonano remont nawierzchni ulicy bez zmian parametrów geometrycznych, rozebranie istniejącej nawierzchni utwardzonej, wykonanie podbudowy i nawierzchni: jezdni z betonu asfaltowego, chodników z brukowej kostki betonowej, zjazdów z brukowej kostki betonowej	5 512 463,93
7.	2023-2024	Przebudowa dróg gminnych usprawniająca komunikację na terenie miasta Żyrardowa	Zrealizowano przebudowę trzech dróg gminnych o łącznej długości 0,83 km: przebudowa ul. Szarych Szeregów na odc. ul. Wittenberga do ul. Słonecznej, przebudowa ul. Słonecznej na odc. od ul. Szarych Szeregów do ul. A. Struga oraz nieutwardzonych odc. Szarych Szeregów; przebudowa ul. Armii Krajowej. Wybudowano kanalizację deszczową, chodniki, zjazdy, miejsca parkingowe, zagospodarowano tereny zielone oraz wdrożono stałą organizację ruchu	5 900 508,90
8.	2023-2024	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa drogowego mieszkańców Żyrardowa poprzez modernizację sieci dróg – Witosza - Wrzosów	Realizowano prace budowlane dotyczące dwóch dróg gminnych: ul. Wincentego Witosza na odcinku od ul. Ogińskiego do ul. Chłodnej oraz ul. Wrzosowej	7 990 521,79
9.	2024-2025	Przebudowa ul. W. Witosza na odcinku od ul. Marcowej do ul. Północnej	-	1 372 898,23
10.	2024	Przebudowa ul. Roszarniczej na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Działkowej	Wykonano aktualizację kosztorysów inwestorskich	4 674,00
11.	2024-2025	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie miasta Żyrardowa	Zrealizowano „Przebudowę ul. Strażackiej w Żyrardowie” i „Budowę ul. Bielnikowej w Żyrardowie”	1 088 150,90
12.	2023-2024	Przebudowa ul. Bohaterów Warszawy na odcinku od ul. Środkowej do ul. Spacerowej	Wybudowano kanalizację deszczową położono nowa nawierzchnię jezdni, wykonano zatoki postojowe, zagospodarowano tereny zielone i wdrożono stałą organizację ruchu. W ramach poprawy bezpieczeństwa na wysokości Zespołu Szkół nr 1 wykonano wyniesione przejście dla pieszych wraz z dedykowanym oświetleniem	2 730 419,00
13.	2024	Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 47073W – ul. Mickiewicza	Wykonano m.in.: wykonanie rozbiórek, demontaży, regulacji i robót przygotowawczych, budowę ścieżki pieszo-rowerowej (na odcinku od ul. Wrocławskiej do ul. Roszarniczej po stronie Zalewu), budowę i przebudowę odcinków chodników, przebudowę przejść dla pieszych i rowerów, wykonanie sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych w km 0+260, wykonanie oznakowania pionowego i poziomego oraz urządzeń organizacji ruchu	1 420 883,85

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Opis zadania	Koszt inwestycji [zł]
14.	2022-2023	Przebudowa przepustu w ul. M. Nietrzebki	Wymieniono stary przepust na nowy dla poprawy przepływu wód opadowych płynących rowem melioracyjnym. Prace wymagały również przebudowy całego nasypu w koronie drogi oraz wykonania regulacji i umocnienia rowu na wlocie i wylocie przepustu	844 672,95
15.	2023	Przebudowa ul. Henryka Hr. Łubieńskiego	Wykonano demontaż istniejących nawierzchni jezdni, chodników, zjazdów, utwardzeń, nawierzchnię jezdni z betonu asfaltowego, nawierzchnię chodników, zjazdów, zatoki postojowej, wyniesionego przejścia dla pieszych z kostki betonowej bezfazowej, remont/przebudowę kanału deszczowego z przykanalikami, wymianę wysięgników i opraw oświetleniowych na LED	3 807 450,20
16.	2023	Przebudowa ul. Stanisława Sławińskiego wraz z włączeniem w ulicę 1 Maja oraz ulicę Karola Dittricha w Żyrardowie	Wykonano demontaż istniejących nawierzchni jezdni, chodników, zjazdów, utwardzeń, nawierzchnię jezdni z betonu asfaltowego, nawierzchnię ścieżki pieszo-rowerowej (ciągu pieszo- -rowerowego) z płyt betonowych bezfazowych; miejsca postojowe, zjazdy i chodniki z kostki betonowej bezfazowej, sygnalizację przejścia dla pieszych, m.in.: znak D-6 z lampą błyskową i lampą doświetlającą przejście dla pieszych z informacją akustyczną dla niedosłyszących	1 783 048,80
17.	2022-2023	Przebudowa ul. Jana Brzechwy w Żyrardowie	Wybudowany został odcinek ulicy począwszy od zrealizowanego w 2022 r. fragmentu ulicy J. Brzechwy do ul. Wypoczynkowej wraz z sięgaczami znajdującymi się na tym odcinku. Wykonana została jezdnia o szerokości 6 m z betonowej kostki brukowej, chodniki z przejściami przez jezdnię, a także zjazdy indywidualne. W ramach odwodnienia ciągu ulicy J. Brzechwy wybudowano system kanalizacji deszczowej, do której wody powierzchniowe odprowadzane będą poprzez spadki poprzeczne i podłużne jezdni. Wykonano także kanał technologiczny wraz ze studniami oraz wdrożono stałą organizację ruchu	4 868 802,39
18.	2022	Przebudowa ul. Chłodnej na odc. od ul. Pileckiego do ul. Witosa	Wykonana została nawierzchnia jezdni z betonu asfaltowego wraz z pobocznymi z kruszywa łamanego i wprowadzona stała organizacja ruchu	930 000,00
19.	2021-2022	Przebudowa ul. Ks. O. Wittenberga w Żyrardowie	Wykonano nowe nawierzchnie jezdni, chodników, zjazdów, miejsc postojowych wraz z uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenów zielonych wraz z wprowadzeniem stałej organizacji ruchu. Na miejscu inwestycji zamontowano tablicę informacyjną	1 794 158,05
20.	2021	Przebudowa ul. S. Okrzei	Wykonano miejsca parkingowe przed budynkiem przy ul. Okrzei 51A	71 683,32
21.	2021	Budowa ul. Grunwaldzkiej	Wykonano kanalizację deszczową, nawierzchnie jezdni, chodników oraz zjazdów z kostki brukowej	1 139 989,13
22.	2021	Budowa ul. Cieszyńskiej	Wykonano kanalizację deszczową, kanał technologiczny, nawierzchnie jezdni, chodników oraz zjazdów z kostki brukowej	1 647 451,31
23.	2021	Rozbudowa i przebudowa ul. M. K. Ogińskiego	Wykonana została kanalizacja deszczowa, nawierzchnia jezdni z betonu asfaltowego, chodniki oraz zjazdy z kostki betonowej wraz z terenami zielonymi	1 603 056,66
24.	2021	Przebudowa ul. J. Skrowaczewskiego i kpt. S. Pałaca	Na odcinku od projektowanej zatoki autobusowej do skrzyżowania z ul. F. de Girarda wraz z przebudową skrzyżowania ul. J. Skrowaczewskiego z ul. Kpt. S. Pałaca i z ul. I. Zielińskiej polegająca na wykonaniu ronda umożliwiającego bezkolizyjne poruszenie się pojazdów	3 709 120,37
25.	2021	Przebudowa układu komunikacyjnego wokół przedszkola przy ul. Ks. S. Brzóska	Wykonano chodniki z kostki betonowej przy przedszkolu oraz miejsca postojowe	225 525,16
26.	2021	Przebudowa ul. Krasińskiego	Wykonana została kanalizacja deszczowa, nawierzchnia jezdni, chodników i zjazdów z kostki betonowej	1 361 917,85
27.	2020-2021	Przebudowa ul. Ks. J. Popiełuszki na odc. od ul. Pięknej do ul. 3 Maja	-	142 090,50

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Opis zadania	Koszt inwestycji [zł]
28.	2021	Przebudowa ul. Parkingowej w zakresie wykonania miejsc postojowych	-	328 274,70
29.	2021	Przebudowa ul. Poprzecznej na odc. od ul. Jaktorowskiej do ul. Olszowej	Wykonana została nawierzchnia jezdni, chodnika i zjazdów z kostki betonowej	1 057 684,53
30.	2020	Budowa drogi lokalnej na odcinku od ul. Pięknej do ul. Kamiennej	-	242 175,74
31.	2020	Remont ul. Słowiańskiej	-	737 754,00
32.	2020	Przebudowa ul. C. K. Norwida	Wykonano nawierzchnię jezdni chodników i zjazdów z kostki betonowej i kanalizację deszczową	656 867,54
33.	2020	Przebudowa ul. Warszawskiej	Wybudowano kanalizację deszczową, nawierzchnię jezdni, chodników i zjazdów z kostki betonowej	609 691,13
34.	2020	Przebudowa ul. T. Kościuszki w zakresie wymiany krawężników i przebudowy zjazdów oraz oświetlenia	Dokonano wymiany krawężników, nawierzchni zjazdów i chodników oraz oświetlenie uliczne	737 483,36
35.	2019-2020	Przebudowa ul. Olszowej na odc. od ul. Chmielnej do ul. Brzozowej	Wybudowano kanalizację deszczową, nawierzchnię jezdni, chodników i zjazdów z kostki betonowej	609 691,13
36.	2020	Przebudowa ul. Ziółowej na odc. od ul. Rolnej do ul. Słowiańskiej w Żyrardowie	Wykonano nową nawierzchnię jezdni i chodników na odcinku od ul. Rolnej do ul. Słowiańskiej oraz elementy odwodnienia pasa drogi	1 084 979,69
37.	2020	Remont ul. Mickiewicza na odcinku od skrzyżowania z ul. Jaktorowską, ul. 1 Maja i ul. W Reymonta do ul. Słowiańskiej	-	42 754,06
38.	2020	Przebudowa ul. Środkowej na odcinku od ul. Gen. A. E. Fieldorfa-Niła do ul. B. Limanowskiego	-	1 832 982,14
39.	2019-2020	Przebudowa ul. G. Narutowicza w Żyrardowie stanowiącej historyczny element układu urbanistycznego XIX-wiecznej osady Fabrycznej	Przebudowano ulicę G. Narutowicza (od ulicy L. Waryńskiego do ulicy J. Mireckiego) wraz z przebudową skrzyżowania z ulicą P. Ściegiennego. Wykonano nawierzchnię jezdni, miejsc postojowych, zjazdów i chodników z bruku klinkierowego, nawierzchnię jezdni z betonu asfaltowego oraz część nawierzchni chodników z płyt betonowych, odwodnienie nawierzchni poprzez wymianę kanalizacji deszczowej i budowę nowej wraz z wpustami, oświetlenie, wprowadzono stałą organizację ruchu pionowej i poziomej	3 998 795,75
40.	2019	Przebudowa ul. gen. T. Bora Komorowskiego na odcinku od ul. M. Anielewicza do ul. gen. L. Okulickiego	Wybudowano nawierzchnię jezdni oraz wdrożono stałą organizację ruchu	173 690,00
41.	2019	Przebudowa ul. Olsztyńskiej	Wybudowano kanalizację deszczową, utwardzono teren kostką betonową oraz wdrożono stałą organizację ruchu	879 832,00
42.	2019	Przebudowa ul. Władysława Choińskiego	Wybudowana została kanalizacja deszczowa, chodniki oraz jezdnie z kostki betonowej	528 840,00
43.	2019	Przebudowa ul. Wypoczynkowej na odcinku od ul. Radziwiłłowskiej do ul. Mostowej	Wybudowana została nawierzchnia jezdni z betonu asfaltowego	507 538,00
44.	2019	Przebudowa ul. Emilii Plater wraz z budową chodnika w ul. św. Jana	Wybudowano kanalizację deszczową, nawierzchnię jezdni i chodniki z kostki brukowej oraz wdrożono stałą organizację ruchu	1 286 356,00

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Opis zadania	Koszt inwestycji [zł]
45.	2019	Budowa ul. Równoległej na odc. od ul. J. Dąbrowskiego do ul. Olszowej	Wybudowano kanalizację deszczową, obustronne chodniki, nawierzchnię jezdni z betonu asfaltowego oraz wdrożono stałą organizację ruchu	959 044,50
46.	2018	Budowa ul. Pomorskiej	ul. Pomorska wykonana została jako ciąg pieszo-jezdny z kostki brukowej betonowej o dł. 540 mb. W ulicy wybudowano kanalizację deszczową	1 652 367,00
47.	2018	Budowa ul. Władysława Dzikiewicza	Wykonano jezdnię o nawierzchni asfaltowej o dł. 410 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej oraz kanalizację deszczową	1 571 682,00
48.	2018	Budowa ul. Ziółowej – etap I	-	1 632 320,00
49.	2018	Budowa ul. Kanałowej na odcinku od ul. Opolskiej do ul. P. Skargi	Wykonano jezdnię z kostki betonowej o dł. 388 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej oraz kanalizację deszczową	1 446 720,00
50.	2018	Budowa ul. J. Kilińskiego	Wykonano jezdnię o nawierzchni asfaltowej o dł. 476 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej, odwodnienie do rowu przydrożnego z odprowadzeniem wód kanałami deszczowymi	1 989 532,00
51.	2018	Budowa ulic Spokojnej i Wspólnej	W ul. Spokojnej wykonano: jezdnię z kostki betonowej o dł. 149 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej oraz kanalizację deszczową. W ul. Wspólnej wykonano: jezdnię z kostki betonowej o dł. 128 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej oraz kanalizację deszczową	1 130 000,00
52.	2018	Budowa ul. Tadeusza Bora Komorowskiego	-	1 976 487,00
53.	2018	Budowa ul. Południowej na odcinku od ul. J. Dąbrowskiego do ul. Olszowej	Wykonano jezdnię z kostki betonowej o dł. 226 mb, chodniki i zjazdy z kostki betonowej	498 027,00
54.	2018	Budowa ul. I. Zielińskiej (od ul. Salezjańskiej do ul. J. Skrowaczewskiego – stary ciąg)	-	453 308,00
55.	2018	Przebudowa ul. Stefana Żeromskiego	Wykonano m.in.: sfrezowanie nawierzchni istniejącej, nową nawierzchnię asfaltową wraz z regulacją studni i wpustów kanalizacyjnych, zatoki postojowe i zatokę autobusową	2 147 798,00
56.	2018	Przebudowa ul. Nowy Świat	-	4 312 870,00
57.	2018	Budowa ul. Ireny Przybysz	-	863 156,56
58.	2017	Budowa ul. Mazowieckiej	Powstała jezdnia o nawierzchni z betonu asfaltowego wraz z chodnikiem i zatokami postojowymi, ujednolicono nawierzchnie zjazdów na posesje, wykonano kanalizację deszczową	734 000,00
59.	2017	Budowa ul. Chmielnej	I etap obejmował przebudowę skrzyżowania ul. Chmielnej z ul. Jaktorowską. Poszerzony został zjazd z ul. Jaktorowskiej dla uzyskania łuków równych 8 m. II etap prac obejmował budowę ulicy Chmielnej na odcinku od ul. Jaktorowskiej do ul. Jaśminowej. Powstała jezdnia o nawierzchni bitumicznej, lewostronny ciąg pieszo-rowerowy, z rozdziałem chodnika od drogi rowerowej, prawostronny ciąg postojowy przylegający do jezdni i prawostronny chodnik, zjazdy w miejscu istniejących bram wjazdowych lub na środku działek niezagospodarowanych, przebudowa skrzyżowań z ulicą Dąbrowskiego i Olszową oraz elementów drogowych rowu przydrożnego i terenów zielonych	1 700 000,00
60.	2017	Budowa ul. Bohaterów Warszawy	Część I: przebudowa jezdni o nawierzchni bitumicznej, zjazdów, chodnika, budowy zatok parkingowych, przebudowa kanalizacji deszczowej w celu odwodnienia pasa drogowego ul. Bohaterów Warszawy oraz odprowadzenia wód deszczowych z ulic prostopadłych do ul. Bohaterów Warszawy, przebudowa linii energetycznej – rozwiązanie kolizji energetycznych poprzez przestawienie słupów oświetleniowych, budowa kanalizacji teletechnicznej dla celów monitoringu wizyjnego, wymiana elementów uzbrojenia	3 274 531,55

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Nazwa inwestycji	Opis zadania	Koszt inwestycji [zł]
			sanitarnego, zagospodarowanie terenów zielonych – nowy trawnik, wdrożenie stałej organizacji ruchu. Część II: wykonanie chodnika, ścieżki rowerowej i ciągu pieszo-rowerowego (po lewej stronie ulicy), przebudowa nawierzchni zjazdów, wdrożenie stałej organizacji ruchu	
61.	2017	Budowa ul. Bema na odcinku od ul. Reymonta do granicy miasta z gminą Radziejowice	Budowa drogi, odwodnienia, rowu drogowego, nawierzchni jezdni, zjazdów, chodników, ścieżki rowerowej oraz wykonanie elementów bezpieczeństwa ruchu (skrzyżowania wyniesione), budowa kanalizacji deszczowej, budowa odcisków: sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w granicach pasa drogowego, przebudowa sieci wodociągowej, wycinka kolidujących drzew i krzewów, zagospodarowanie terenów zielonych, obsługa geodezyjna inwestycji, wykonanie oznakowania pionowego i poziomego	1 485 483,04
62.	2017	Budowa ul. Marii Konopnickiej i ul. Krótkiej	Utwardzono nawierzchnię drogi kostką brukową, wybudowano chodniki oraz zjazdy z drogi	741 844,66
63.	2016	Budowa ul. Edmunda Orlika	Budowa kanalizacji deszczowej, asfaltowej nawierzchni jezdni chodników i wjazdów z kostki betonowej, zagospodarowanie terenów zieleni wzdłuż ulicy	1 043 467,46
64.	2016	Budowa ul. Niedziałkowskiego	Powstała kanalizacja deszczowa, chodniki oraz jezdnie z kostki betonowej, wprowadzono również stałą organizację ruchu	538 912,20
65.	2016	Budowa ul. Kutnowskiej	Powstała kanalizacja deszczowa, chodniki oraz jezdnie z kostki betonowej, wprowadzono również stałą organizację ruchu	753 467,57
66.	2016	Budowa ul. Jeleniogórskiej	Powstała kanalizacja deszczowa, chodniki oraz jezdnie z kostki betonowej, wprowadzono również stałą organizację ruchu	520 078,46
67.	2016	Budowa chodnika z zatoką postojową w ul. Izy Zielińskiej na odc. od ul. Salezjańskiej do istniejących zabudowań	Powstała zatoka postojowa dla samochodów oraz chodnik	124 578,00

źródło: portal urzędu Miasta Żyrardowa, raporty o stanie miasta Żyrardowa

❖ Dokumentacje kosztorysowo-projektowe dla inwestycji drogowych.

Tabela 33. Opracowania dokumentacji projektowych w zakresie inwestycji drogowych na terenie miasta Żyrardowa

Lp.	Rok	Dokumentacja projektowa	Koszt zadania [zł]
1.	2024	Na modernizację wybranych dróg na terenie miasta Żyrardowa: na przebudowę ulic H. Sienkiewicza i Strażackiej; na budowę ulicy J. Kasprowicza na odcinku od ul. Mazowieckiej do ul. J. Lelewela; wykonano wznowienie/wyznaczenie punktów granicznych dz. nr ew. 6570 stanowiącej odcinek ul. Kasprowicza pomiędzy ul. Lelewela a ul. Mazowiecką w Żyrardowie	203 349,81
2.	2024	Na budowę ul. Leszczykowej	49 200,00
3.	2024	Na budowę ul. Młyńskiej na odcinku od ul. Wiatracznej do granic miasta	50 040,80
4.	2024	Na budowę ul. Chocimskiej	61 500,00
5.	2024	Na budowę ul. Farbiarskiej	69 000,00
6.	2024	Projekt budowy ul. Kanałowej na odc. od ul. P. Skargi do ul. Bema	25 743,90
7.	2024	Projekt budowy ul. Wypoczynkowej na odc. od ul. Mostowej do ul. A. Struga	79 950,00
8.	2024	Na przebudowę ul. Marii Nietrzebki na odcinku od ul. Parkingowej do ul. Wincentego Witosa	99 970,00
9.	2024	Na budowę ul. Miodowej	69 249,00
10.	2023	Na przebudowę ul. Legionów Polskich w Żyrardowie na odcinku od ul. Limanowskiego do ul. Sowińskiego	109 000,00
11.	2023	Na budowę kanalizacji deszczowej w ul. Chłodnej na odc. od ul. Witosa do ul. Podmiejskiej	160 761,00
12.	2023	Na przebudowę wybranych ulic na terenie miasta Żyrardowa: ulicy S. Sławińskiego wraz z włączeniem w ulicę 1 Maja, jak również ulicę A. Mickiewicza na odcinku od ulicy J. Kasprowicza do ulicy Roszarniczej. Zakres opracowań dotyczył również zaprojektowania ciągu pieszo jezdni i odwodnienia dojazdu do ul. 1 Maja od ul. K. Werbickiego, chodników wraz z rozwiązaniami poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu i zabezpieczenia dojeżdż do przejść dla pieszych w obszarach inwestycji	148 891,50
13.	2022	Na przebudowę ul. Bohaterów Warszawy na odc. od ul. Środkowej do ul. Spacerowej	68 974,10
14.	2022	Projekt rozbudowy i przebudowy ul. Wincentego Witosa na odcinku od ul. M. Ogińskiego do granicy miasta	257 070,00
15.	2021-2022	Na przebudowę ul. Ks. Popiełuszki na odc. od ul. Pięknej do ul. 3 Maja	12 300,00
16.	2022	Uzupełnienie dokumentacji na przebudowę dróg gminnych usprawniających komunikację na terenie miasta Żyrardowa	38 202,60
17.	2021	Na przebudowę ul. Wrzosowej	37 699,50
18.	2021	Na przebudowę ul. J. Kasprowicza	30 504,50
19.	2021	Na przebudowę ul. Spółdzielczej	28 633,00
20.	2021	Na przebudowę ul. Chłodnej	15 120,00
21.	2021	Na przebudowę ul. Roszarniczej	14 760,00
22.	2021	Na przebudowę ul. S. Okrzei w zakresie wykonania miejsc postojowych	71 683,32
23.	2020	Na przebudowę ul. Roszarniczej na odc. od ul. A. Mickiewicza do ul. Mazowieckiej	29 000,00
24.	2020	Opracowanie dokumentacji oraz przebudowa drogi lokalnej na działkach o nr ewid. 2380/6, 2323	242 175,74

*Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa
za lata 2016-2024*

Lp.	Rok	Dokumentacja projektowa	Koszt zadania [zł]
25.	2020	Na przebudowę ul. Poprzecznej na odc. od ul. Jaktorowskiej do ul. Jaworowej	49 000,00
26.	2020	Na przebudowę ul. Z. Kasińskiego	39 000,00
27.	2020	Na przebudowę ul. Parkingowej w zakresie wykonania miejsc postojowych	40 000,00
28.	2020	Na przebudowę ul. S. Okrzei w zakresie wykonania miejsc postojowych	10 000,00
29.	2019	Na budowę parkingów Parkuj i Jedź – etap III	19 680,00
30.	2019	Na przebudowę ul. Warszawskiej	26 900,00
31.	2019	Na budowę ul. C.K. Norwida	35 000,00
32.	2019	Na budowę ul. Cieszyńskiej	40 535,00
33.	2019	Wykonanie dokumentacji projektowej ul. Jana Brzechwy	68 000,00
34.	2019	Wykonanie dokumentacji projektowej ul. Grunwaldzkiej	29 202,00
35.	2019	Wykonanie dokumentacji projektowej ul. Sosnowej, Żniwnej i Letniej (do ul. Rolnej)	35 547,00
36.	2018	Na budowę ul. Cichej	17 075,00
37.	2018	Na budowę ul. Ogińskiego na odc. od ul. Rotmistrza Pileckiego do ul. Witosa	28 610,00

źródło: portal urzędu Miasta Żyrardowa, raporty o stanie miasta Żyrardowa

❖ Pozostałe działania.

W 2023 r. zrealizowano zadanie pn. „Mobilne miasteczko ruchu drogowego”. Koszt realizacji zadania wyniósł 24 250,68 zł.

W 2019 roku zrealizowano inwestycję polegającą na przebudowie linii energetycznej sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Środkowej, gen. Augusta Emila Fieldorfa - Nila oraz Filipa de Girarda. W ramach inwestycji wybudowano maszty sygnalizacji świetlnej oraz wykonano drogę dojazdową z kostki betonowej. Koszt realizacji zadania wyniósł 501 737,54 zł.

W ramach zadania dotyczącego wykonania koncepcji bezkolizyjnego przejścia pod torami PKP w 2019 roku wydatkowano 58 671,00 zł.

W 2016 roku zakupiono 10 nowych wiat przystankowych o łącznej wartości 48 412,80 zł, w całości sfinansowanych ze środków własnych. Montaż wiat został zrealizowany w 2017 roku. Nowe elementy infrastruktury przystankowej zostały rozmieszczone w strategicznych lokalizacjach na terenie miasta, tj.:

- ul. Kpt. Pałaca – 2 sztuki,
- ul. Filipa de Girarda – 2 sztuki,
- ul. 1 Maja (przy Resursie) – 1 sztuka,
- ul. Środkowa – 2 sztuki,
- ul. Limanowskiego – 1 sztuka,
- ul. ks. Ottona Wittenbera – 2 sztuki.

Inwestycja miała na celu poprawę komfortu oczekiwania na transport publiczny dla mieszkańców korzystających z komunikacji miejskiej.

PODSUMOWANIE

W ramach działań mających na celu ochronę mieszkańców przed nadmiernym hałasem zrealizowano szereg inwestycji infrastrukturalnych oraz projektowych. Przeprowadzono budowę, modernizację i przebudowę ciągów pieszo-rowerowych oraz dróg na terenie miasta, co przyczyniło się do poprawy płynności ruchu i zmniejszenia uciążliwości hałasowych. Równocześnie przygotowano niezbędne dokumentacje kosztorysowo-projektowe dla realizowanych inwestycji drogowych.

Wszystkie te działania wspólnie przyczyniają się do poprawy komfortu życia mieszkańców poprzez redukcję negatywnych skutków hałasu w przestrzeni miejskiej.

Na realizację wymienionych działań w latach 2016–2024 przeznaczono prawie 110 mln zł. Znaczną część tej kwoty Miasto pozyskało dzięki różnym formom dofinansowania, co pozwoliło skutecznie wdrażać liczne projekty ukierunkowane na ochronę przed nadmiernym hałasem.

4.3. Działania zrealizowane w celu ochrony wód i poprawy jakości wód oraz rozwoju gospodarki wodno-ściekowej

Ochrona zasobów wodnych oraz rozwój gospodarki wodno-ściekowej są kluczowymi elementami zrównoważonego rozwoju miasta. W ramach prowadzonych działań podejmowano inicjatywy mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, usprawnienie systemów odprowadzania ścieków oraz modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Realizowane zadania miały na celu zarówno ochronę środowiska naturalnego, jak i poprawę warunków życia mieszkańców.

❖ Gospodarowanie wodami opadowymi.

W latach 2021-2023 realizowano projekt polegający na gospodarowaniu wodami opadowymi na terenie miasta Żyrardowa. Celem projektu była adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe. Inwestycja dot. m.in. retencjonowania wody opadowej w korycie rowu nr 51 adaptowanym na zbiornik retencyjny wody opadowej i roztopowej na odcinku pomiędzy ulicą Łąkową a granicą miasta. Koszt zadania wyniósł 1 748 327,71 zł. Inwestycja dofinansowania z POiŚ.

W 2020 r. w ramach zadania pn. „Odwodnienie terenów przyległych do trasy rowerowej po byłym rowie” wybudowano: odcinek дренаżu między ul. Józefa Mireckiego i ul. Tadeusza Kościuszki oraz odwodnienie terenu przed garażami przy ul. Bolesława Limanowskiego i na tyłach dawnego „Medyka”. Koszt inwestycji wyniósł 129 587,89 zł.

W ramach inwestycji drogowych realizowane były działania związane z budową sieci kanalizacji deszczowej.

❖ Program „Moja woda”.

Program dotyczy przedsięwzięcia, które doprowadzają do zatrzymywania wody opadowej w obrębie nieruchomości objętej przedsięwzięciem, w efekcie czego wody opadowe lub roztopowe z nieruchomości nie będą odprowadzane poza jej teren (np. do kanalizacji bytowo-gospodarczej, kanalizacji deszczowej, kanalizacji ogólnospławnej, rowów odwadniających odprowadzających poza teren nieruchomości, na tereny sąsiadujące, na ulice, place itp.). Program ma na celu ochronę zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury.

Fundusz zawarł w latach 2020-2024 z beneficjentami (osobami fizycznymi) 15 umów dotacji.

❖ Rozwój gospodarki wodno-ściekowej.

Projekt pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w mieście Żyrardów – Etap III ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Wartość całkowita projektu wyniosła 67 721 216,86 zł, w tym dofinansowanie z Funduszu Spójności 35 253 673,55 zł. W ramach projektu wykonano następujące inwestycje:

- 2023 r.:
 - o Modernizacja (przebudowa) oczyszczalni ścieków w Żyrardowie wraz z przebudową przepompowni przy ul. Gdańskiej w Żyrardowie za kwotę 11 546 744,53 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 0,6 km w ul. Grenadierów, Reja i Chrobrego w Żyrardowie za kwotę 673 855,50 zł,
- 2022 r.:
 - o Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wod-kan. – GIS,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 1,54 km w ul. Roszarniczej i Mickiewicza w Żyrardowie za kwotę 4 417 874,95 zł,
 - o Samochód specjalistyczny - inspekcja telewizyjna sieci kanalizacji za kwotę 1 375 140,00 zł,
- 2021 r.:
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 0,38 km w Północnej Dzielnicy Mieszkaniowej w Żyrardowie za kwotę 1 989 768,79 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 0,56 km w osiedlu „Osada Młyńska” w Żyrardowie za kwotę 647 979,32 zł.
- 2020 r.:
 - o Budowa sieci wodociągowej o długości 84,15 m w ul. Żabiej w Żyrardowie za kwotę 54 120,00 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 394 m w ul. J. Matejki w Żyrardowie za kwotę 280 615,94 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 6,4 km w Północnej Dzielnicy Mieszkaniowej w Żyrardowie za kwotę 2 930 231,21 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 1,79 km w osiedlu „Osada Młyńska” w Żyrardowie za kwotę 1 729 856,68 zł.
- 2019 r.:
 - o Budowa sieci wodociągowej o długości 520 m za kwotę 492 000,00 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 1,44 km i tłocznia ścieków za kwotę 1 787 626,20 zł.
- 2018 r.:
 - o Budowa sieci wodociągowej o długości 2,366 km za kwotę 1 168 496,54 zł,
 - o Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 450 m za kwotę 733 111,96 zł.

Pozostałe zadania inwestycyjne zrealizowane w raportowanych latach:

- W 2024 r.:
 - o Budowa 23 sztuk hydrantów PPOŻ na terenie miasta Żyrardowa za kwotę 340 956,60 zł,
 - o Zaprojektowanie i budowa kablowej linii światłowodowej na odcinku SUW Mokra – Oczyszczalnia Ścieków w Żyrardowie za kwotę 133 700,00 zł.
- W 2023 r.:
 - o Budowa przyłączy wody w ulicy Nowy Świat w Żyrardowie za kwotę 46 125,00 zł.
- W 2022 r.:
 - o Zmodernizowana została rozdzielnica średniego napięcia na terenie Stacji Uzdatniania Wody „Mokra”. Koszt zadania to 688 000,00 zł,

- Wykonana została studnia głębinowa zastępcza BE-1D na terenie ujęcia Sokule wraz z urządzeniem wodnym w studni zastępczej BE-1D. Koszt inwestycji to 688 000,00 zł,
- Wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Budowa sieci wodociągowej w ul. Nowy Świat w Żyrardowie” za kwotę 4 305,00 zł.
- W 2020 r.:
 - Została zlikwidowana studnia głębinowa BE-1B. Koszt likwidacji studni to 77 000,00 zł. W roku 2020 wykonano urządzenia wodne w studni zastępczej BE-2D i studnia została włączona do eksploatacji we wrześniu 2020 r. Koszt wyniósł 117 000,00 zł. Prowadzone były prace związane z wykonaniem studni zastępczej BE-1D oraz prace związane z wykonaniem otworu badawczego w rejonie ul. Działkowej w m. Działki,
 - Budowa sieci wodociągowej na ulicach Równoległej i Królewskiej o długości ok. 60 m. Wartość inwestycji to 11 000,00 zł.
- W 2019 r.:
 - Likwidacja studni BE-2B. Koszt likwidacji studni to 73 000,00 zł. W roku 2019 została odwiercona studnia zastępcza BE-2D. Koszt odwiertu wyniósł 563 000,00 zł,
 - Wybudowano sieć wodociągową na ulicy Dolnej i Łącznej o długości 138 m oraz fragment sieci wodociągowej w ul. Równoległej (spinka) o długości 40 m. Wartość obu inwestycji to 32 000,00 zł.
- W 2018 r.:
 - W ramach monitoringu jakości pozyskiwanej wody z ujęcia Sokółki zostały wykonane 4 otwory obserwacyjne (piezometry) w rejonie ujęcia. Koszt otworów to 51 000,00 zł,
 - Wybudowano sieć wodociągową w ulicy Nowy Świat o długości 181 m oraz połączono sieć wodociągową w ulicy Topolowej z siecią wodociągową z Gminy Jaktorów (83 m). Wartość obu inwestycji to 250 000,00 zł,
 - Remont (wymiana) studni kanalizacji sanitarnej na ulicy Równoległej (róg Jaktorowskiej). Wartość inwestycji wyniosła 69 000,00 zł.

❖ Pozostałe działania.

Na terenie miasta na bieżąco prowadzona była kontrola drożności rowów burzowych oraz stanu technicznego studzienek kanalizacji deszczowej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, informacje zostały przekazane do Urzędu Miasta celem podjęcia dalszych działań. Równolegle przeprowadzano kontrole dotyczące nielegalnego wylewania nieczystości ciekłych (szamb).

W 2024 r. za kwotę 71 340,00 zł opracowana została dokumentacja na wyznaczenie linii brzegowej nad zalewem Żyrardowskim. Na podstawie przygotowanej dokumentacji geodezyjnej wydana została przez Ministra Infrastruktury Decyzja potwierdzająca wyznaczenie linii brzegowej dla cieku naturalnego - rzeki Pisia Gągolina w Żyrardowie od granicy Miasta Żyrardowa z gminą Radziejowice przez Zalew Żyrardowski do dopływu rzeki Okrzesza (której koryto znajduje się na dz. nr ew.: 7625, 7601/1, 7601/2, 7601/3). Na podstawie przygotowanej dokumentacji geodezyjnej wydana została przez Ministra Infrastruktury Decyzja potwierdzająca wyznaczenie linii brzegowej cieku naturalnego - rzeki Pisia Gągolina w Żyrardowie od dopływu rzeki Okrzeszy do granicy Miasta Żyrardowa

z gminą Wiskitki (której koryto znajduje się na dz. nr ew.: 7514, 7459, 7458/2, 7512/9, 1237, 1238, 1243/1, 1213, 1247, 1241/1, 1241/3, 1241/4, 1240, 1263/10, 1244/1, 1245/5).

PODSUMOWANIE

W ramach działań na rzecz ochrony i poprawy jakości wód oraz rozwoju gospodarki wodno-ściekowej podjęto szereg istotnych inicjatyw. Skupiono się na efektywnym gospodarowaniu wodami opadowymi oraz systematycznym rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, co pozwoliło na lepsze zarządzanie zasobami wodnymi oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności miejskiej na środowisko.

Dodatkowo prowadzono regularne kontrole drożności rowów burzowych i stanu technicznego studzienek kanalizacji deszczowej, a w przypadku wykrycia nieprawidłowości przekazywano informacje do Urzędu Miasta w celu podjęcia niezbędnych działań naprawczych. Równolegle monitorowano nielegalne wylewanie nieczystości ciekłych, co przyczyniło się do zwiększenia nadzoru i ochrony lokalnych zasobów wodnych. W ramach działań ochronnych opracowano także dokumentację wyznaczającą linię brzegową nad zalewem Żyrardowskim.

Podsumowując, realizowane przedsięwzięcia przyczyniły się do poprawy stanu środowiska wodnego oraz podniosły standardy gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta.

Na realizację wymienionych działań w latach 2016–2024 przeznaczono prawie 73 mln zł. Sporą część tej kwoty Miasto pozyskało dzięki różnym formom dofinansowania, co pozwoliło skutecznie wdrażać liczne projekty.

4.4. Działania zrealizowane w celu rozwoju gospodarki odpadami

Miasto Żyrardów we właściwy sposób prowadzi i nadzoruje system gospodarowania odpadami komunalnymi.

❖ Funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Całość wydatków poniesionych na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Żyrardowie (w tym koszty obsługi administracyjnej systemu) wyniosły następująco:

- W 2024 r. - 13 639 733,79 zł,
- W 2023 r. - 12 931 381,22 zł,
- W 2022 r. - 12 750 094,62 zł,
- W 2021 r. - 12 678 133,50 zł,
- W 2020 r. - 9 934 294,00 zł,
- W 2019 r. - 9 208 917,44 zł,
- W 2018 r. - 5 375 088,00 zł.

Największy udział w powyższych wydatkach stanowią koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta Żyrardowa.

Od 4 kwietnia 2017 roku obowiązuje Uchwała Rady Miasta Żyrardowa w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne. Zwolnienie przysługuje w wysokości 5 zł miesięcznej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami przypadającą na każdego członka rodziny wielodzietnej.

❖ Program usuwania wyrobów zawierających azbest.

Miasto realizuje zapisy uchwalonego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest”, w którym zaplanowano podjęcie działań zmierzających do bezpiecznego usunięcia odpadów azbestowych z terenu Żyrardowa i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach odpadów przemysłowych, w sposób eliminujący negatywne oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi i środowisko.

Urząd Miasta ogłasza dla mieszkańców Żyrardowa nabór wniosków dotyczących udziału w programie usuwania azbestu, następnie występuje ze zbiorczym wnioskiem o dofinansowanie zadania do WFOŚiGW w Warszawie. Oferowana pomoc finansowa obejmuje zadania polegające na demontażu, odbiorze, transporcie i utylizacji azbestu.

W latach 2012-2024, w ramach realizacji programu, udało się usunąć prawie 640 ton wyrobów zawierających azbest z 295 nieruchomości. Koszt realizacji powyższych prac wyniósł łącznie 267 107,55 zł, z czego 201 990,03 zł (tj. 76%) stanowiło dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

❖ Dzikię wysypiska odpadów.

Wg. danych GUS na terenie miasta Żyrardowa w 2022 r. zostało zlikwidowane jedno dzikię wysypisko odpadów.

❖ Edukacja ekologiczna.

Miasto prowadziło działania informacyjno-edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, poprzez przygotowanie, wydruk i dystrybucję plakatów, ulotek dotyczących nowych zasad segregacji odpadów oraz naklejek na pojemniki w zabudowie wielorodzinnej.

❖ Działania kontrolne.

Straż Miejska w raportowanych latach przeprowadzała kontrole realizacji Ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.) w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, przez właścicieli/użytkowników nieruchomości, w tym m.in. warsztaty samochodowe i wulkanizacyjne, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy.

PODSUMOWANIE

W ramach działań mających na celu rozwój gospodarki odpadami w mieście podjęto szereg istotnych inicjatyw. Kontynuowano funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, zapewniającego odbiór i zagospodarowanie odpadów w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami. Realizowano również program usuwania wyrobów zawierających azbest, mający na celu eliminację szkodliwych materiałów z przestrzeni publicznej i prywatnej.

Prowadzono działania związane z likwidacją dzikich wysypisk odpadów, co przyczyniło się do poprawy estetyki i bezpieczeństwa środowiska. Ważnym elementem była także edukacja ekologiczna, ukierunkowana na podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami.

Uzupełnieniem powyższych działań były kontrole, które pozwalały na bieżąco monitorować stan systemu i eliminować ewentualne nieprawidłowości. Wszystkie te działania przyczyniły się do poprawy efektywności gospodarki odpadami oraz ochrony środowiska na terenie miasta.

Na realizację wymienionych działań w latach 2016–2024 przeznaczono ponad 76 mln zł.

4.5. Działania zrealizowane w celu ochrony zasobów przyrodniczych

Ochrona zasobów przyrodniczych stanowi jeden z kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju miasta. Działania podejmowane w tym zakresie mają na celu zachowanie bioróżnorodności, poprawę jakości środowiska oraz racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi. W ramach realizowanej polityki ochrony środowiska miasto wdraża różnorodne inicjatywy, obejmujące zarówno ochronę istniejących terenów zieleni, jak i działania na rzecz ich rozwoju.

❖ Projekt „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój terenów zieleni w mieście Żyrardowie”.

Realizacja projektu miała miejsce w latach 2017-2021. Celem głównym projektu było zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w mieście, poprzez kompleksowy rozwój terenów zielonych na obszarze Żyrardowa. Zakres robót obejmował:

- Zagospodarowanie terenów zieleni publicznej na Placu osiedlowym przy ul. Wittenberga wraz z pasem zieleni przy ul. Wittenberga i ul. Sikorskiego, Starego Parku przy ul. Żeromskiego, Skweru na rozwidleniu ul. Żeromskiego oraz ul. Limanowskiego w Żyrardowie – koszt 2 100 881,83 zł,
- Zagospodarowanie Parku wzdłuż rzeki Pisi Gagoliny oraz ul. Wyspiańskiego, Parku przy Stawie Św. Jana przy ul. Wł. Reymonta wraz z Zieleńcem w ul. Św. Jana przy Torach PKP (część A na północ od ul. Reymonta i część B na południe od ul. Reymonta), Ogródka Jordanowskiego przy ul. Sikorskiego w Żyrardowie – koszt 3 889 812,69 zł,
- Zagospodarowanie ciągów zieleni przyulicznej: ul. Limanowskiego na odcinku od ul. Gen. W. Sikorskiego do ul. 1-go Maja, ul. Reymonta na odcinku od ul. Bema do ul. Radziejowskiej, ul. 1-go Maja na odcinku ul. Gdańskiej do Torów PKP oraz ul. Mickiewicza na odcinku od Torów PKP do ul. Jaktorowskiej – koszt 411 988,64 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy ulicy Generała Augusta Emila Fieldorfa - Nila w Żyrardowie – koszt 315 697,49 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni Skwerze Jana Pawła II w Żyrardowie – koszt 219 815,70 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy ulicy Kościuszki w Żyrardowie – koszt 1 281 522,78 zł,
- Zagospodarowanie terenu Skweru Ruukki Polska i Skweru z Pomnikiem AK w Żyrardowie przy skrzyżowaniu ulic 1go Maja i Limanowskiego – koszt 166 420,00 zł,
- Zagospodarowanie terenu Skweru przy Pl. Marsz. J. Piłsudskiego z pomnikiem AL. oraz projekt zagospodarowania Parku w Al. Partyzantów – koszt 936 327,89 zł,
- Nasadzenia dla wybranych fragmentów ulic: Limanowskiego (od ul. 1 Maja do ul. Kasztanowej), Jedności Robotniczej, Nietrzebki, Mickiewicza (od ul. Jaktorowskiej), Jaktorowska w Żyrardowie – koszt 1 404 817,39 zł,
- Zagospodarowania terenu „Eko Parku”. Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem wyniosła 36 020 m². W ramach zadania wykonano nowe nasadzenia drzew, krzewów, bylin i montaż/budowa/przebudowa elementów dodatkowej

- infrastruktury tj. kosze, ławki, ścieżki rowerowe i łyzworolkowe, stojaki na rowery, siłownia zewnętrzna, linarium – koszt 5 861 959,76 zł,
- Promocja – koszt 121 770,00 zł,
- Nadzory inwestorskie 2% - koszt 284 545,69 zł,
- Zarządzanie JRP – koszt 674 750,00 zł,
- Zagospodarowanie ciągów zieleni przyulicznej: ul Pięknej, Waryńskiego, Izy Zielińskiej, Jadwigi Janiny Kacperskiej, Philippe de Girarda, Józefa Mireckiego, Kościelnej, Środkowej, Michała Ossowskiego, Polskiej Organizacji Wojsk, Stefana Jodłowskiego – koszt 996 013,33 zł.

❖ Projekt „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój terenów zieleni w mieście Żyrardowie” – II etap.

Realizacja projektu miała miejsce w latach 2019-2023. Głównym celem projektu było zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w mieście, poprzez kompleksowy rozwój terenów zielonych na obszarze miasta. Projekt dofinansowany był ze środków unijnych w ramach działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego oś priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wydatki majątkowe zostały poniesione na:

- Wykonanie dokumentacji technicznej – koszt 322 260,00 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy Rzece Pisia Gągolina – koszt 7 834 924,88 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni na Skwerze Inwalidów – koszt 99 940,90 zł,
- Zagospodarowanie terenu zieleni przy Górnym Stawie – koszt 5 155 578,00 zł,
- Promocja – koszt 99 986,80 zł,
- Nadzory inwestorskie 2% - koszt 292 169,00 zł,
- Koszty pośrednie Zarządzanie JRP – koszt 588 000,00 zł.

❖ Projekt „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój terenów zielonych w mieście Żyrardowie – odbetonowanie terenów miejskich”.

W 2024 r. realizowano działania związane z promocją projektu. Koszty poniesione na ten cel wyniosły 5 276,70 zł. Natomiast w 2023 r. wykonana została dokumentacja projektowo-kosztorysowa za kwotę 120 000,00 zł.

Celem projektu jest utworzenie nowych terenów zieleni urządzonej poprzez usunięcie betonowych i asfaltowych nawierzchni w wybranych lokalizacjach na terenie miasta. Projekt ma za zadanie poprawę jakości powietrza, utworzenie nowych powierzchni biologicznie czynnych, pełniących funkcję naturalnej bioretencji oraz poprawę estetyki miasta. Projekt przewiduje też budowę i montaż infrastruktury użytkowej takiej jak: ścieżki mineralne, latarnie solarne, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, stoły piknikowe.

❖ Nasadzenia.

Poniższa tabela przedstawia liczbę nasadzeń drzew oraz krzewów zrealizowanych w latach 2016–2024.

Tabela 34. Nasadzenia drzew i krzewów na terenie miasta Żyrardowa

Rok	Wskaźnik	Nasadzenia; drzewa; ogółem	Nasadzenia; krzewy; ogółem
2016		76	3 200
2017		101	4 000
2018		206	5 364
2019		501	49 600
2020		191	120 353
2021		151	14 350
2022		46	60
2023		105	1 010
2024		b.d.	b.d.

źródło: GUS [dostęp: 10.06.2025 r.]

❖ Pozostałe działania.

W 2023 r. zrealizowano zadanie pn. „Rewitalizacja terenu zielonego przy ul. Jana Skrowaczewskiego 29 w Żyrardowie” za kwotę 21 600,00 zł.

PODSUMOWANIE

W ostatnich latach na terenie miasta Żyrardowa zrealizowano szereg działań mających na celu ochronę i rozwój zasobów przyrodniczych. Szczególne znaczenie miały projekty związane z rozwojem terenów zieleni, realizowane w kilku etapach, które przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych. Zrealizowane inicjatywy przyczyniają się nie tylko do poprawy walorów estetycznych miasta, ale przede wszystkim do zwiększenia jego odporności na zmiany klimatyczne oraz poprawy jakości powietrza i mikroklimatu.

Na realizację wymienionych działań w latach 2016–2024 przeznaczono ponad 36 mln zł. Sporą część tej kwoty Miasto pozyskało dzięki różnym formom dofinansowania, co pozwoliło skutecznie wdrażać liczne projekty.

5. Podsumowanie lat 2016-2024

Miasto Żyrardów realizowało w latach 2016–2024 szereg kluczowych inwestycji, których celem była poprawa jakości środowiska oraz zdrowia mieszkańców, zgodnie z potrzebami lokalnych jednostek samorządu terytorialnego. Wiele z tych przedsięwzięć zostało zrealizowanych przy znacznym udziale środków zewnętrznych, co potwierdza skuteczność w pozyskiwaniu finansowania oraz efektywność działań miasta.

Pomimo osiągniętych rezultatów, nadal istnieje potrzeba kontynuowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska. Przy opracowywaniu nowego Programu Ochrony Środowiska rekomenduje się wyznaczenie konkretnych celów i zadań, które będą sprzyjały dalszej poprawie stanu środowiska, z uwzględnieniem realnych możliwości finansowych i organizacyjnych samorządu.

Analizując dotychczasowe działania oraz ich pozytywne efekty, realizację Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa za lata 2016–2024 należy ocenić pozytywnie.

Spis tabel	
Tabela 1. Rodzaje nawierzchni dróg gminnych na terenie miasta Żyrardowa	10
Tabela 2. Długość dróg dla rowerów na terenie miasta Żyrardowa	11
Tabela 3. Żyrardowski system roweru miejskiego	11
Tabela 4. Dane demograficzne	14
Tabela 5. Energia elektryczna na terenie miasta Żyrardowa	15
Tabela 6. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci gazowej na terenie miasta Żyrardowa	17
Tabela 7. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci ciepłowniczej na terenie miasta Żyrardowa	18
Tabela 8. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie miasta Żyrardowa	19
Tabela 9. Nieczystości ciekłe na terenie miasta Żyrardowa	20
Tabela 10. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta Żyrardowa	25
Tabela 11. Charakterystyka JCWPd	27
Tabela 12. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie miasta Żyrardowa	28
Tabela 13. Użytki ekologiczne na terenie miasta Żyrardowa	29
Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie miasta Żyrardowa	31
Tabela 15. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie miasta Żyrardowa	34
Tabela 16. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie miasta Żyrardowa	37
Tabela 17. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza	40
Tabela 18. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2018-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy mazowieckiej	41
Tabela 19. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w latach 2016-2024	42
Tabela 20. Wyniki pomiaru jakości powietrza na terenie miasta Żyrardowa	44
Tabela 21. Wyniki hałasu drogowego, kolejowego i przemysłowego prowadzonego w ramach PMŚ	47
Tabela 22. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik LDWN oraz LN dla odcinków dróg na terenie miasta Żyrardowa	48
Tabela 23. Dane z pomiarów PEM wykonanych na terenie miasta Żyrardowa	50
Tabela 24. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie miasta Żyrardowa	51
Tabela 25. Ocena stanu JCWP badanych w latach 2016-2021 na terenie miasta Żyrardowa	52
Tabela 26. Kompleksowa ocena stanu JCWPd nr 65	52
Tabela 27. Ilości odpadów komunalnych na terenie miasta Żyrardowa	54
Tabela 28. Procentowy udział poszczególnych kategorii odpadów w latach 2018–2024	55
Tabela 29. Wyroby zawierające azbest na terenie miasta Żyrardowa [kg]	58
Tabela 30. Kontrole przeprowadzone w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych	69
Tabela 31. Działania inwestycyjne z oświetleniem ulicznym	70
Tabela 32. Działania drogowe realizowane na terenie miasta Żyrardowa	77
Tabela 33. Opracowania dokumentacji projektowych w zakresie inwestycji drogowych na terenie miasta Żyrardowa	82
Tabela 35. Nasadzenia drzew i krzewów na terenie miasta Żyrardowa	93

Spis rysunków

Rysunek 1. Obręby ewidencyjne miasta Żyrardowa	7
Rysunek 2. Miasto Żyrardów na tle powiatu żyrardowskiego	8
Rysunek 3. Położenie miasta Żyrardowa na tle mezoregionów	9
Rysunek 4. Układ głównych dróg na terenie miasta Żyrardowa	10
Rysunek 5. Ciąg ruchu pieszo-rowerowego na terenie miasta Żyrardowa	12
Rysunek 6. Układ linii kolejowych na terenie miasta Żyrardowa	13
Rysunek 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	15
Rysunek 8. Linie elektroenergetyczne przebiegające przez miasto Żyrardów	16
Rysunek 9. Średnie temperatury i opady występujące na terenie miasta Żyrardowa	21
Rysunek 10. Róża wiatrów Miasta Żyrardowa	21
Rysunek 11. Średnia temperatura powietrza mierzona w latach 1979-2024 na terenie miasta Żyrardowa	23
Rysunek 12. Średnie opady mierzone w latach 1979-2024 na terenie miasta Żyrardowa	23
Rysunek 13. Lokalizacja rzek i wód na terenie miasta Żyrardowa	24
Rysunek 14. JCWP, w zasięgu których znajduje się miasto Żyrardów	26
Rysunek 15. Lokalizacja JCWPd nr 65 na terenie miasta Żyrardowa	28
Rysunek 16. Formy ochrony przyrody występujące na terenie miasta Żyrardowa	30
Rysunek 17. Tereny leśne oraz roślinność krzewiasta i trawiasta na terenie miasta Żyrardowa	33
Rysunek 18. Lokalizacja szkód w środowisku na tle miasta Żyrardowa	38
Rysunek 19. Czujniki jakości powietrza na terenie miasta Żyrardowa	45
Rysunek 20. Lokalizacja odcinków dróg krajowych objętych opracowaniem map akustycznych	49
Rysunek 21. Liczba mieszkańców w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie miasta Żyrardowa	54
Rysunek 22. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu miasta Żyrardowa	58

Prezydent Miasta Żyrardowa

Lucjan Krzysztof Chrzanowski

Drugi Zastępca Prezydenta
Miasta Żyrardowa

Piotr Koczewski

Dyrektor Wydziału
Ochrony Środowiska i Gospodarki
Odpadami

Dagmara Połciech